

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

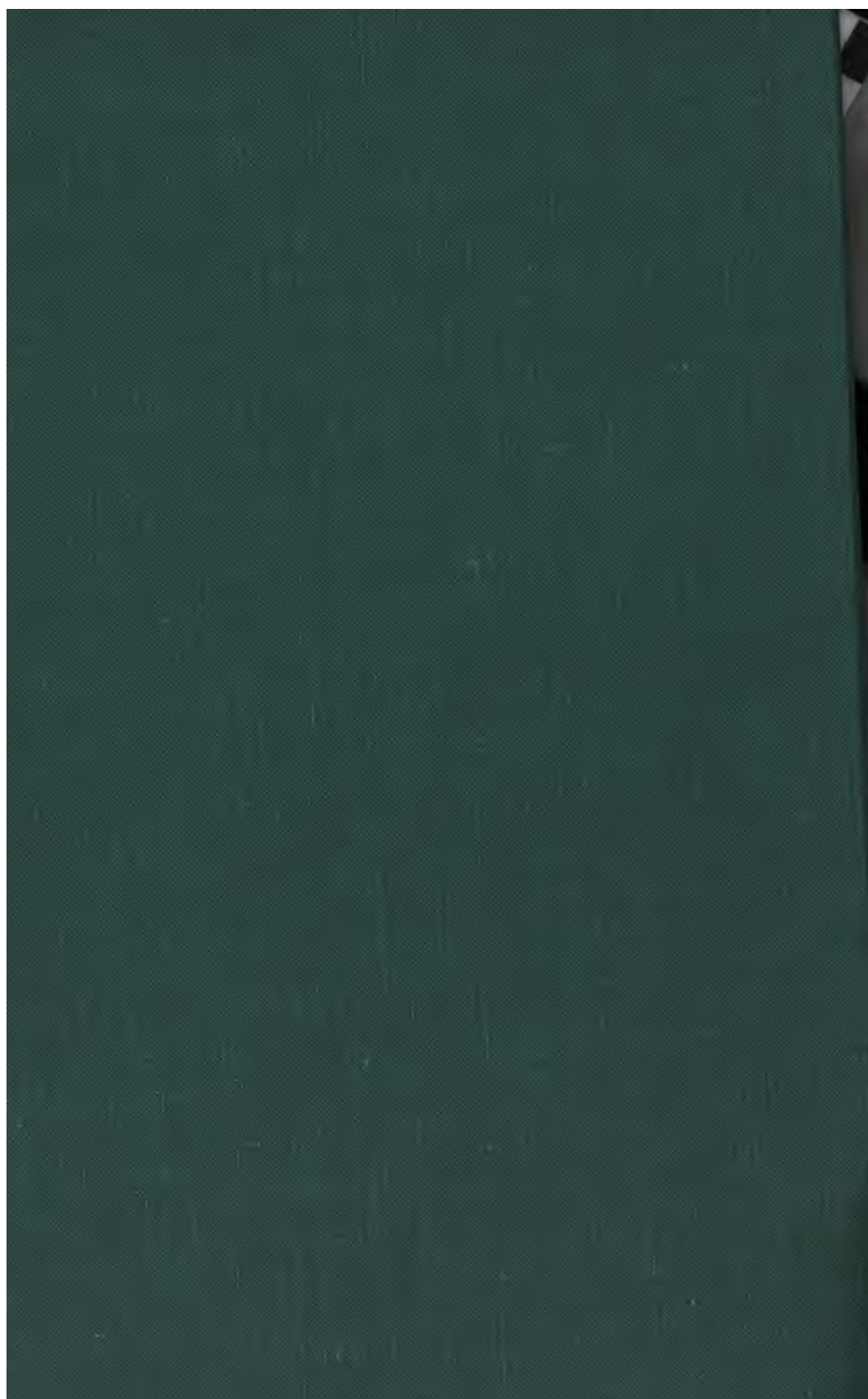
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

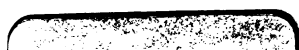

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

2
BLOEMLEZING

UIT

MIDDELFRIESCHE GESCHRIFTEN,

DOOR

F. BUITENRUST HETTEMA.

LEIDEN. — E. J. BRILL.
1887.

BLOEMLEZING

UIT

OUD-, MIDDEL-, EN NIEUWFRIESCHE GESCHRIFTEN.

BLOEMLEZING

UIT

OUD-, MIDDEL-, EN NIEUWFRIESCHE GESCHRIFTEN

MET GLOSSARIUM,

BIJEEENVERZAMELD DOOR

F. BUITENRUST HETTEMA.

//

TWEEDE DEEL,

MIDDELFRIESCH.

LEIDEN. — E. J. BRILL.

1887.

RF

BLOEMLEZING

UIT

MIDDELFRIESCHE GESCHRIFTEN,

DOOR

F. BUITENRUST HETTEMA.

LEIDEN. — E. J. BRILL.
1887.

PF1513

B8

V.2

Aan het Bestuur

VAN HET

**FRIESCH GENOOTSCHAP VOOR GESCHIED-, OUDHEID-,
EN TAALKUNDE TE LEEUWARDEN,**

WORDT DEZE BUNDEL

UIT HOOGACHTING OPGEDRAGEN

DOOR

DEN VERZAMELAAR.

EEN WOORD VOORAF.

Het Friesch na 1600 is niet meer het Friesch van de voorgaande eeuwen. De invloeden, waarvan zich de sporen in de Middeleeuwen reeds lieten speuren, hebben toch grootendeels uitgewerkt; de taal is geheel veranderd. Daarbij, was het vroeger de officieele sprake, langzamerhand — geheel en al eerst onder de Republiek — verving het Hollandsch in charters en akten, bevelschriften en wetten de inheemsche taal. Zelfs in letterkundige voortbrengselen voor het algemeen werd deze door slechts weinigen meer aangewend, door de meesten met minachting behandeld.

Zoo, als literaire taal in onbruik; als spreektaal grootendeels beperkt tot het platte land en de kleine plaatsen; onder sterken invloed van de taal der steden — een mengeling van Nederduitsch en weinig Friesch — bleef zij tot in deze eeuw.

Toen begon de wederopleving, de meer en meer toenemende beoefening allerwege, vol geestdrift, in vereenigingen en winterjounenochten, in tooneel- en zanggezelschappen. Op nieuw werd het Friesch tot schrijftaal voor een Halbertsma en zooveel anderen.

En onderscheidt die taal thans zich door hare letterkundige waarde belangrijk van vroeger, ook haar vorm is niet meer die van de XVII^{de} en XVIII^{de} eeuwen. Moge zij al niet in die mate veranderd zijn, als het Oudfriesch na de XVI^{de} eeuw, in beteekenis en gebruik, in flectie en samenstelling der woorden, als ook in syntaxis, die hoe langs zoo meer zich naar de Hollandsche voegt, is zij eene andere.

Daarom heb ik gemeend het *Middelfriesch* te mogen begrenzen tusschen de XVI^{de} en het begin dezer eeuw.

Over het geheel genomen, zijn de geschriften uit dit tijdvak meer om hun *taal-* dan *letterkundige* waardij van belang — vele zelfs zijn alleen van lexicologisch gewicht, behoeven slechts gelezen en gebruikt door hem, die eenmaal een volledig Middelfriesch Woordenboek zal hebben uitgegeven. — Van beteekenis desniettemin blijven sommige voor hen, welke eenigen inblik wenschen in het volksleven; die gewoonten, zeden en gebruiken willen leeren kennen. Met het oog hierop is soms de keuze in deze verzameling gedaan.

Zoo zijn vele slechts gedeeltelijk, andere in het geheel niet, slechts enkele in hun geheel opgenomen.

Wat de gekuischtheid der stukken aangaat, staan zij noch hooger, noch lager dan die van de naburige volken uit denzelfden tijd. De bruiloft vindt men al even beschreven bij hen als bij anderen. Het volkslied is van weinig beter allooi.

Zooveel mogelijk is naar de origineelen afgedrukt. Blijkbare drukfouten zijn stilzwijgend verbeterd, andere feilen in de noot aangegeven, terwijl verbeteringen cursief tusschen haakjes zijn aangeduid. Varianten zijn zelden meegedeeld, waar zij bestonden in eene geheele overschrijving van het stuk in de spelling van lateren tijd: men vindt deze terug in al de stukken van dat tijdperk. Gebruikte de schrijver zelf later een andere — de geijkte — spelling, dan is deze ter vergelijking genoteerd. Vgl. n°. XXIV.

De niet tusschen aanhalingsteekens geplaatste opschriften zijn de oorspronkelijke.

De titels van de stukken zijn niet altijd volledig meegedeeld, daar dit bij bekende en overal verspreide werken minder noodig scheen.

Van de bijgevoegde letters beteekent Pr(ov). B., Provinciale Bibliotheek te Leeuwarden, L. U. B., Leidsche Universiteits-Bibliotheek.

Een woord van dank ten slotte aan allen, die door hun welwillendheid en medewerking de uitgave hebben mogelijk gemaakt en vergemakkelijkt.

I. „IEN BRULLOFT”.

Uit: Een tsamensprekinghe van twee boersche persoanen Wouter en Tialle, Beschryvende den Bruyloftstaet van Marco à Lycklema, ende Iuffrou Perck van Goslinga. Leeuwarden. Voor Berent Arentsz. Boevercoper. Anno 1609 (L. U. B.).

(ik sægh) twa

So læflickijn in hwck sittin; do tocht ick, ja,
Ick ken die kaart nu wol; dit sil een broloft wesse,
Al haast somme alcor, hier in gerdijn-mis lesse,
Ick mot dit spil oonsiæn. Ja, it dwre næt lang, 5
Of ick sæghse di(r) iæn al meije Breyd, te clang;
Io schwr dins neyt bed': heerd' jimme dir wol crijtin,
Io werd' her as in man, mey schraabijn in mey bytin,
Io woe so næd, ærm dijier! mart holp næt, jo most voort.
De Iuffirs hingens oon, en riepen moort wr moort: 10
Ia, ja, 't wier al voorgeefs, jo koense næt bywer'je.
Ick tocht, nu is alheel de wraad hier inne merje,
Idt is hier byuster syoen: maar twier lockil gau wr:
Io brochtinse neyt bed', maer hercke, hoet it fwr.
Do nu de Iuffirs her begonnin te omclaijin, 15
In stoppinse te bed'; heerd' jimme dir wol grayin?
Io riep mey lude keel: »Dit mot ws Heere Godt
Bet're, dat hier in fremd' man by my sliepe mot!»
De oore juwen her trest, in seyin alle gerre:
»Du malle geck, gray næt; mochtit ws nammirs berre, 20
Dat wy in soeckin staan ws alderliæfste hien;
Wy laakin' ir wol om; ja, hier is æck næt ien

Lezing van den Druk (I) in den tekst verbeterd; en varianten van den Tweeden Druk (II).

2. II. liæflijckin in d' huwck. — 3. II. ien Bruylloft. — 4. I. elror. II. elckoor. — 5. II. moet. spel. dwurre. — 6. I. di riæn (*dir tiæn?*) II. dir gæn. — 8. II. weerd'. schraabjen. — 9. II. Dyer. moest foort. — 10. II. gingen oon. — 11. II. forgeefs. konse. — 12. II. hyr ijane. — 14. II. ho it fwr. — 17. II. mey luwde. — 18. II. betterje. ien fremd; *my* ontbr. — 19. II. joen her træst. — 21. II. sockin

Dittir om galle soe; nu, lit ws dy bystopje.

Dir commis oone door; maer herck, hoe kennis klopje;

- 25 Dir mey lit wy jo in, stel du dijn hert te vreed;
 Hy seldy næt misdwaan, du hest so gau nin need,
 Hy is in tyge man, hy my dy hette quelle:
 Hier mey wolle wy dy ws liæwin Heer byfelle."
 Do riepinse him ijn, in seyin: »Com nu, *Merck*,
 30 Op dit moye bedste, hier is it rjuchte *Perck*,
 Bruyck dy ghe-lyck in man; jo sel dy næt *Slings* wesse
 As ijmme mey elkoor sill in gardijn miss lesse.
 Nu dir mey beyd genacht, in tinsser din reys om! —
 Mar haadij my te goed, al spreek ick hette dom,
 35 Moorn wit' icker næt fen, ick bin hette byschonckin.
 Genacht, genacht, genacht. Dir mey ijtte reys dronckin.
 Nu al te kæmir wt, wy meysit oors te lang'
 Vor disse swiete dyier; hy wol my her te clang!"
 Dir mey schatins ir wt; de door, dy woord to-slettin;
 40 Dir laij dat swiete pær, in briekin *Venus* nettin;
 Ja, wa wit het in nocht, dat jo dir al by-dreun!

Staat. — 23. I. Dit rir; II. dirrier om gale. — 24. II. cummis. — 26. II. sil.
 nen. — 27. II. tygge. mey. — 31. II. ja sil. — 32. II. elck-oor sijl. — 33. II.
 haadet my. spreek. — 37. II. meyttes. — 38. II. For. Dyer. — 39. II. schatis. —
 40. II. breicken. — In de toonlooze uitgangen in II. meest *e* in plaats van *i*. —
 II. heeft *to*, waar in I. *te*, (praep.)

II. „AD LECTOREM”.

Uit: Hero à Schingen, Procurator Ende der Rechten begin, in Ned. Tale.
 Leeuwarden. II. druk 1635. Voorrede, of Opdracht voor den I. druk gedateerd
 6 Febr. 1618. Achteraan, na de Lat. „Conclusio ad lectorem” het volgende.

De Gier-swael benesselt de Toer,
 Al hie hy by him næt ienen Stoer.
 Dy woe æck op ien yder sprecke;
 Hoe wolmen him grætlijcx koene begecke.

Die Gier-swael klieu æck om hæch;
 In 'tleste voelder al to læch;
 Hy wist æck næt ven Holle noch Stirt,
 So kaamt der troch, dat hy him bekirt.
 Finis.

III. VERMAECKLIJK SOTTE-CLUCHT VAN EEN ADVOCAET ENDE EEN BOER.

Uit: J. J. Starters blijeyndich truyrspel van Timbre de Cardone ende Fenicie van Messine, met een vermaecklijk sotte-clucht van een Advocaet ende een Boer, op 't plat Friesch. Tot Leevwarden, voor Jan Jansen Starter, Boeckvercooper bij de Brol, in d'Engelsche Bybel. Anno 1618. De glossen in marg. hier in de noten.

Roemer Warnar, *Doctoer*. Siouck Sipkes, *Boer*.

Siouck. Het wijlde Boole! meyer te dwaan wessen! Mijn wijf het my oontjinne, dattir joed yen *a*)Trouchjeyer wessen is to mijn hous, om my te *b*)Slommerjen fen de *c*)schententie, dyer gien is; en ick wijt fersijcker, dat het Proces jytte næt *d*)finere wier, en dat jytte allermaast is, dir wier jytte yne seck næt *e*)quincluderre, en nu hab 5 ick de slommatie næt *f*)acspecterre wolle; dirom tins ick de Trouchjeier in cas fan *g*)Iuriaen oon te sprecke, den hy het *h*)Deflamatie dien op mijn persoon, en ick wol op mijn persoon nin *h*)Dominatie hebben; nu moot ick yen *i*)Constultatie nimme mey yen tigghe Doctoer, hoe ick myn *j*)Complicien riucht oonlissen sel, den ick wijt 10 fersijcker, dat sijn *k*)Basuinen *l*)labsurd binnen. Dirom tins ick, so yer de *m*)Ficcantie ten eynd is, myn *n*)Abbecaet yen tigghe *o*)purgatie te jaan, om mijn *p*)party our dwers yen *q*)schitatie te seynē, die *r*)eloquent is, den hy sel my *s*)Ioormenten fen die *t*)Clommen dwaan, die hy op mijn persoon dien het, of dir sil meer as yen Deel mey 15

a) Deurwaerder. *D. Trouchjer*. — *b*) Sommeren. — *c*) Sententie. — *d*) Furneert. — *e*) Concludeert. — *f*) Accepteeren. — *g*) Injurie. — *h*) Defamatie. — *i*) Consultatie. — *j*) Comparitiën. — *k*) Besoignien. — *l*) Absurd. — *m*) Vacantie. — *n*) Advocaat. — *o*) Procuratie. — *p*) Parti advers. — *q*) Citatie. — *r*) Excellent. — *s*) Jurementum. — *t*) Calumnië.

spijlje; dit moot ick in mijn a)bemorie tijge b)lobserverjen. Het wyld
 wyrum! wyr mey hier oornse yen tyge Doctoer wenje? Ick bin al
 by twa c)Pugelijke d)Snottarissen wessen, die by den Hove e)lam-
 menterre wieren; den jo wiste my nin tyge rie, maer jo wisse my
 20 by yen f)Pistleerende g)Prokroor,

Die koe ven schipsbriuwen, quineckernellen En de Deel mey
 syn Moer fertellen; Dir næt out fergetten wier, als Galg en Ret,
 Lijck as by h)Estempel: fen schipsbriuwen schriuwer altemet: Ont-
 mestje, ontsprietje, Ontseylje, ontfietje, Ontwortelje, ont-
 25 vroetje, Ontboomje, ontkloetje; Hy macke my de holle corts
 op de rin, Het wijlde Sarle wijt icker meer fin; De Deel
 hyer, by trittich lyten, yen græt Boeck fen fol; Hy næmd'
 het so tjoed, lyt sieen, ja! ja! yen i)brecol. Ick wol 't jymme
 næt sissen, wa dat het wier, Den oon sijn dwaan merck jymme
 30 'tschier; Het is yen Man ven oonsjæn, Alle wraad wol mey
 him hadde te dwaen.

Maer hy wisse my jytte by yen oor wyrum, die Deel wist my
 ried te jaan en mijn lectien te schanderre, of hijse wt yen Rol hie
 lessen, en doe ick hem sey fen dy oor j)pilatus prookroor, sey er:
 35 k)Mondus vol beschiti; ick wijt næt, het wyrum! het te sissen is;
 den ick tins: wyse ljoë hadde omme moule græte birden: dat het
 dat te sissen is. Den seyer: ick hab jytte yen græt Boeck, dir
 l)Porcus Luris hiet, wustu dir twaa fleamske mey yen Buttergone
 oon weye, so wol ick dy mijn m)lavijs tijge jaan, en dijn n)Clad-
 40 doyen in o)conscriptis stellen.

.
 Dit mot fersijcker yen tyge Doctoer wesse, die wijt so folle p)Ne-
 gaten in 't riucht, en so folle kromme q)darmen hyer dir by, die
 mot ick mijn heele r)spesificactie dwaan; nu, ick mot him reys
 45 oonsprecken. s)Domme Doctor, t)solvyst eens.

Roemer. *Wel huysman! wat is jou begeeren?*

Sioveck. Maer ick hab hier yen u)Rauactie, die soud ick jou v)deklinare.

a) Memorie. — b) Observeeren. — c) Publycke. — d) Notariussen. — e) Ad-
 mitteert. — f) Postulerende. — g) Procureur. — h) Exempel. — i) Protocol. —
 j) Phrasis rusticae. — k) Mundus vult decipi. — l) Corpus juris. — m) Advijs. —
 n) Pladoyen. — o) Conscriptis. — p) Legaten. — q) Termen. — r) Specificatie. —
 s) Domine. — t) Salve. — u) Actie. — v) Declareren.

Roemer. *Wel laet een reys hooren*

Siovk. Nu, hartse tigghe to, Domme Doctor, dits de knerel: Mijn kael het ous Bourman Tiepke Jubbes steck to bijtten, en 't warmus op ijten; nu woe ick *a)*dispenterje, of ick betelje soe, het 50 ghien mijn kael *b)*corpumrere hie, en mey al sijn combustien en rupturen ferdoorn hie.

Roemer. *Daer leyt een seker regel van in Cerebro Ingenij mei be-graven, ex scrinio pectoris mei moet ick dat expostuleren.*

Siovek. Mey oorlof, Domme Doctor! dat boeck, dat y dir haade, 55 is dat æck Porcus Luris, dir ick so folle ven hærd hab?

Roemer. *Jae, dat is Corpus Juris cum Glossis.*

Siovek. Maer die knerelje van 't Kael

Stiet dy dir æck in alheel?

Roemer. *Ick moet een reys toe sien en de bladeren pervolveren; 60 maer waer sal ick 't Boeck opleggen? had ick een pulpitum.*

Siovek. Com hern, Domme Doctor, com hern, ick meyts mijn rugh reys crom, en keer jo mijn ærskern to (*Boer bockt, Doctor ley 't Boeck op sijn rug*)¹⁾, so ken y 't Boeck dir oplissen en mey yen jou Lectien æck tigghe opsissen. 65

Roemer. *Nu, dat leyt fraey, dat leyt schoon!*

Siovek. Hab y 't jytte næt von? mijn bælghe wæckst my cort alheel ron.

Roemer. *Holla!*

Siovek. Dir comt het oon, nu meyts 't cort en scherp. 70

Roemer. *Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. Ha! daer hebbe wij de tytel, nu zijn wij claer.*

.

Siovek. Nu, domme Doctor! ick lijt de sæck op jo stæen, en ick wens jo genioun; as ick weer kom, tiæn tocommende snioun, bringh 75 ick jo mey yen tigghe snies grienschijlde ayn-ayen, mey yen fette Gous, en jytte yen kan tigghe schiepe brocken voor yon wijf en bern, help my slechts fen die Droes.

Roemer.

Hebt daer geen sorch voor, siet daer, daer is mijn hant. 80

a) disputeren. — *b)* corrumperen.

1) Rand glosse.

Siovk.

Meyts het tyge. Nu genjoun, ic tja weer ney mijn lan.

Roemer.

O, knecht, hoe sweet ghy, leert eerst de manier wat;

85 *Ghij zijt nu so wel verwaert, of ghy met beyd' u voeten in 't vier sat.*

't Gelt brant de Boeren in de Beurs, is dit niet vry wat gez?

Want heur gelt te crygen is gheen const. Practica est multiplex.

Als 't krijgh is, wort het heur met geweld ontnomen van de Soldaten.

En nu 't vreed is, brengen sij 't van selfs by onse Advocaten.

90 *De soldaten dwingen haer met geweld af, haer bier en haer schincken,*

En wy cryghen 't met een praetjen, en wijn toe te drincken.

Ick sal oock deze Boer so weten te stellen,

Dat de Droes met sijn (Moer) 't my niet nae sal vertellen;

Want het heeft met sulcken Advocaat niet een ey te beduyen man,

95 *Dien een boer op sijn schots niet excellent . . . wijen can.*

.

Siovk. Tis nu wol mecke mey die Trouchjeier, Prokroor, Mey
die Abbecaet, mey die yne dæl mey d' oor. Hier sille de pod-
den om handbackje, De frosken om gonsje, De katten om
100 slingerfestje, En die Dæl siller sijn pies om kaerdje. Dir
comt de Dæls Trouchjeier oon, en beschriuw my al myn a)Nobele
goederen! Dat hem de wyrum op het reg-stuck fier! het bruyt dat
dæls 't, jytte so b)strixis Luris mey my te haandeljen, den ick siuch
wol hetter fen is. 't Is die dæls Abbecaet sijn haandlung, die wyrum
105 het my jyld nooch koste; 't wijr aerst: kom joud, com moorn; hy
het my wol laad om oore ljoë dooren; eer oppe treppen, dir ney
dir ouwer, fen dir ney die Cronje; dir ney yne Klocken, in 't Fet,
ynnet ting as yn helm, yne Gouden Hous, yne slingorie fen die
Aade to de Nye, in Ventem, in 't lest, ick wijt neet; ja, ja, in
110 tousin middelen, en ick most al betelje. Aerst hie icker yn, die
koe ick mey wip, fijne snaren en hollants bjear op het heechst,
oofsette, dat wijr jytte notich; maer 't is mey disse Dæl moorns fen
c)Balsem wynen, Meniste borstlappen, d)Pier symons wynen, e)Mal-

a) Mobele. — b) Stricto Jure. — c) Alsemwijn. — d) Pieter Semayn. — e) Mal-
veseyen.

lejejen, *a*) Wyntinteler, *b*) Nypetas; dir op smecket den yen oon-
 bijten fen *c*) Hoesten, *d*) Kackers, *e*) Hollelyven, *f*) Lamhoenen en oor 115
 't jytte; ick koe dir næt yn tout fol fen ijtte. Dir mey op yn dey,
 so rinsk op mijn pong, fen Francker Wijnen, fen Spanjaerts Wijnen,
 en hie jymme die Dæl sjoun flammen op Rinscher Wijnen, yne
 wraad sou men suckin strou-yter næt fijnen; en jouns wier het fen
 slurfen, mey ayen, mey boetter, mey *g*) Kenelis, mey suker, mey 120
h) Muskletten en *i*) Gengelarefferre: men souwer die Dæl en sijn Moer
 yn ferterre. Dit wier jytte næt nooch, dir ney kaamer jytte mey
 vijn *j*) Crulle oon, en dat dure faak tot alve, toolef, jae twae, trye
 ouden yne nacht, en so hadde jo 't jylt al out mijn ponge bracht.
 Nu ick silder jytte *k*) reverencie fen hadde, en dy Dæl siller hier 125
 litte, al souwer alle wraad fen te sissen wijtte. Hie ick hem reys
 op ons fenne-herne, ick sou him mey so yn kaad limmen sitte ney
 syn kerne. Nu *l*) pestelentie! wy sprecke elkoor wol reys yne Aade
 of Nye wijcke, den ick wol hier no yen spyilt by stijcke.

a) Wijn tent. — *b*) Ypocras. — *c*) Oesters. — *d*) Kappers. — *e*) Olijven. —
f) Lemoenen. — *g*) Kaneel. — *h*) Muscaten. — *i*) Gengber. — *j*) Prulle. — *k*) Re-
 vengie. — *l*) Patientie.

BIJWIRDEN.

1. Een joun goul siochtme næt yne mouwl. (Bred. Alm.)
2. Neste Boer, sibste frioun, ont het kael ijne groppe leyt.
3. Onwillige breyden is quae dounsien te leren.
4. Quae hinnen, deer de aijen uwt lidse, en thuwz to ijten gaen.
5. Tis ien ongelyck schijll: soenen off aeren oaff snijen, seij de faam.
6. As him de fingeren allijcke langh binne, dan schil hij him
 verbettrie.
7. Ast dwaen naet dooch, ist litten best.
8. Dats de text mejj de gloos.
9. De gecken schilme nin hael mecke wirck siaen litte.
10. Deer eernet nimmen better as de man selm.
11. Dir folle om heagens siocht, dij stiet hem oon de taenen
 (MS. 214).

IV. „GABBE”.

Uit: J. Starter. Friesche Lust-hof t'Amsterdam, Voor D. P. Voscuyl 1621, Boertigheden. B. verso.

»Myn leave *Bauckje*, myn swiete Famke
 Het bruyt ous 't jylt, as ick 't fersin? —”
 »»Het Deale, *Gabbe*, barstu dus jamke?
 Is dy de holle heel op de rin?'''
 5 »Ja, *Bauckje* liêf, ick sis, ick bin
 So bly, dat ick korts riucht opsprong;
 Het tusin kroone! de krieg gaet oone,
 Dat mecket, dat ick van freugde siong.

V. FRIESCH PASTOREL.

Stemme: *La Dolphine, etc.*

Uit: Starter Friesche Lusthof. p. 90.

Hoe komt, Jetske, sis het my,
 Dat ick fijn allinne dy
 Te wændre, te wændre?
 Swiete Diær, dit het nin fly,
 5 't Is better te ferændre.

Ick hab socht jon minne langh,
 Den schaemte hiel my in betwangh
 Te swye, te swye;
 Nu tins ick (*j*)o mey mijn sangh
 10 Yens leafelijck te frye.

Wotte mey my ney het waad,
 Ick sel dy litte op het paad
 My(n) hoof sjæn, mijn hoof sjæn.

Dir is nin schiener yne wraad
Dir mogge wy den grou gæn. 15

Pæen en patjes al den dey
So folle, liæfste, as ick mey
By-bringe, by-bringe!
Sel ick dy jaan, dus rin næt wey,
Den dat sijn swiete tingen. 20

Liæfste, wotte mey my tjaen.
Ick sel dijn holle schien versjaen
Mey kanckjes, mey kanckjes;
En dy twa ponjetjes jaen
Om dijn snie-wyte hanckjes. 25

Ringen mey stientjes dir in
So as 't mijn liæf ken ney her sin
Betinsen, betinsen.
Sel ick dy jaen, dir to mijn min
En al mijn libben schinsen. 30

Dijr om liæf, jou my dijn haan,
Den al wijr ick Heer fen het laen
Goddinne, Goddinne!
Sycker, ick wens oors nin paan
Voor mijn getrouwe minne! 35

BIJWIRDEN.

12. Dy fenne baargen neat omwrot wezze wol, mot fenne ruuch-schenne bliuwe. (MS. 214).

13. Dir 't floer nest is, baernt hem aerst.

14. Dronckene muwle sprect hertsen groun.

15. Deert floer behoeft, dij siecktet ijne ijscke.

16. Dij bwk fol bienen, dij schirtte fol trienen. (MS. 214).

VI. „IEN SANKJE”.

Naar een MS. Bodleian Bibl. Oxford (MS. Junius, 115^a). Ook: Halbertsma, Letterkundige Naoogst I. 296.

- Ick hab dij liæf mey al mijn hirt,
 Bij dij is al mijn nocht allinne;
 Mijn hïmmelrijck is iz dijn schirte',
 En trog dijn ægen schijnt mijn Sinne.
- 5 Eren do wij swijlen,
 Lay ick mey yen in 't hæ
 Te bortjen en te lijlen,
 Wij spijlen pæ om pæ.
 Jo woe so jern as ick,
 10 Wij hien fen nimmén aân;
 Wierom soen' wy 't naet dwaân?
- Mot ick dij reys, du witste wol....
 Sis ljæf, Wierom wottet naet lije?
 Ick ben immer al seft en bol,
 15 It ðor dat schoe im æck wol flije.
- Næ, seys', az ick ir her om frey,
 Quansquis: het jou ick ir ney? —
 Al ist dat se' her so hette wert,
 Ja mient: Kom ðon, hest it hert?....

VII. „TJOMME IN WEMEL”.

Naar een MS., Bodleian Bibl. Oxford (MS. Junius 115^a). Ook: Halbertsma Naoogst I. 297.

- Tjomme.* Az ick dij sjog mey 't geel cruws hier,
 In dey wirt mij wol tuwsen jier;
 So jern woe ick witte, oft æk de wird is,
 Dat de monen binne, lijck de stirt is.

- Wemel.* It kâmer gæn is grætte nuwcht: 5
't Is jiette better bij uws Tjomme
Te sliepen, as it nimmen sjuwcht,
Woe smertkærne naet teft oon komme.
- T(jomme).* Patke mij, suete ljæf; Na, o jiette reys, bout! 10
Na, na, jiette reys, goudenke! patke mij folle.
Na, na, na, o tuwtelke! der mij 't libben jout.
Ick bid dij, patke mij jiette reys, so y wolle.
- W(emel).* Nu, payerke, nu! com, pay me den red. 15
Ick lieau, du wirdste nin payen sed.
Al joug ick dij tuwsen patkes deys,
Allijke wol seyste, jiette reys.
- T(jomme).* Pæ om pæ, Sock payen mot ick prijse; 20
Tis æk uws Frijsche wijse,
Twa liæven der te gerre gæ
Da ja elckorme pæ om pæ.

VIII. TJERNE SJONGT

LANSE WEY, GEANDE IJNNE SUWZE, NEY HUWS.

Steinmé: *Rosemontje lagh gedooken', etc.*

Uit: G. Japix, Friesche Rymlerye yn trye delen forschaet (*enz.*) To Bôalsert
Sam. fen Haringhouk. 1668. p. 5. (Prov. B.).

1.

Swiet, ja swiet iz't, oere miete,
't Boaskien fore jonge Lie,
Kreftig swiet iz't, siz ick jiette,
. Az it giet mey A'ders rie.
Mar oorz tigggetet to'n pleag', 5
Az ick oon mijn Gea-feynt seag.

2.

»Goune *Swobke*, lit uwz pearje'',
 Bea hy her mey mijlde stemm'.
 »»*Ofke*, seyse', 'ho soe 'k it klearje,
 10 »»Wistu rie to Heyte' in Mem?'''
 »Ljeaf, dat nim ick to mijn lest''.
 Dear mey wier dy Knôte fest.

3.

Da dit Pear to gearr' soe ijtte,
 In jae hiene nin gewin,
 15 Heyte seag, az woe hy bijtte,
 Mem wier stjoersch, in lef fen sin;
 »*Ofke*, seyse', elck jier in Bern,
 »Wier ick Faem, ick woe 't so jern.

4.

Hoyte' in *Hootske*, Sneyns to keamer,
 20 Mecken 't mey elck-oorme klear. —
 Tetke krigge *Sjolle-Kreamer*,
 To Sint Eal, by Wijn in Bjaar. —
 Nu rint elckum az in slet,
 En bekleye't: mar to let.

5.

25 *Oeds* die better, ney ick achtje,
 Da hy *Sæts* sijn trouw' to-sey,
 Hy liet de' Aders even plachtje,
 Het-se' oon elcke' ig joene mey.
 Nu besit hy huwz in Schuwrr',
 30 In sijn Bern fleanne' all' man uwr.

Orck, mijn Soon, wot du bedye,
 Rin neat oon alljick in Moll';
 Ield in rie lit mey dy frye,
 Bern, so geann' dijn saken wol,
 Den sil de' Hjjmmel oer dijn dwaen,
 Lock, in mjlde Seyning', jaen.

35

IX. „IN NOCHLICK LIET”.

Wijse: *Cet Anne si belle, etc.*

Uit: G. Japix. a. ed. p. 7.

1.

Tiete siet allinne,, Oon dy griene Wey,
 Schoaschjen ijn dy Sinne,, Op in Simmer Dey.

2.

Tiete kaerde de' holle,, Fol fen gritte smert';
 Kreft! hy lie so folle,, Om sijn *Rôyts* ijn 't hert.

3.

Roytske, ljeave herte,, Yn Sint Lamerts Merck'
 Sietstu op mijn schertte,, Huyning-swiete wirck!

5

4.

'k Hearde Dy dear sjongen,, Hey! het wier 't in nocht;
 Al mijn ljæ, dy sprongen,, Az ick 'er oon tocht.

5.

Swietert! ljeave schiepke!,, Nuw 't ick fen dy bin ,
 Mieleste' ijn mijn sliepke,, Njuncke' in ijn mijn sin.

10

6.

't Droagjen mijn be-jearren,, Ja, mijn libben iz,
't Weytsen iz mijn stearren,, Om 'tick dy den mis.

7.

Moacht ick by dy blieuwe!,, Mōye', ey, wierom neat? —
'k Sil dijn Laemkes drieuwe,, Mey mijn Schiep to sleat;

8.

15 In ick sil-se foerje,, Morns yer, in juwns let.
Bout! den mogste gloerje,, Yn mijn bout, opp' bed.

9.

Tuwt! den meyste' eack sliepje,, Omt ick Dy to spreek.
Hey! den sil ick piepje,, Op mijn Lille-seck.

10.

20 Swiet ijn laeyts in reden,, Soe ick dy omtfean,
Dodd' in swierigheden,, Moasten fen dy flean.

11.

Het ick koe bytinse,, Het mijn Tuwtel woe,
Schoe ick dy den schinse,, Ja, al het ick koe.

12.

Fijt'! mijn ljea dy trilje,, *Rôytske*, rinste wey?
'k Kin my neat by-stilje,, 'k Rin dy æfter-ney.

13.

25 Schoe dijn *Tiete* lje,, Dat dy *Æble* krijt?
Lite im neat bedije,, Ioft hy dy schien frij 't.

14.

Tiete sil dy tjienje,, Al sijn libben trogh,
In mey dy for-yenje,, — Herck' mijn kieren dogg'.

15.

80 Mieri! mey 't neat wezze! Sizz' wierom (ey lōyts'!)
Kin ick naet belezze,, Dy, mijn goune *Rôyts*?

16.

Eren, ô du swiete!,, Raeyste' oon *Æble* hân,
Wierom naet by *Tiete*,, *Tiete*' oer-leafste-pân.

X. „SJOLLE KREAMER, IN TETJE”.

Uit: G. Japix a. w. p. 11.

Sjolle.

Moar, ho kin de tijd forrinne.

Tetke' het wierste mield en blier,

Tetke' het wierste' in frjuenlijck. Djier

Yn dijn fljuegge Freester-jieren.

't Huwgget my, hoe wy uwz tieren,

5

Az wy, ynne tjuest're juwn,

Mey in Feynte' in Famne-buwn,

Lân-se Lean ney huwz to scholen,

Ho wy laken, tuylen, holen:

Az den Fôkel, Foock in Fy'

10

Thuws wier, roon ick weer ney Dy.

Az den Koone' æf Nopke bijlle,

Seft, seft (stoe-stu æfter stijlle

Fenne buwtt'-Door) stil, ljeaf, stil,

Heyte wecket: Gouden, 'k sil

15

Dy uwz Schoerre Door ijn litte.

Heale nachten koen' wy sitte.

Kreft! ick wier soo jern by dy.

In Du, wierste' eack ængh fen my?

'k Onder kipppe dy fen fore,

20

Az in Schiere-Krie de knore.

O Du lakeste soo wijt!

'k Wier ijn Dy my selm al quijt.

Beyde' uwz Aders woen' 't neat lije,

Jiette, moye, koe 'k Dy krije.

25

't Huwgget my, æf 't joe schjïd', ljeau,

't Nochlïck, da 'k Dy 't jild to treau.

Tetke.

Meyste my 't hert jiette dolge?

Hie 'k mijn Heyte rie dogg' folge,

30 O, dat Boaschjen buwtte rie!
 Dertten wier ick, da 'k it die.
 Naet in Faem so gnep az *Tetke*,
 Nu bin ick in smôrig sletke,
 Wa my sjocht: ick lijckje', earm Djier!
 35 Nimmén min az jæ dy 'k wier.
 Al mijn moed iz my ontsoncken.
 Al mijn goed hestu fordroncken
 In forspjille, sneyn op sneyn;
 Moart! mijn lijen het nin eyn.

Sjolle.

40 Nu, nu, seftjes, moar, hoe beerste;
 Hab ick schild, ljæf, ick bin de' eerste
 Naet dy keatet; leauw' dat fest:
 Better yer keate' az op 't lest!
 Ick sil mey 'er tijd wol wijzje.
 45 Dat eerst môy schijnt, kin ney grijzje.
 Dy sijn jeugd ijn 't wylde' oon-stelt,
 Bettert him wol oppe jeld.
 Dear mey sil uwz lock beginne,
 Du ney huws. ick op in hinne.

E Y N.

XI. MINNE-SINNE.

Uit: G. Japix, a. w. p. 26.

Ljeav' *Lijltsen*! az ick by dy bin,
 (Mijn ljeacht, mijn leag, mijn eag, mijn Sinn')
 Az 't tjuester iz, midz ijne nacht,
 In 't Stijrt' bestjoert de Hijmmel-wacht',
 5 Ho tjuester it eack wezze mey,
 't Iz my so ljeacht az Sinn' æf Dey.

Mar az dijn gloar my naet oon-gloer't,
 So taest ick bjuester onbestjoerd,
 In lijkje' az stoack- in stecke-blijn,
 Al jeld't de Sinne mid-dey-schijn;
 Het baet, æf my de Sinne' oon-eag't?
Lylts iz mijn tjuester, in mijn ljeacht.

U W T.

10

XII. „FORSCHAET AERD”.

Uit: G. Japix, a. w. p. 33.

*Forschaet aerd æf tjin-stridig sin,
 Dat pearret quelck, dat fet nin Min.*

Freamde, bjuest're, wond're tingen!

Fen uwz Nieske nijllick sin:

Neackje' ick her; jæ rint wol ringen.

Troay' ick foar; jæ folg't mijn rin.

Buwts ick oon; her portte' iz sletten.

5

Weynje' ick' reg; her doar luwckt op.

Nuysckje' ick njuet; jæ leapt uwt-litten.

Duwkje' ick djiep; jæ klieut ijnn' topp'.

Freje' ick fjoerigh; jæ 's beferzen.

Kielt mijn moed; jæ 's ijnne brân.

10

Taest ick ney her; jæ 's oon 't werzen.

Hannen thuws; jæ fet mijn hân.

Kâtje' ick drock; jæ 's sonder muwlle.

Swy ick stil; her happert giet.

Eernje' ick; jæ pettearret tuwlle.

15

Loayts ick soer; jæ laket swiet.

Gloerje' ick blier; jæ loacket grijme.

Bin ick witten; jæ 's az dol.

Malje ick; jæ 's beschieden. Tijmen,

Het 's dit? — *Oors wol-se' az ick wol.*

20

E Y N E.

XIII. MUWZE-BOOSTE.

Uit: G. Japix, a. w. p. 39.

Wijse: *Si c'est pour mon pucelage.*

1.

Ynne' oer-lang forljinne jieren,
 Yn *Saturnus* tijd, by âds,
 Yn dy goune tijd, âd-wrâds,
 Da de Djier, æf 't minschen wieren,
 5 Mey eyn taele' in spraeck forsjoen,
 Oon elck-oorme' in praetje joen';

2.

Yn dy]tijd wier 't, dat in Minsche,
 Dat in sillig Cluws'ner siet
 Oone' igg' fen in rinnend' wiet;
 10 Dy de gave' hie, het hy winsche,
 Fen al 't jinge' hy hearde' æf sjoe,
 Dat it wirdde' alljick hy 't woe.

3.

't Berde dat in Uwlle-koffe,
 Lanz dizz' Sleat-ig, dear hy laey,
 15 Mey in Muwske noam sijn draey,
 Dat him, ijne flecht, ontploffe.
 Dit wuwn' Heer-om ijne laep',
 Fen sijn mouwe, slippe', æf kaep'.

4.

Hy sloeg de' eagen neije Stearren;
 In hy winsche dat dit Djier,
 Dit Muwsintje', in Minsche wier.
 20 't Ging ney' winsche, ney bejearren.
 Faer wier bly. Hy fet dizz' Pop,
 Az ey-berne Dochter op.

5.

Az jae Faem, ney tijds forrinnen, 25
 Wuwgsen jeld in jieren hie,
 Tocht in socht uwz Cluws'ner rie
 Om her Booste', in brijck sijn sinnen,
 Want jae hie to nimmen fâl,
 Az de sterckste Man boppe' âl. 30

6.

Wa de kreftigst' nu moght wezze,
 (Oermits jae him salm naet sey)
 Briek him de' holle, dey oon dey:
 Hy koe 't tinse, fettje' æf lezze;
 Eynlinge' het hy him betocht, 35
 Æf 't de Sinne wezze mocht.

7.

Hy stoep ney de Sinne', in kâte:
 »Tsyrl, dy tijd in stuwnen stjoert,
 Dy de Wrâd roun-om begloerr't,
 Dy oer 't wetter, fersck æf sâte, 40
 Wâd't; booschje' oon mijn Bern: dy nin
 Az de kreftigste' het ijn 't sin".

8.

»Kreftigst' bin ick naet. Dy grijmme,
 Tjocke wolcke twingt my wol,
 Dat ick az Kaep-momme' om-rol, 45
 Dat ick om-rin az iijn' swijmme:
 (Sey de Sinne') y kinne 't sjean:
 Dearom mogge' y to him gean""".

9.

»WOLCKE; schoene Y wezze mogge
 d'Alder-kreftigste' herckje my, 50
 Wirdd' mijn Sweager, bid ick Dy".
 »Seft (sey Wolck') dat woe naet doge.
 Sjog, dy Berghe' iz my to quea,
 Reyts ick him, hy breckt mijn ljea""".

55

»Stege stant-fries', stjuwgge holle,
 Dy for ninter duwckt, nogg' wijck't,
 By waems kreft eack nimmen lijck't,
 Wirdd' mijn Berns man, so y wolle?
 (Doz sprijck Heerom *Monse'*-yem oon)
 60 Wezze 'y mijn oon-boosche soon".

11.

65

Atlas gappe': »ik môt it lije
 Dat de Muwz mijn Maester wirt,
 Dy my krabet, djiep, oon 't hert;
 Koene' Y him to Schoon-Soon krije:
 65 Dy my hyer in huwd trog bijt,
 Iz de sterckste, dy ick wijt".

12.

70

Dear ney wirdde *Muwz*-man freage.
 Muwz-man swol fen edel bloed,
 Muwz-man, heag fen hert in moed,
 70 Muwz-man sprijck: »Ick wol it weage,
 Lauw' my dat schien' Bijld to jeft'.
 Wa 's er kreftig jin mijn kreft?"

13.

75

't Famcke' eack, to dizz' Booste willig:
 »Dit 's de Man, dy 'k ljeafst bejear.
 Jouw' my Trouw: kiermd-se al weer.
 75 Docken Booste' iz my lock-sillig".
 Dear mey wippe Muwz mey Muwz,
 Wol-fol-noegge' ijn 't Muwze-huwz.

XIV. TJESCK-MOARS SEE-ÆNGSTE.

Uit: G. Japix, a. w. p. 74.

Wijse: $\left\{ \begin{array}{l} Yets moet ick u Laura vragen, etc. \\ Lean de Nivelle, etc. \end{array} \right.$

1.

Wif woe, mey in dolle Holle,
To de Wrâd uwt hôle-bôle,
t'Huwz to bliuwen wier nin tier.
Op in ijken boerd to driuwen,
Rest-leas op in dol to klieuwen, 5
Kerde' Hy boppa 't grien, fol Djier.

2.

Altijd t'huwz iz altijd finzen.
Al to lang it Fjild beginzen,
Efter Kouwz eerz', efter Ploeg':
Ick sijck wijlder æventoeren; 10
Dat iz Læfferts nuysck-bestjoeren,
Yn Moars schertte, sleau in sluwg.

3.

Greate Pier wier gled forjitten,
Al sijn dwaen wier boeyte witten,
Hie hy stâl libbe' oon eyn Hird: 15
Hie hy naet de See besijlle,
Uwz Lân-Fjinne foetten spijlle,
In betwongen mey fjoer in swird.

4.

Mey in Floot' great Schijps lavearje
Wol ick; schomje, romje' in klearje, 20
Fen Doeynkerckers, 't scholp'rig sâdt.
Dear mey liet hy Plommen waye,
't Gleonne swird oer' holle swaye,
Dat, ijnn' moed, Speck-Jan al daet'.

* * 5. * *

25 *Tiesck-moar* seag, fen fiere weagen,
 Ho-se fest fen Lân æf teagen,
 d'Eagen gald'se, earm-moar, korts uwt,
 Dear-se' oppe' hæge wier del bocke,
 In, fen beyde' ig, 't Lân beloke,
 30 In de See seag ijn sijn Tuwt.

6.

» *Wif*, (doz kiermd' se) ô Tsierl! wier hinne?
Wif, het wotte nu beginne?
 Wif, iz dy de Wrâd t'on-rom?
Wif, môcht Mem de holle' op-stecke!
 35 *Wif*, it hert moast her to brecke!
 Wif, jæ kearde' ijn 't Græf her om!

7.

Dear de See so gruwlijck gappet,
 In by tuwzenen op-happet,
 In by tuwzenen forteart,
 40 Dy dear sonder resten restje;
 Dy de greate Fisken mestje;
 Dearme mey in suwn hert steart.

8.

Dearme' op-sling'ret oone Wolcke,
 In fen dear del duwckt, iynn' Kolcke,
 Az fenne' Hïjmmel inne Hol.
 Wa schoe dear de Dead ontkomme?
 Breckt in tin boerdke' az in tomme,
 Dear 's de Buwck sât wetter fol.

9.

Jiette lit ick 't hette wezze,
 50 (Nu 't ick Dy naet kin belezze,
 Nu 't dijn sin ney' See to fjuecht)
 Teagste' oer' See ijn keapfaerdye,
 Och! het wijlde rasernye
 Drient dy, dearme' op 't wetter fjuecht!

10.

Dearme naet yen tred ontwijcket, 55
 Schien de Dead yen grijmme' oon-kijcket!
 Dear Fortwijn'linge' helsch in luwd
 Bijllet, in mey Dealsche tossken,
 Schijp in ljue forsljint by bossken,
 Æf de Lonte steckt ijn 't kruwd. 60

11.

Wier 't naet swieter ijnne weyde,
 Meye Schiepkas oppe heyde,
 Meye Famnen oone ring':
 Fearkjen, fiskjen, ijnne Sletten,
 Foecken fânlen; æf, ijnnet Netten, 65
 Fuwggelt fean, op poal æf kling'?

12.

Tuwn in Fjilden to beloytsen,
 Hoaf in Beammen to beploysen,
 Dat iz wille' oer wille, Bern!
 Deadlijk ist ijnnet See to swommen. 70
 Mar Du schoddeste' holle' in plommen:
 Al mijn kâdtjen is forlern.

13.

Wol den; sijlle' ijnne' Himmelsche' hoede.
 't Fearckjen tijgge dy to goede.
 Ick befel dy ijn Goads hân; 75
 Dy stjoer dy uwt wetter-weagen,
 Klipp'-nead, heyl- in twierre-fleagen,
 Trog sijn Ing'len, bly to Lân".

* * * * *

» *Wif* ontfermt my, *Wif* ontjocht my,
Wif ontsijll't my, *Wif* ontfijuecht my, 80
Wif (ho 's nu mijn hert ijnnet lest!)
 Polschet ijnne djiepste kuwllen,
 Dear de Fiskjen, great fen muwllen,
 't Wetter blize' oer seyl in mest.

15.

85 Al mijn ljea, dy trilje' in schoddje,
 Az ick tins, ho datse Doddje,
 Hol oer bol, ijn 't sâte schom:
 Dearme Kabels kerv't, in Mesten;
 Dearme leck drieuwt oppe lesten,
 90 Yn dat gruwneleas Djiep roun-om.

16.

Dearse' uwt nea-twang 't lest uwt-sjetje,
 Dearse' oonn' Klippe sticken stietje,
 Dearse' oon' Dregg'-touw' rijdde' iynn' nead,
 Dearse plofje op hirdde sânnen,
 95 Dearse borstje' op druwgge strânnen,
 Dear in Neyl-breck iz de Dead.

17.

Jeny! ho mey 't komme kinne,
 Dy so ney by 't stearren binne,
 Dy de Dead so bringsjen heert,
 100 Az de See spy't schom in wiette,
 Dat hy 't Stjirt' korts schoe bejietje,
 Guwlt, in, boppe tonger, beert:

18.

Stracx weer, az Goads hân op-tillet,
 Touwer, Wijn in Wægen stillet,
 105 In, az ijnne teamme twingt:
 Schoert Deads boeyt weer uwt Deads hannen;
 Schjip, mey Keappenschip, in mannen,
 Yn behâdne haven bringt.

19.

Dearse wonder, kreft in eere,
 110 Sjonge fen uwz ljeave HEEBE,
 Dy de See so struys bewâdt.
 Ho mey 't (siz ick jietje) komme
 Dat sock Folck (az Djier fordomme)
 Soo lijts 't wonder Goads onthâdt;

20.

Dattet, trog uwt-littne flincken, 115
 Fält oon 't bjealgjen, beestig drincken,
 Striette-scheynen, duyn in fol,
 Mey in on-bestjoersum' wezzen,
 Beeren, smjitten ijne glezzen,
 Tierret, flockt in fjuecht so dol! 120

21.

O! dy de' heagst' doz smaedje' in huynje,
 Hosæ. Az forwjlde Ky, dy duynje,
 4. 16. Weyd't Hy az spoar-bjuester' Schiep.
 Wol dogge', Hjjmmel, Wif ijn-plantje,
 Dat hy him ney God môt kantje, 125
 Az hy t'huws komt uwt it Djiep''.

 BIJWIRDEN.

17. Al peteereste mej Ingelsche tongen!
18. Baen dienst is onwird!
19. Better by tyd weeromgjen, dan quaelijk voordgjen.
20. Better ijne fuwgle sang, dan ijne heren klangh.
21. Dat mot ijnt reijd rinne.
22. Dat schoe ien Eern zijn Iongen naet todraghe.
23. De blijne recket de lirts wol.
24. De doar to, de Heidens kôme.
25. De Hejjligen komme omt waecx.
26. d'Onschamele het de tredde part vin de wraed.
27. Dir schoe wol ien mounts op dounsie, soo hird is de brij.
28. Dirt naer is, mot ment naer nimme!
29. Du borreste mij dat gat naet.
30. Du compst ast schiep schern is.
31. De warden binne goed, seij d'uwle, en saegh ijne sauter!
32. Dijn mout is iette naet to bier komt!
33. Elck is ien tieeff in zijn neringe.

XV. AGURS BEA.

Uit: G. Japicx. a. w. p. 128.

Prov. Cap. xxx. de verssen 7, 8, 9.

Op de wijze: *Het daget nyt den Oosten*, etc.

1.

God! trog mey-wittens wruwgjen,
 't Trien-pluwgjen fen mijn hert,
 Kom ick for Jôn Troon buwgjen,
 Ja, swuwgjen ond're smertt'.
 5 Kom ick for Jôn Troon buwgjen
 My oer-tjuwgjen.

2.

7. Dizz' twa heag-nead'ge dingen
 Bejearje' ick, for' ick stear:
 Litt' my dy dogg' gelinge
 10 O ijn-goe ljeave Heer'!
 Litt' my dy dogg' gelinge'
 In quea tocht' twinge.

3.

8. Weynje' ijdel leugen-sprecken,
 Falsch' Æfgoads gicke wean;
 15 Litt' m' alle huwchil-tecken
 Yn leere' in lib' uwt-tjean.
 Litt' m' alle huwchil-tecken
 Necke brecke.

4.

Litt' my, trog greatte' earmoede,
 Naet dwelmje' ijn honger-nead,
 20 Litt' nin oerdwaelsche' oerfloede
 My op-borllje' eyn-tinck-great.
 Lit nin oerdwaelsche' oerfloede
 My uwt-wjoede.

5.

Dog, Heer! my onder-steunje 25
 Mey brea, ney neatrifts rin;
 Dat ick dear op mey leunje'
 't Wijll 't oppe' Yerde bin.
 Dat ick dear op 'mey leunje'
 In naet jin-kreunje. 30

6.

9. Dat ick oer-sed, t'on-diedigh
 Yn 't dol in fol forsott',
 Forwjealde', al t'on-beriedigh
 Naet bijllje: *Wa iz God!*
 Forwjealdje' al t'on-beriedigh 35
 On-beschiedigh.

7.

Nog dat swier' komm're quellen
 My scheamtleaz blieze' ijn' gaest,
 Dat ick my jou to 't stellen,
 In mijn Goads Namme' oon-taest. 40
 Dat ick my jou to 't stellen,
 Grouw'le-wellen!

8.

Ick hab mijn bea besletten,
 Ick wachtje', ô ljeave God!
 Jon seyne', in Gaest uwt-getten 45
 Oer my, (ô silligh lot!)
 Jon seyne', in Gaest uwt-getten
 My to betten.

Ho swolmt Lit-tinck op Aad'-yems goed,
Hy 's kransge' az mey in Podde-hoed, 50
Dy naet op-luwckt, æf het ring' dien:
So 't wrádsch' naet-blieuwigh schaed-schijn schien.

XVI. DY LOF-SANGH MARLÆ,

LUK. I. 46, etc.

Uit: G. Japix. a. w. p. 150.

1.

46. Myn siel dy macket great,
Him, dy 't Al macke' uwt neat,
Dy greate' oer-Heer der Heeren.
47. Mijn gaest forhuwghlijck weyd't,
Yn God mijn silligheyt,
O greate' Heer' God, fol eeren!

2.

48. Om 't hy d'earm' steat, so sljuecht,
Sijns tjienst-faems het beljuecht',
Mey God-mijlde' eag ontlitsen.
- 10 Want, sjea! fen nu ford-onn
Wirt silligh mijn persoon
Fen teamm' to teamme' uwt-spritsen.

3.

49. O! dingen, great in schien,
Het dy Kreft'ge'oon my dien.
- 15 O! heylig iz sijn Namme!
50. Sijn frezers hy to-seyt
Sijn great' bermhertigheyt':
Gol uwt, fen stamm' to stamme.

4.

51. Yen wirck fen wichte' in lest,
Het dien sijn kreft'ge fest.
- 20 Hy het forstouwne', ijnn' smerte,
d' Heag-moed'ge ijn all' herr' dwaen,
Yn lit-tincks great op-jaen,
Ynn' heag op-tochtme herr's herten.

5.

52. Hy stiet't fenn' troons-steat-stoell' 25
 Dy kreftige' ijne poell',
 Dy kliene hy forheget!
 Dy honger-hölle buwck
 Hy foll't mey goedz gebruwck.
 d' Rijck' gier-seck hy ontleget. 30

6.

54. Hy rjuecht't Isr'el oer-eyn',
 Hy schinst him ijv'ge seyn',
 Yn sijn bermhert'ge tinssen.
 Lijcke' Hy Abra'm to-sey,
 In Abra'ms teamm', dear ney, 3
 't Sill'ge' ijvigh wol to schinssen.

GTT.

BIJWIRDEN.

34. Elk siect him selm, soo wirtter nimmén weij
 35. En goed schutter schiet wol mis.
 36. En houn is stout op syn eijn daam.
 37. En leegh buwck ken quelck de sliep fyne.
 38. En kniesd reid heerme naet voord te brecken ¹⁾.
 39. En seijd wird, is nin dien diede!
 40. Fiere boestgen klinne, Hijne da winne! (MS. 214).
 41. Fijff fiaern voor de ielne.
 42. Fuggelt fin ien Feert, flucht iern to gerre!
 43. Gemeinlyc saejese leegh, dir soo haegh fiaen wolle.
 44. Hat d'Aade sionghe; dat pijpie de Jonghe.
 45. Hat me de kat meer strijct, hatse de righ haeger stect.
 46. Hatter Aijen, hij schil wol doppen meijtze ²⁾.

1) Daar er in dit woord met inkt is doorgehaald, is ook mogelijk „bretsen” te lezen; MS. 214 heeft: heertme.... brekken.

2) Variant in MS. 214: Hatter folle aijen, si sil wol doppen meijtzie.

XVII. FEN LIBBJEN IN FEN STEAREN.

Uit: G. Japicx. Friesche Rymlerye. II. Druk. Leeuwarden 1681, p. 86 vv.

Wy komme' er yn mei gâlljen, wy troaje 't lânz mei moeite, swit
in slobbjen, in einigje 't mei fortriet. Hoe lyts æf great, min æf
folle, ryck æf earm wy binne, wy moate dit deelheftig wezze, in
ninter fenne heele ierd-boyeme kin hier fen ontslein wirde. De minsche
5 (hier yn slimmer az oore cretuwren) wirt to wrâd brocht him salm
reppje, riere nog redde kinnende: hy het yn sijn eerste jieren for-
meits nog nochte, in det ien oorz naet az moeit in fortriet oon,
trog-steande ontollycke prycklen eer hy to syn forstân komt. Yn
ien sææck iz hy lockel lockiger az ynne oore folg-jieren, dat hy
10 sijn illinde dan lyts felt in jiette min begryppet

Az hy (*de minsche*) nu begint to waegsjen, so waegst in oon-
groeit sijn ærbeid mei him. Want hy is naet so ringen fenne
Amke nimd in wit nauw het borttjen iz, æf wirt rju in schole-
maester ond're hânne juwn. Ick petearje naet az fen dy jinge,
15 dy treftig op-fet wirde. Borttet hy den, so bert it mei ængste: iz
't dat hy studearet, dat det hy werz-sinnigh, in al dy tyd, dy hy
onder in oorz bewâd trogtorssje moat, iz him naet oorz az in
finzenisse. Hy peinzget nog bejearet naet, den dat dy uwre komt,
dy im uwt in oorz betwange fryët, op dat hy him salm rijearje
20 mei, in forfirdget sijn jieren so folle muwglyck iz, dat hy to eere
oon de bejearde fryheite reitsje mei. Einlinge, hy bejeart nin sææck
so ynfierne az it ein fen dizze bernsche jeugd, om ynne jieren

De Fransche grondtekst naar Halb. Hulde a. G. Jap. II. 15 vv,

Nous y entrons en pleurs, nous la passons en sueur, nous l'achevons en lan-
gueur. Grands et petits, riches et povres, nul n'y a en tout l'univers que se puisse
dire exempt de ceste condition. L'homme pis en ce point que tous les animaux
naist sans se pouvoir bouger, n'a en ses premiers ans aucun plaisir, n'apporte à
autrui que desplaisir et ennui et jusques à l'age de discretion passe infinis dangers; en
un seul cas moins malheureux qu'ès autres ages, qu'il ne les sent ni apprehende point. —

Vient il à croistre; Avec luy croissent ses travaux. A peine est il sorty des
mains des nourrices, à peine sçait il que c'est que de jouer, que le voila entre les
mains de quelque maistre d'escole. Je ne parle que des mieux et plus curieuse-
ment nourris. Joue il, c'est tousjours en crainte; estudie il, c'est à regret. Tout
cest age, qu'il est sous la garde d'autrui, ne luy est qu'une prison. Il ne pense
et n'aspire, qu'au temps qu'il pourra estre delivré de la maistrise d'autrui pour
estre maistre et gardien de soy-mesme, et pousse tant qu'il peut son age à l'es-
paule pour se voir bientost en la liberté qu'il espere. Bref, il ne desire rien plus

fenne jonge ljue to kommen

Az hy den nei bejearte dy fryheite forkrigge het, in komn iz to de jeld, dear yn HERCULES ker juwn wirde, æf' er de wei fenne deugd, 25 æf it paed fenne boazheite ynslaen woe, in æf' er de reed'ne æf de herts-njue for gidze in liedsman bejeare, so moat hy ææck d'iene ig tsiezje. Den beginne dy flaesck-lusten in dy wrâdz-bejearten him mei tockjen, lockjen in troeteljen oon to lordigjen, om him onforsioens t' oer-fällen. In hoe lyts binn' er, dy herre dear trog wraegselje', in 30 naet yn 't not reitsje! Mar het binne 't dogge for nochtten yn 't ein, dy-se him jane? Fordoarne formeitssen, dy him altyd onrestigh meitssje. Willen, dy it berouwjen onderworpne binne, allyck de jocktme nei it kaerdjen byt-smerttet. Forblyngen, dy mei pryckle in ærbeid opspoare, yn ien ægenblycke uwt-riuechtge in mei in lang-doerjende 35 knæg-wierme yn 't meiwitten folge wirde. Dit iz de aerd in de natuwre fenne wrâdsche lust-luwckjende nochlyckheiten, asse mei ernstheftige nu(w)erheite*) ondertaest wirde. Want dear iz naet ien so swiet, dy fen griene galle naet oerwâlge wirt; naet ien so oon-genamme fen smeits, dy nin jinheit fen quea nei-smeitse jout. Jâ, 40 dat slimmer iz, dear iz naet ien so wol miett'ge, dy ein-on-mietgjende pleage naet mei- in nei-slyppjende iz. Jiette spreck ick naet fen socke onnochtten, dy elckom salm klear kinne kin, az kibbjen, fïuechtjen, flechtjen, siochtgjen in oore fortrietten, dear yn de onbetochte jeugd herre sommes trog on-miettigheit, sommes ææck trog 45 brea-dronckenheit bringt. Is 't nu so, dat de formeitsen, dy' er yn

que la fin de ces bas âge pour entrer en son adolescence

Le voila maintenant à son souhait, en liberté, en l'âge où HERCULES eut le choix de suivre le chemin de la vertu ou du vice, la raison ou la passion pour guide. En ce chemin fourchu faut qu'il prenne parti. Sa passion luy fait mille caresses, luy dresse mille appasts, luy propose mille plaisirs mondains pour le surprendre. Et peu y en a qui ne s'y laissent abuser. Mais en fin de conte quels plaisirs luy donne elle? Plaisirs vicieux, qui le tiennent tousjours en fièvre et inquietude. Plaisirs sujets à un repentir semblable aux demangesons, qui cuisent longuement apres. Plaisirs qui s'achettent avec peine et hazard, s'usent et se passent en un moment et sont suivis d'un long et fascheux remors de conscience. Telle est en un mot la nature de tous les plaisirs de ce monde, à qui les examine bien tous. Il n'y en a nul si doux, que l'amertume n'y surmonte; nul de si plaisant goust, qui ne laisse un fascheux desboire et un desdain apres; nul, qui est pis, si bien modéré, qui n'ait son corrosif et son supplice en soy-mesme. Je ne veux point icy parler des desplaisirs que chacun y confesse, comme noises, débats, playes, meurtres, fuites, maladies, hazards, qu'ores

*) Druk : nuiverheite.

schynne to wezzen, naet den on-nochten binne, in wirt herre pynne yn-swolge allyck dy bitterheite mei 't alssem-wetter, dear uwt is lieacht to merckjen hoe great in hoe gruwle-bitter dy on-nochtten salm wezze
 50 motte. Hier hadde Y it heele libben fen in jong minsche, dy him, fen syn âders in maesters ontlestge, to alle moed-wille bejuwne, æf om syn flaesck-lusten to folgjen oonsteld het, wier trog hy naet oors dreaun wirt az æf' er fen in gruwle-gaest besitten wier, fen waem hy sommes yn 't wetter, sommes yn 't fioer smytten, den
 55 op in toer sot, in to leste fen boppne dol hompe wirt. Mar schien hy de reden, az ien goe nolck paed-lieder, folgje wol, loitsje! so binner ææck biuestre swierigheiten for hânne. Want den moat hy him to in doerheftig gefuecht forfirdigje, altyd schrep in yn forwar stean, az wezzende fen fore, fen eftre, fenne ienne in oore
 60 ig, fen syn fynne beset, dy him on-ophâdlyck to keere giet. Het iz dat dogge for in fynne? Alle het im behæget, alle het 'er siocht: einlinge, dy greatste fynne dy 'er ynne wrâd het, dat iz de wrâd salme. Mar dat slimmer iz, hy fielt folle mock-lægen in to geare-spijlljende oer-ienluwdingen yn syn ein flaesck, dy to geare
 65 mei dy fortwyvle drift-siochtmen, dy yn dy jieren herre folle kreft in stercktme hadde, naet oorz syckje den stuwne, uwre in for-fälle om him to oerstjolphjen in yn alle boazheite to dwaen om-rôaljen. Dy almoggene God, in nimmen oorz, mei him dizze wei uwt-kippjen dwaen. God allinne mei im dy dwaen to it uwt-eine bewânneljen. Dy

l'incontinence, ores l'insolence de cest age mal conduit luy ameine. Si le plaisir, qui y semble estre, n'est que desplaisir; si sa douleur se boit comme une infusion en eau d'absinthe, il appert assez quel peut estre le desplaisir que chacun y sent et quelle l'amertume qu'on y goust. Voila en somme la vie du jeune homme, qui sorti de la legitime tutelle ou de ses parens ou de ses maistres se livre et abandonne à toute licence ou plustost à la servitude de sa passion, qui ne plus ne moins qu'un esprit immonde, qui le possede, ores le jette en l'eau et ores au feu, ores le transporte sur un roc et ores l'en precipite en bas. Que s'il prend et suit la raison pour guide, voici de rechef de merveilleuses difficultez. Il faut qu'il se resolve de combattre à chaque bout de camp et à chaque pas d'estre tousjours à l'erte et tousjours aux mains comme ayant l'ennemi en teste, en flanc et en queue, qui le travaille incessamment. Et quel ennemy? Tout ce qui luy peut plaire, tout ce qu'il voit pres ou loin: bref, le plus grand ennemy du monde, le monde mesme. Mais, qui est pis, il sent mille fausses et dangereuses intelligences en sa propre chair et en soy-mesme sa passion desesperée, qui en tel age est en sa pleine force et vigueur, qui n'espie que le temps, l'heure et l'occasion pour le surprendre et le precipiter en tout vice. Dieu seul, et non autre, luy peut faire eslire ce chemin.

goe God allinne kin him fen al syn strydjen in oon-fuechtingen de 70
oerwinninge jaen. Want wy loaitsje wol, hoe lyts liue herre op dizze
smölle styckelwei bejaene, in hoe folle fen dy jinge, dy 'er al op
begoast hadde, jiette weer oerbeck riggelje. Folgje nu hocker wei
dat Y wolle, so moat Y jo de scheidlycke wol-lustme to buwt oer-
jaen, æf in oon-hâdende gefuecht oon-nimme: Y moate jo to moet- 75
wolle bejaen, æf ynne teame hâde: al swietjes sliuerckjende meye
streame dôl-drieuwe. æf al wraegsiljinde in ærbeidjende dear jin
opswomme. Yn 't kirte, siea Y in jong minsche, dy yn syn jonge
jieren fenne yd'le forgoncklycke wrâdz wol-lusten yn rommiettig-
heite droncken het, y sille befyne dat hy dear trog so fordoave 80
wezze sil, allyck in dronckne bjealgert, deis nei 't gelaegjen him
befielt; æf hy sil 'er socken, socken onluste fen hadde, dat hy
'er naet meer fen bejearje schil; æf hy sil 'er so wirgh fen wezze,
dat hy 'er naet meer fen sprecke, nog oon tinssje mei az mei werze
in leed-wezzen. Loaits' y op dy jinge dy de lusten manheftig jin- 85
steane, Y sille befyne dat hy so æf-med in forbritsen iz fen
on-ophâdlyck strydjen in jin-stean, dat hy ree stiet om him op to
jaen, æf to stearen in him salm to forlitten. Kytse! dat sinte
de willen in nochtten, dy me yn dizze bloazjende jieren het, dear
de bern so nei reck-halsje, in dy de âde liue so bekleye. 90

Dieu seul l'y peut faire cheminer jusqu'à la fin. Dieu seul le peut rendre victo-
rieux de tous ses combats. Et aussi voyons nous combien peu y en a qui y en-
trent, et de ceux, qui y ont mis le pied, combien l'en retirent puis apres. Suivez
l'une voye ou suivez l'autre, ou il faut se rendre à une tyrannique passion, ou
entreprendre un combat fascheux et perpetuel: ou se precipiter soy-mesme, ou se
lier et mettre comme aux ceps: ou se laisser aller à vau l'eau tout doucement, ou
nager contre l'eau avec travail et peine. Voyez en somme le jeune homme, qui en
son jeune age aura beu des vains et faux plaisirs de ce monde à pleine coupe,
ou il en est tout estourdi comme les yvrognes le lendemain du festin; ou si desgousté,
qu'il n'en veut plus; ou si matté, qu'il n'en peut plus et n'en parle et n'y a pensé
qu'à regret. Voyez celui, qui aura resisté a bon escient, il se sent si las et si
rompu de ce combat assidu, que ou il est tout prest de se rendre, ou content de
mourir et de quitter soy-mesme. Voila le bien et le contentement, qui est en ce
fleurissant age, que les enfans desirent de tout leur coeur et que les vieilles gens
regrettent tant.

XVIII. „HISTOARJE”.

Prognosticatie | our de Friesche-Boere | Almanack, oer 't Schrickel-jier uns Heeren 1676 | Practiceere trog M. P., Liæfhebber der | Mathematische Kunsten | Gedrukt tot Leeuwarden | By Schelle Jochems, Boeckdrucker vooræn in de groote Hoogstraet, by de Brol 1676. Uit de Boere Friesche Almanak 1676. (Fr. B.)

Ick soe 't oors wol reys mæi jimme verprate, ho wonderlijk uws eerst bigin west het; mar 't is so lang lijn dat 't de meeste part ven uws næt tinse mæi; æek ven aade en grijsen tijd is; volgens de oontekeningen ven de aade Schrieuwers: Edog dat Friso, der wy
 5 Friesen allegærre de namme ven drage, de eerste vor-plaanter in Frieslaan ontrent 320 jier vor Christus geboorte west het, stel ick mæi oore Schrieuwers vor vest: dog het al swierigheden uws vooraders ven di tijd oof, oer de holle waaid binne to dit tiænwirdige jier to, is bikans onmoglijk om te beschrieuwen: volle swiere tochten
 10 ten hadde uws vooraders uytstien, eertse *) for fri gevochtene Friesen verklære binne, alljick es jimme sommes wol hæerd hadde, en næi di tijd de wiert jitte næt goed; want dæ wierner volle, der uws de vryheid vergunden; en uws sommes op de kape stickje woene, mar uws Friesche helden sloegen er so wacker op, datse vaak mæi
 15 schame rumje moesten; dog om de aade helden, en har daden, næt allegærre op te heljen, ho wol dat har Personen, en daden, mæi goudene letters to Memorie hæere oontekene te wirdden, so matte wy gaauw reys bisien disse tienwirdige leste tijden: jimme wijtte dog jitte wol, ho dat Beern van Galen, Bisschop ven Munster, uws
 20 oer korte jierren socht het fen Laan, en friheyd, te beroven, en der di æerme honsvot, om so te sprekken, allinne næt dwaan koe, de roeper keur Keulen, ja Lovijs selfs, mæi al sijn luycige Knechten, uyt Vrankrijck to help; om uws, so esse mienden, fen uws friheyd to beroven; har togt, alles laai mæi uws oerhoop, uws helden
 25 wierne jong en næt machtig om har de holle te bieden; jo soene nu gaauw uws oerrompelje; alljick est in 't bigin eerst en græet stick hinne bruid; mar op 't lest, dæ uws brave Helden 't harnas oon hiene, en de Degen reys tijgge in de vust vatten, doe doer-

*) Druk: eerste.

ret nêet lang, of 't blêd sloeg om; dê begonnen uws vervolgers te
 stioncken, en alljick es jimme wol bikend is allegærre, dê hienes 30
 de tijd nêet, datse har hast omkeerden, mar moesten eersling te
 beek wer fort, der 't barre mocht: dogh sommige rekken de kop
 quijt, en kriggen (es men seyt) de romp vol schijt: nu binne wy
 er so vier mæi, dat 't Lichaem ven uws faars laan, alle lioe omtrent
 wer to wæge binne.

35

XIX. WAATZE GRIBBERTS BRUYLOFT.

Dat is: | Acht aerdige en geneuglijke | Uyt-komsten: vertoonende de slech- | ten
 Boeren Aerd, plumpe Zeeden | ende drollige Reden: Seer ge- | neuchlijk en ver-
 maeckelijk | om te lesen. | In 't platte Friesch. | Gedruwkt midden ynne Wraad.
 Op het laatste blad na de „To-gift”: Gedrwkt voor de Ljæfhabbers, in dit | tjin-
 wirdigh Jier. 1701.

„WOBBEL”.

(p. 8). *Waatze*. Mem, ik bin ommers al fjouwer en tweyntigh
 jier aad, as dy Foole tijd weer oon komt; 'k hab æck soo langh al
 wachte; uws Buwrmans Gaatze Binnes Dochter Wobbel wier rjucht
 mijn Buwks weergæ, dat is sock in zwieten Suwcker-popke, dy ste-
 ket my altijd ynne ægen, as ick allertijgist ynne Tjercke bin, in 5
 ick sjoegse so moy in gæn, mey her ræde Roock, so wipt my it
 Hert ynt Lijff as ien Lamme-stirt, ick ken nêet ien bijtte fenne
 Precæssy hære, ick mootse stadig oon-sjæn. Jou! ho kense dat
 Moulkje ynne plojen sette, alle Feynten fen 't heele Gæ, sjene-se
 oon oftet ien Keunigs Dogter wier. O, Soup en Way! ick hie it 10
 mijn leven nêet ljæud, datse sock in tjuwcken eerske hie, als se
 het: 't is oors nêet oftet ien Inter-Foole is, dat y-t sægen; jo het
 in pær Borsten as Kuws-Jieren, dy wege æck hette! jo binne jitte
 om-befield, dat wijt ick wol; her hier glinstert fen fieren as ien
 term ouwr ien Maarge; her Hannen in her Aensigt is so gled as 15
 ien Laams-fel; her noos is so sljucht as ien Goese Neb; ommit
 Lijf isse (p. 9) soo wæck as ien fette Hin, dy me haest deye zil;
 her ægen glinsterje her ynne holle as twaa kerssen, it stuck fen

twaa stoeren; her lippen binne so read as een reade estrick: somma,
 30 jo haget my soo wol, soo wol, dat ick it jo allegerre neat sisse ken!

„WAATZE YNNE STED”.

(p. 28). *Waatze*. Dir giet hy ir nu mey trogh! o, Hoonne! ljeave
 Hoonne, soo sillese dy to ploytse in to schourre, ik woe neat jern
 yn dijn steed wesse, 't is lijcke wol schæ, datter soo to fretten
 wirde zil, hy is lijcke wol soo fol deughden, dat me him mey houd
 35 in hier, in al hetter ynt Lijff het, wol op frette soe; datter steere
 soe, motter jister min of meer fen wyten hadde, soo toucketoerde
 hy jister oppe Beem; as him uws Mem krye woe, ron hy jitte eerst
 by zijn Hinnen as of hy sisse woe: genacht, mijn ljeave Hintjes!
 Nu soe ick wol fort gaan, in helje kijkes-kaeckes; ja, dat wol ick
 40 daatlijk eeck dwaan; in as ick din mijn Rutpellati hab, meye Koecken,
 soo hab ick mijn Bootschip dien. Hoo bruyd ick allijcke wol dy
 Bontekater meye Hoonne; ho koe ick him prijse, ick gickter lijcke
 wol nammers mey; 'k miende, hy soe my te gast been hadde, in
 soe my de Beelgh tjoek joun hadde — ja, zwijns feeren stu (p. 29)
 45 we neat! hy weer lijcke wol soo mal neat, ho woe ick ynflyd hadde,
 asse my nammers allinne yte litten hiene, hie ick yen tzijs ¹⁾
 krigge, dy woe ick alheel pluse hadde, ick meyse soo jern,
 de Boeter woe ick yne Noosdoek wonn' hadde: yne broeck doorst
 ick him soo blæt neat lisse, hy mocht oors smolten hadde, in hie
 50 my bye schoncken del roon, allyck uws Heyte lesten reys. De Schrieu-
 wer wier lijcke wol yen moy Man, wol helte moyer as uws Græt-
 man; dy het nammers yen Leeren Wambis oon, en yen zwart Linnen
 Broeck; 'k ljæuw, dit wijr wol Zijde of Firweel, der soo folle fen
 seyd wird, dattit soo djoer is; hy wier yen jonck wijsnoos; hy woe
 55 nen Bontekater hjitte, hy sey, hy hjitte Purcator; ho krom draeyde
 hy de tongh ynne Moule, ick koet eerst neat forstæn, soo prottelde
 hy onnert Bird. Nu, 'k mot allijcke wol sjæn, dat ick hette ynt
 Lijff kry. »Het mot uws Mem my al for yten mey joun hadde”, tins
 ick? Touzent botzes! hier ien Bargemaarge, flaasch in ayen; ey,
 60 ey! 't is wol to siæn, dat ick dy Breigeman bin; Sinteniklaes brocht
 my dit jier jitte ien nye Hoed, ien pær Hoosen, ien Hoonne fen

1) Druk: 't zijts.

Koecke, ien Man fen Koecke, maer dat hieck neat langh, dat wrieuw ick daatelijck ynt Lijf. Nu, ick stæ te praten, in forsum mijn yten; my tinckt, jo plichten sommis wol te Bidden yne Sted, eerse yten; dat moot ick nu æck dwaan, oppe-stee kent my neat wirde; ha, 65 ha! hoe zwiet (p. 30) smecket dy Maarge; ick ljæuw net dat dy Maarge, dir Kniel, Pijper, Ginber, Mus-ketten, Hunigh, in oor goed yn is, better smeytse ken as disse; in allijck do uws Buyr-ljoe Haye Doedes, in Wopke Scheltis yne Sted wessen hiene, hiene-se¹⁾ elck for yen heel Schellingh op yten, in kriggen jitte 't Lijf naet yen reys fol. 70 Ey, ey, hy is so zwiet; en dat zwiet smecket, motme folle Bræ to yte, in min mot æck seftjes yte, plicht ous Heyte to zissen. Mar dats ien pots! komt de Schriewer alré wer, wijl dat ick op 't best fent yten bin; ne, ick mot de Maarge lijcke wol wey lisse, hy soe hem oors wol to gast bidde. 75

Bartholomeus (de procurator). *Daer hebt ghy u Supplicatie, en siet wel toe, dat ghy my de ander Haan oock brengt, voort na de Vastel-avond.*

Waatze. 't Is wol; maer hercke reys, genadige Joncker Schriewer; ick jou jo to rieden, ho mijn Breyd *Wobbel* hjt. 80

Bartholomeus. *Sy sal misschien Wobbel heeten, denck ick.*

Waatze. Dat jo de Musen bijten, ken y soo! Heer Prockator?

Bartholomeus. *Du geefst my wonderlijke Namen, dan eens Proc-kator, dan eens Pontekater; ick heet Heer Procurator.*

(p. 31). *Waatze.* Ja, nu sil icket wol onthaade, Heer Bockator. 85

Bartholomeus. *Wat ben ick hier met Gecken gebruyd? bruy aen de Galge, du, Geck!*

Waatze. Wol, der gongh ick ticht by laans; hab y der hette te bestellen, Heer; hercke, ho rin y soo? wacht hette, uws Heyte het my leerd, hoe me de Ljoe gin-dey sisse sel. . . . ja, troch is- 90 ser; my tinckt, dy Hoonne het hy al gauw fortjinne for socken bijtje Poppier, der binne selsame streecken op helle, my tinckt, ick soese wol haest ney meytse; maer het sil ick nu hier langer dwaan to stæn: nu, ick wol hinne gæn; ja, hin gæn; wier hin gæn? soo hin gæn? dir hin gæn, ja, dir hin gæn! 95

1) Druk: in hiene elck.

„WAATZE'S LOCK”.

(p. 50). O, Hondert tusind daelders! ('k woe, ik 't jild hie) ik hie 't mijn leve dagen, mijn leve dagen, næt lieud dat ik 't so alree mey ous Wobbel macke hie. O, nu ist wol te zjæn, dattit wier is, dat ous Mem plicht to zissen, dattir mijn gelijcken in 't Gæ neat
 100 wier: ous Bourmans soon Hoyte, dy het zijn Lupke al ien heel jier to ien sleppe haan, in dy hetse jitte neat ien reys mey 't Bern macke, maar ik jouwer oors fjoer op: ast nu weer Mercke is yne Sted, ist eerst saan wijcke dat ik by ous Wobbel onderkroup, in alré te-nacht ien Bern krigge! Ik mot ommirs wonderlijke firtutin yne holle hadde,
 105 't is sockin zwieten mojen Bern, dat y-t sægen, 't soe jo benye. Dir is nu sockin freugde yne hous: mar my tinkt, jo behoeve her soo net te formeytsin, dy jonge zil my jitte noog kostje. Ous Wobbel in ous Mem, dy binne wol so blijd, of her ien daelder jon wier; in roppe yne hous dat icker ut rinne moest; »Goen dey! Bourman,
 110 'k mot so lang hette by jo prate fen aade dingen: hoo ick eerst by ous Wobbel komd bin in soo fort, soo langh ast rasen hette our is yne hous. Nu herke tije to, ik zilt jo fortelle! Ik, in ous Wobbel hadde ien-oor al ous libbin so ljæf haan dattit næt to zissen is. Io hie altijd greet forlanght om by my to wessen, maar
 115 ous Heyte wier altijd soo nooswijs: dy sey altijd: ik wier to jong, ik moest jitte ien jier of twa wagtje: in dirom woe hy 't nimmermeer lye, dat ik by her kaam, of hy sloegh my het oppe houd; in by namin, as ik reys yen gankje gæn soe, hy hie doe hette meer op my to zissen, assen nu (Godt danck) het. Nu, omdatse het fen
 120 my oof komme soe, soo besprieck her Heyte *Gaatze Binnes* der to, dat jo ien wijcke 5 of 6 tjinne soe yne Sted for Jiffers faam, so miende de Faar, dat ik by Wobbel næt komme soe, as hy my næt neye Sted gæn litte woe; maar 't kaam al oors om; as ik jimme zisse sil. 't Berde as ik op ous terp gong to ploegjen dattir 4
 125 soetschalbin by my kamen; jo woene hadde, ick soe her neye Sted to bringe; as ik dat næt dwaen woe, naminse ous brune Kedde wte zijlen, in joegen my jitte ærbannin dir to, in ronnen dir mey neye sted; ik ron strax ney hous, in sey-t ous Heyte, datter 4 Schoo-datin wesse hiene, in hien my de brune Kedde ontnimd; do woe
 130 my ous Heyte jitte slean, in sey, ik soese ney rinne. Doe ik dat

foornaam, dat ik neye Sted soe, do wier my nen karre one eers boon, maar 't wier my om ous Kedde næt to dwaan, maar 't oor wirck drew my ney ous Wobbeltje, dy lay my yn 't hart, ik hiese do wol tusen reys ljæver as nu. As ick nu yne Sted kaam, . . .

. (p. 53)

roon (ick) so wol twa wren langhs de strijten, in koese neern 135
fijne, do waard ik so neer in so bangh, dat ick haest bezwijmd hie: to leste kaam my jitte ous ade Bourmans Feynt yne mijt, dy help my to rjouchte; in do ick it hous sæggh, do wipte my 't Hert fen freughde as yen lammir stirt; ik gong na 't hous, in fræge, wier Wobbeltje wier; do sey dy Ionckir, het ick mey Wobbeltje 140
woe; 'k sey: 'k woe frye; doe befoel ik (p. 54) de Ionker strackx so wol; want hy sæg wol dat ik sockin frayen Tjerl wijr fen lijf en ljæ, dat yne heele Sted mijn gelijcken næt wier; do lieter Wobbel by my komme, en hy sette my datelijck yten en drincken by pers; jo joegh my vijf Pickelheringen, dy flijd ick yn 't Lijff, en 145
wy droncken do fort reys by de rijge om, en ick macke de keep dir fort klær; ick siet rjocht owr ous Wobbels moy aensicht, in jo our mijns weer; in do ick leste hette meer hadde woe, as y wol tinse kinne, do sey de Ionckir, ick soe nu reys weer ney hous to kuyerje, in komme oppen oor tijd reys weer. 'k Sey: ne, Ioncker, 150
ick wol to-nagt by ous Wobbel sliepe. Ja, ja, koe ik hippelje, koe 'k springe, 'k most to hous ut donsie; hy sey, min most eer neat bye Breyden sliepe, of men mostet eerst de Pistor oon-sisse; ja, 'k tins wol, dat se æck heel heylic yne sted binne! Mar ik wier de Ioncker jitte al folle te slim; ick macket mey ous Wob- 155
bel, jo soe ien finster ijpen litte, en dir wier ous Wobbel daatlijck heel wol mey to freed; ast nu een bijtje tjouster wier, do kluuwd ik zwietjes to 't finster yn, in ik kaam soo mey gemack by ous Wobbil ondir, maar ho sparlden wy dy nachts, dat himd en leekens kort allegerre schoerdin! . . . 160

„WAATZE, IN WOBDEL”.

(p. 62). *Waatze* . . . het sil wy de Jonge for yen Namme jaan?

Wobbel. My tinckt, dattir jitte het sonderlicx yne Jonge stijcket, dat wy him yen hægh en græt namme joegin! in lieten him (alsser græt waard) it Docterjen yne Sted leere.

Waatze. Ja, Wobbel, my tinckt, datter jitte yen gauw geest yn stijket; jister wier ous Grietmans Soon by my, dy sey, hy koe wol sïen, dattir folle wijsheyt yne holle hie; in sey, hy liænde neat, dat ick him allinne macke hie: ick tocht strack (ick motit
 170 dy nu zisse), soe ous Wobbil, doese yne Sted wenne, bye Ioncker æck sliepen hadde, omdat hy dat soo gau sïen koe? — æck soo hadde wy him binnen saan wijcken krigge, der oors de Frou-ljoe (asse sommis wol sisse wolle) wol nioegen Moone wirck hadde, om ien Bern to kryen.

175 *Wobbel.* Het nu, Waatze? du wijste ommirs wol, dattit al our de saan wijcke is, do ick dy to't Finstir in klieuwe liet, in fort de heele nacht by my blæuste; nu hadde wy saan wijcke boostge (p. 63) west, dat is 14; 7 wijcken heste nu by my sliepen, dat is 21; 7 wijcke hab ick by dy sliepen, dat is al 28; en den hadde
 180 wy jitte 7 wijcke by eltjoor sliepen, reckin dat nu reys to-gerre, ofste nen tijd noogh haan heste, om sockin moyen Bern to meyt-sin; maar, het seyste Waatze, ho sille wy de Jonge hjitte?

Waatze. Ja, dat lijck'et al hette; ik ken mey 't cifer so heel red næt omgæn, maar ney daste dat seyste, soe ickit kort ljæuwe
 185 dattit so is
 nu, Wobbel, gong du hinne, in hinge wetter our 't fjoer, soo wol ick 't Mes slijpje, in de Spalling slachtje, soo mogge wy din moorn frette, dat ous it Kin tript.

(Nu faar wol, in blieu soon, en as jimme, jimme allegerre tijge
 190 oon stelle, so sille jimme op ien oor jier mey to gast).

TO-GIFT.

Feyntin, dy het myen binne,
 Ofse soene booskje kinne,
 Stel de myenheyt het oof:
 Booskjen is yen yepen hoof. —

195

Famnin, dy by d' Aders libje,
 Miene, d' Aders altijt kibje,
 Soo te libjen binnes sed:
 Booskjen is het Bruyloffs Bed.

Famnin, dy trog eyne goedin
 Ken her fraey en rijkelijck foede, 200
 Binne dat besorgjen moed.
 Booskjen is haer beste goed.

Famnin, dy by goe ljoe huyskje,
 Mogge altyd so neat mioeskje
 Mey de hannen uyt de mouw: 205
 Booskjen macket sels yen Frou! —

Summa, Feynten, wes maar blijde,
 Klurck de Famnin oone zijde,
 Dwaane maar yen bijtje wer,
 Booskjen is de beste ker. 210

EYNDE.

BIJWIRDEN.

47. Heren en schieen, schoe mij vergaen ¹⁾.
48. Hie-er voor syn Faar komn, hij hie zijn moer wol krijgge!
49. Hij flout datmet taeste en fiele ken!
50. Hij hat meer tho widzen kosten, danner soo omme hals kome schoe
51. Hij hat bern noch boet.
52. Hij is zijn maester al te ier ontron.
53. Hij ken him oan ien strie stiete, dattet hele hous dauert.
54. Hij ken de vijf werden maesterlyc iaen.
55. Hij ken nin tuwlen forstaen.
56. Hij prysset him selm, hij hat quae neij-boeren.
57. Hij schater uyt, as de muwnts wtte goe daegen.
58. Hij slacht bulen mej aerkessens.
59. Hij sloegh fiouwer tierlen niuggen eermen oaff.
60. Hij stiet bij zyn wird, as de hasse bijde bonghe.

1) Variant in MS. 214: Hearen en sican, schoe een forgean.

XX. IEN AAD FRIESK DEUNTJE,

AZME TO KEEAMER GIET.

Druk van de 18e(?) eeuw z. j. en pl.

Stemme: *As 't begint.*

Kom, Gaatse-mieg, in swiete Jaan, En eeck uwz Spijlfaam
 Geyz, Ik sel jimm' hette niez forslaan Fen uwz Bolserter Reyz.
 »Ei ljeeave Botje, dog dat fry, Fertel uwz het, dat bidwe
 dy, Soo witte w' hette mej, Ho jimme gong dy dej," —

5 Dy klok hie nijz acht oere slein, Do kaam ik rijden ijn Mej
 Ulbe Aukes nyje wein; 't Wier straks de moiste mijn. Dy Fein-
 ten fleeagen om uwz geer; Jo seinne tjin eltjoor: »maar Heer,
 Waa seeag eea sokkin Faam, Az strax mej Ulbe kaam!"

Mar Tjalling sej: »it stiet so tjoe For uwz, om hier to steean;
 10 Kom, lit uwz mej uwz Jonge Ljoe Nej Fonger Ritses geean,
 In drintse deear goe Hollanz Bier, In majtse mej eltjoor plesier.
 Kom, Bauke, wotte mei, So helje wy Tjal wei."

Do Bauke oppe Keeamer kaam, In Edjer Ulbes Soon, Jo
 seeaggen Auke Sjoukes Faam. Jo roopen goede moorn. Jo
 15 ronnen fen dy Keeamer del, In dat al nei dat Famke tel. —
 »Kom, wotte mei, kom gaauw, Du komste uwz so brau."

Do Antje oppe Keeamer kaam, In eert jo jitte siet, Strax
 Sijbbe her yn sijn eearmen naam; Hy pattes also zwiet; Do
 miend jo, datse booske hie. Jo sei: »ho deere nuw to rie, Mar
 20 az uwz Mem dit heert Wa wit, ho datse beert" —

Jo droncken deer goe Hollanz Bier; In 't paatjen kaam fry faak.
 Jo wist neeat dattet paatjen wier For har so zwieten saak. Jaa,
 nimmen sei: ik bringet dy, Off 't wier strax: hartje, patje my,
 So mie, so maa, so mei, Fen patjen for en nei.

25 »Oo! Jonge Ljoe", sei Jakle Jan. »Hier is ien Spijlman brek".
 Jo hellin deear in aade Man, Dat wier in droncken Gek. Dy
 spijlle al op ien Boetter-laad. Ik hab mijn libben ynne Wraad,
 It beerd so maal, so tjoe, So maal, ik wit neeat hoe.

Jo donszen by Sint Feltin oon. Ik tocht: »oo akkerment, Hier

is dy Wierm op steltin, Soon! For sokkin rjigement. Jo songin, ³⁾
in jo gappin Jo siecagen by dy trappin, In hie-in sokkin
nocht: Ick tocht, ik wird bysjocht.

Trijn Jakle in Ulbe Kreamer Jo donssen al so fel: Ik tocht,
hier bruyt dy Keeamer. Mei uwz fen boppen del! In eeak dy
Famkes fen dy Sted; It donsjen stoe herm also net; Jo smietin ³⁵
't eersgat knap: Ik tocht, ik laaits my slap.

Mei ien kaam der in Fryjer oon: Deear siet in Frijster by,
Hy hie wol geeang oon her persoan, Mar hie te drok mei my.
Hy sey: »mijn Trijn! mijn zwiete Faam! Mijn zwiete Trijn!
mijn zwiete Laam! Mijn Soeker Rjizenbry, Ei, Tutje, nim du my!" ⁴⁰

»Wol fryjer, dat 's ien tjoed forstaan; My tinkt, du scheerste
Trijn."» »Nee, sijker Moer, deear is mijn haan, Hest hart,
so brujer ijn, In der is eeak dy Knootte by. Wol, hei, ho
stieste! nim duw my, My tinckt, it kin wol geean! Nee,
sijker, it kin neeat scheean!" ⁴⁵

Deear wier ien Tjalling Martens soon, Hy wier so barsk in
soer, Het joe dy Feint al partin oon, Hy song dy joon heel
oer: Ei, ljeeave Heere, help duw my Oon in Stedfaam,
dat bid ik dy; Dy Dealen kinne so Moi donsje, az der
oon to! — ⁵⁰

XXI. NOCH IEN PLAT FRIES DEUNTJE.

Stemme: *As 't begint.*

Ik wit twaa Famnin fen Boek-Sleeat,
(Of stu it ljeeave wotte, of neeat),
Dy soene to gearre reys baaye,

Heere wol,

In heearre eeak reys verfraaye;

Hey versteean mei wol! —

Der wier ien Feynt, dy seeag heear geean:

- Hy sei, het siller nou geschreean,
Ik moot der reys nei kijke;
- 10 Heere wol,
Weear nei dat dit sil lijcke;
Hey versteean mei wol. —
Dy Feynt, dy hie ien Fear-geseeagt,
Do koe hy eeak sjen, heaal leeagt;
- 15 Hy sei, ik seeag heear Fadde,
Heere wol.
Dat sil ik wol onthadde;
Hey versteean mei wol.
Dy Feynt, dy sei, nou sil ik geean
- 20 In krye heearre Himbd, in kleeen,
In sil deear din mei rinne,
Heere wol.
In dat al yn ous Finne;
Hey versteean mei wol. —
- 25 Dy Famnin kamin eeak oon Lan,
Jo seine, dit is ien tjoed verstan,
Het Sellim, is dit wessin,
Heere wol,
Wy sille him wol bylesse;
- 30 Hey versteean mei wol. —
Dy Famnin ronnin do eeak so,
Mei al macht nei ien aad Wijf to,
Om heearre need to kleyen,
Heere wol.
- 35 Het dat heearn best soe fleeaye;
Hey versteean mei wol. —
Dat aad Wijf sei, jimma sille geean,
In him dan eeak al reeagt oon fleean,
In him dan eeak reys paye,
- 40 Heere wol.
Dan sil syn Hoone wol kraye;
Hey versteean mei wol. —
Dat ien, dat wier ien handig ding,

Jo krigge him gau by sijn milstring,
 Do koe jo him wol leeade, 45
 Heere wol.
 In him eeak wol vorreeade;
 Hey versteean mei wol. —
 Jo laey him in ien moddrigh Sleeat,
 Hy gong eeak mei, al woe hy neeat, 50
 Dy oore laeyt op ien rinnen,
 Heere wol.
 Mei dy kleeen (*al*) out dy Finne;
 Hey versteean my wol, —
 Do hy laey in dy modder brau, 55
 Dy Famnin kleyden heearre gau,
 Jo gongin oone Boeren,
 Heere wol.
 Om him reys te byloeren;
 Hey versteean mei wol. — 60
 Dy Feynt nu eeak yn sijn Hoes kaam,
 Hy der dy Famnin eeak vernaam;
 Jo seyen, dy moddrige robbe,
 Heere wol.
 Wy habbe him eeak al lobbe; 65
 Hey versteean mei wol. —
 Hy, der nu make het dit Lied,
 Dat is ien, der mei Lietin giet,
 Hy ken eeak wol reapdraye,
 Heere wol. 70
 Ho woene jimme Frayer!
 Hey versteean mei wol. —
 Oeut.

XXII. ORATIO DOMINICA FRISICE.

Uit: Chamberlaynii (p. 68) Oratio Dominica. in diversas omnium fere gentium linguas versa, 1715.

Frisice communi stylo.

- Oo! uiz ejne hejte, derst uw biste ienne hiemmel,
 Dien namme mut hollig wezze:
 Dien keuningdom mut neeakje:
 Dien wolle mut schien, op d' ierde, alliek az ienne hiemmel.
 5 Jow ujs joed uyz dejz breaa.
 Scheld uyz uyz schielden kwiet, alliek az wy uyz schieldners kwiet-
 scheldje.
 Bring ujs naat ien bekooring: mar ferlos uyz fen it oncke: Om-
 dat dienz iz it keuningdom, de kreft, in de glaans ien iewigheit.
 Ammen.

BIJWIRDEN.

61. Hij is al Abt, eerer te Claester compt.
 62. Hij beklugge him, as d' aeberre de pod.
 63. Hij zorget voor de widze, eer 't bern mecke is.
 64. Ick bin to socke foncken naet wend.
 65. Ick hab noach fin dijn spytt, Jou mij nu hatte fin dijn ield.
 66. Ick mej da waesige stocken naet wol voor mijn doar lije,
 de creditoribus (*sic!*)
 67. Ick wol dij sidze fin ien hijnst, deer hirder troyt.
 68. Koomt de nije broeck oont aad wammes, soo schoerre de
 fijtnergatten uijt. De iuvenclum uxorem ducente sene (*sic!*)
 69. Lijts onderwijn mecke folle resten, in paruis quies (*sic!*)
 70. Lijtze wannen hadde æck aeren.
 71. Laese foxen wirde æck wol finsen.
 72. Meij lege hannen ist quae haucken faen.

XXIII. DE TESCHLAOW.

Teschlaow, naar het MS. van P. C. Scheltema, door hem »nejefletterwtichreun» van het stuk, behoorende aan den ouden kleedbaas. (Evenals het HS. in de derde kolom uit de bundel MS. 197. Prov. B.).

Watze Rjuecht, oaf Di aode Kóal Teschers Law fen ciciolix in de tegenwoordige taal overgebragt (Prov. B. MS. 260).

Harccka, mannen, harck!

Deze tekst naar het MS van Halbertsma's hand, genomen (naar het schijnt) naar een door Ds. Wesselingh vervaardigde »oersetting» van het origineel.

Harc, mannen, harck —
Harccke nej da Laow, Ick,
claaas Ympta Soen, Tesck
Græwa toe Achlehem, kede
jhimme uhesta, enda lewa
mannen, dat unsar Aita whr
ohre oppe Sint Japix dei
ciciolix dim fridoem bi-
commen haet hwaze grata
Watze hand habbet omme
toe Achlehem, toe Hitm,
enda toe Dojm iht zied ta
tescken, bihala fin di Kloos-
ter lioed, hweerso si hyare
klæd haodden ohn malesta.

Da L(a)ow ledt:

III. Itim, di Græua schal
Sint Ja(c)obi oaf din tread-

I. It iz rjoecht. Di Tesck-
græua, schal jierlicx ney di

Uit Mr. J. Scheltema, Geschied-
en Letterk. Mengelwerk III (2)
p. 57 vv. *afgedrukt volgens hem*
letterlijk naar een afschrift, door
zijn broer P. C. S. van het origi-
neel afgeschreven!

Hark, mannin, hark!
Ick, Claas Ympesin neist Goad,
baas fen mijn klead, schal jhimme
dy Laow kádje, dio uws heithas
oer-oarrha krigge heat, yn t jier
1559, in dy schal min hoalda,
to dy hoarne yn it Gea kreat.

Dy Laow ledt:

III. item, Dio Greava schal
Sinte Japik oaf oppe din treddin
snein foar Sancta Griet, mislitna,

Sinte Japicx missa ta Achlehim yn it Jonkirschif da Lauw kældja.

II. Itim, it iz rjeucht. De Græua schal it klead mit syn toabihjer imhma æftalijck in onwæmed heuda, in da hij schal it ne wrhæhra, bi beta schal hij nij tuigh anfertha, in da alre hwæ schal hij jolda.

III. Itim. Hij schal it zie toa Achlehim, Hitzim, tho Dojim, in da tho Bejim, ohn malest tesckja, aussera (bihala) (!) foor di Kleaster ljoe, hwaso y hjar ajn klead haodda.

din Snein fôr Sancta Margareet, miz littna, di Laow cædja toa Achlehiem, ijn it Jonckerschip.

IV. Item, di Græua schal di clæna in alra it orha hrjeuw imma æftalijck in onwæmed hœalda, in da hij schal it ne uwrnærja, bi beta schal hij nij tuwch oanfertha, in schal alra wæ jilda. Ilts haod it rjoecht fen fôrsoenningh.

I. 't iz rjoecht. Di Græua schilla it sie tesckia toa Achlehiem, to Hitzahijem, toa Doijen, in da too Beyem.

II. itim, it rjoecht fôr-schruen iz Watze Rjoecht, 't iz Schinst oon Juw, toa dear mannelijck oir izza, ijn mennearen az folgha.

dy laow kældje toa Achelim yn it Jonckerschip.

IV. item. Dio Greava schal di clena in da alre it oahr rjeuw immers æftelick in onwihemed hoaldje, in da y schal it nee uwrnærja by beta. Y schal ny tuwgh anfertha, in da alle whie jolda; iltz heatha rjoecht fen fôrsoeningh.

I. It is rjoecht. Dy Greava schal it sied tesckja toa Achelim, toa Hitzim, toa Dojem, in da too Beijem onmoesta aussera foor dy kleastergoed (!), hwaso y æeck rhieuw hoaldje.

II. item. It rjoecht fôrachrieuwn is Greta Watses rjoecht; it is schind aon Juw, toa dear mannelijck ohr is, in mennearin ney-schrieuwn.

da laow keden.

III. Iht is riucht dat di Græwa iht klaed mit hyare tobiheer imma æftlick enda da onwæmed huede, ende naet wrheure, jetta hi schal ni tuilh anfertha, enda alle whæ jelda.

IV. Itim. Di tesck schal ney 's Græua loen hoalde woarda.	VII. itim, di tesck schil neij 's Lants Sizzen oon din Græua stjean.	V. Iht is riucht, dat di tesck enda di Laow neij dim græwa sidsen hoalde woarden.	VII. item. Dy tesck schal ney Lâns kesta son dim Greava stean.
V. Itim, di Huwz-ljoe schille ope Louwdeij lotthja, wha earst, oard, in z. f. schil tesckja.	V. item. Dij Huwzljoe az forschron issa, schilla oppa Lawdeij forschron lotja. hwa eroast, oarda, jefta tredda, inda sa foort schil tesckja.	I. Iht is kesta, dat di Huisloed hote, hwa aerst, oard, jefta tred e. s. f. schal tescka.	V. item Dy huwsloed, as foorschriewn ist, schalle oppe laowdey lottja, hwa earst, oard, tread in sa foort schal tesckje.
VI. Itim. Di, by hwa min earst schil tesckja, schil it klead mej syn toabihjær fin dim Græua helje, in by dim oardim bringe.	VI. item, Dy, hwa eroast schal tesckja, schil it rjeuw helje, az di dijen heat, farcket dij 't neij d' oarda, in sa fen d' ijen neij d' oar, sa lanck it wer ta hoanck issa.	II. Di aerst tescket, haled iht klæd mit alle hijare to-biheer fin dim Græwa, enda asse hi deen haet, fared di iht ney dim oarde, in s. f.	VI. item. Dio wa earst schal tesckja schal it hrieuw fen dem Greava helja inde dio deen het, dy farket it ney dem oarden, in soa foort.
VII. Itim. Di feinten schille ney dim græua hareckje, in dear neij ta wirck gjaen, jefta y schille nead-lænja, inda to jens dim Schelta tua pinnigha beta; de Gorriugh issa, di neadlænjit hlenna.	VIII. itim. Dy Feyntin schilla ney dim Græua hareckja, in schilla op Syn lhoen ta wirck gjeen, jefta y schalle nead hlænja, in schilla to jens dim Schelta tua great beta; di fenne goarra uwtrieden wirt, neadleannet hlinna.	VI. So æghen di knechta toawurrich, jefta si schille needlaene, enda to jens dim Schelta ien schild enda twa flabben beta, di oan di gorra is, need laenet allenna.	VIII. item. Dy Faintin schalle ney dim Greava hareckje, inda ilt schille ney syn loen toa werck gjaen; jefta y schille neadhliene, ende toa jens dim Schelta twira great beta. Dio finne goarre uwt-ryden wird dy neadiennit hlenne.

VIII. Itim. It iz rjoecht, dat di Feintin en Aesga kœren in dat di Grœua en Schelta nint.

IX. Itim. De Aesga in da Sijn Oarda schille it zied fan e ham in da fan e gram sillja.

X. Itim. di Schelta schil da Teschin oan lisse.

XI. Itim. Ijen ijnidsir, tua draghers, in ijen oanlidsir, hoaddin agt mannin, di fjowir uwm fjowir tesckja, in da schekja finne moarn ta di joan, oan e zwang¹⁾.

XII. Itim. de Huisjoe moatte mey it Sie in Strie rædjie.

IX. itim. Dji Fejnten schilla in Aesga cearen, in di Grœua ijen Schelta.

XI. Dio Aesga in Syn oarda schille it Sied silja fenne ham in gram.

X. itim. tua Kikkerts, tua Bhæren, in ijen Schelta, schilla fjiftasum, fjowier um fjowier, oan e flæje haodde, toa da Sinna sieghet.

VII. Iht is riucht dat di knechts dim Aesga keren, enda di Græwa dim schelta.

IX. Di Aesga mit sin oarde zillen iht zied fin di ham en fin da mascha (!)

VIII. twa inlidsers, twa draghers, enda ien oanlidsir hoadden agt mannen. di fjowier omma fjowier tescka enda schekka oan da zwing, fin moan toe joan, jefta it zied oaf is.

IX. item. Dy feintin schalle yen Aesga kærren in dy Græwa yen Schelte.

XI. item. Twao oadde schierkits schalle it sied silja finna ham in finna gram.

X. item. Twao kikkerts, twao bhærin, ende dy Schelte fyftasum schalle agt feyntin, di fjowier uwm fjowier tesckja in scheackja, fenna moorn to juwn oanna swang hoaldje.

1) In de holl. vertaling naast deze friesche tekst staat: „twee mannen, die het ongedarschte koolzaadstroo in een dragkleed leggen, twee dragers . . . en een Man, die de darschen aanlegt”.

XIII. Itim. hwaso di Aesga de geus oan het, in di Piesil make iz, schille di Huisljoë tua ofta trye fetin Bjær op it Lan bringe.

XIV. Itim. Di Maeghen, di Stoalcka, di Tjalcka, inda di oare Ljoe, dij bye Tesck comme, schille trije Stroanckin mey zied oan it klead jaan, jeftha ij schilla tua pennicha to jenst dim Schel-ta beta.

XVI. Itim. alle ontancka op it Lan bidrieuwn, bihala manslagta, schille ney Schel-ta aesck inda ney Aesga doem, 's joans ney e Tesck birjeuchta woarda.

XII. it iz kesta, hwaso dij Schierkerts di geuz oon ha, dat di Boor ijen uet à twa ta Lan faert, in dat di Tjeleka eltsa opren eaget.

XIII. itim. Dy Mægen, dy Buwren in dy Oare Ljoe, hwa op 't Lan komme, schille trije Stroancken Sied ta Bier ijen it klead jaan, bij bete fen tua gouda pen-nicha jin dim Scheltha.

XIV. 't iz rjuecht, alre ontancka op it Lan bi-drieun, bihala man slachta, schilla eack op it Lan bi-rjuegta woarda, neij Scheltha eeach in neij Aesga doem.

XV. Item. Joans neij e Tesck schilla 't Dingstal wæzzet.

X. Iht is aodde kest, dat di Huislied, where di Aesga da geus oan haet, twa jeftha tria fetten Bier jowen; di thoast hit, gjit oan it fet, ende bi eltze opparen aghet di tzilick.

XI. Di Stolcka, di Tjalcka, di Megen, en di ohre Lioed, di bi da tesck comme, jowen oan dim Scheltha tria stallhen mei zied jeftha di schillen to jenst him twa flabben beta.

XII. (MS. XIII). alle ontancka oppa iht laon bedrwn, aussera manslach-ta, woarden neij scheltha riucht enda ney Aesga doem joans neij da Tesck bi-rjuchta.

XII. It is kesta. Djo huw-licied schalle whaso dy schierkts dy flag aonhan, yen tonne bjær of twoa to lân farkja; in dear ney schal dy tjelcka by ils oprin omgean.

XIII. It is rioecht. Dy meaghen in dy stalcka, in dy oarre lioe, dy by dy teasck komme, schalle trya stroanckin mey sied fenne stoppel toa lân siekje in aon dim Scheltha toa klead jân, by beata fon twa goude penningh.

XIV. item. Alre it kwea op it lân bedrieuwn, schal eack op it land berieugt wirdda, ney Scheltha aesck in ney Aesga doem, byhala manslagta.

XV. Dingstal is 't, as dy teasck deen is, ofte dy sinna duwkit.

XVI. Itim. Di hwa neij de aerste lade de Bottingh neseght, schal ijen, itim ney di oarda tua great beta, inda di ne harkit, woard troagh di Koddir banne mit oirlof fan dim Aesga aerst uwm Bottings rjoecht, in oard uwm ney Schelta aesck ta harkjen, by beta fan Aesga doem ohne birap.

XVII. Itim. iz de doem jolda, di woard reed dim Schelta beta, bihala fan e Feintin, di joldin toa rek-kin-dey.

XVI. item. Dio ney d'earsta lade di botting ne secht, schal ijen, in neij di oarda tua pennicha beta; dear ney schil Hij trog e Koddir bannen woarda mej Aesga oirlof, eroast uwm Bottings rjuecht, inda oard uwm neij Schelta easck ta harkjen, bij pæna fen Aesga doem.

XVIII. item. iz da doem jolda, di woart baar beta, bihala trog it Follick, dy jilda hjare beta thoe Rec-kindey oppe bjear-tone.

XVII. item. iz 'e doem oon huwd jeftha heer, dio schal joans, az e Sinne sieget, birjuechte woarda.

XIX. Item. Dy Bhæren schille weijtsen dat nin onschien it Lan lit, bi beta fin. duwbeld rjuecht.

XIII (MS. XIV). di, hwa ney dim aerste lade dine Bodtinch ne secht, schal ijen, item neij dim oarde twa flabben beta, ende di ne harket, woard mit Aesga briefe truch dim kodder banne, aerst om Bottings riucht, enda oard omma ney schelta aesck toe harkjen, bi beta fin Aesga doem.

XV (MS. XVI). Is di doem jelda, di woard so fin di fijnden, alse fin di frionden oan dim schelta beta. XVI (MS. XVII). De knechten jelden toe rek-king-dei.

XVI. It is rioecht. Dio ney dy eerste lade dy botting ne zegt, schal yen, in ney dy aordde, twa great beta; dio den nit harkit, wird trog dim koddir banne ney Aesga oirlof uwm bottingsrioecht, in de oard om ney Scheltas easck toa harkjen, by beta fen Aesga doem sonnr whear, ney style fen rioecht.

XVII. item. Is dy doem *jolda*, dio wird baar beta, toa jensd dem Schelta, byhala fanne feytin; dy joldje harra beta oppe beam fenne bjear-tone.

XVIII. item. Is dy doem *huwd* jeftha *heer*, dy wird dy selvigen juwns bertoechte.

XIX. item. Dy bhearin sille warje, dat min onschien it lan lit, by beta fen duwbeld rioecht.

XVIII. Itim, iz da doem
britza, heua, jefta trawin-
ckela, di wirdt joans nej di
Tesck birjeuchta.

XIX. Itim. it iz kesta,
dat ilts, die her-by de klotz
op é kop haodt, yn lijcka
bota betit.

XX. Itim, di birjeuchta
issa, di tancet dim Aesga
foor e doem.

XXI. Itim. Di Feintin
taensen aeck de Huis-ljoe in
hjare Wijun foor it Bjear,
int je meer han hadde, mej
agt man (MS. wan) op e
leaste garue.

XXII. It is rjoecht dat
di graua in Syn Follik
lhaenne woarda.

XIV(MS. XV). Is di doem
Britza, Heavfa, jefta tria-
winckela, di woard joans
nej da tesck truch Schelta
tjenders biriuchta.

XVII (MS. XIX). Di da
beta jeldet, tancet dim
graewa, en-da dim Aesga,
for din doem mit ien thoarst
bier (mei da tsilcka).

XVIII (MS. XX). Item
tanka di knechta di huis-
lioe for iht bier.

XX (MS. XXII). Iht is
riucht dat di graewa enda
di knechta laene woarda.

XX. item. Dio doemme is,
schal dy Aesga tancet meÿ dy
tjelcka.

XXI. It is kesta. Dy feyntin
schalle dy huwslioe tancet foor
it bier, in hetie y oars han ha.

XXII. It is rjoecht. Dio Graeva
schal blienna wirdde.

XXIII. Itim, di Græna schal di Huwzljoe mit hjare Wyuin to jens Sint Lourens, yen Snein foor oaf nej, ta mijel bidde tua uwren foor noen mej jilda, di ne secht, schickit en oar.

XXIV. Itim. Az di Feintin barra ha, jolda ij hjare beta tojenst dim Schelta op e beam fan e Bjærtone.

XXV. Itim. Dissa in di oara beta, hwa de Schelta barra heat, schalle trooge Feintin mit hjare Maetgn (Fammin)(!) inda Wyuin for-

XXIII. itim. Di Græna schal dij Huwzljoe to mhiel bidde to jens dim tredde Snein ney Sint Laurentius twira urhra for noen mej jolda. Di ne secht [secht], schickket en oar, by beta fin ijen hæla tone Bjear oppa Reckindeij.

XXIV. itim. Oppa Reckindey forskrjuen schille dy Fejntun hjare beta jolda tojenst dim Schelta ney luwd dero brief oppa bhæm finne Bjear tona:

Dizza inda dij oahra beta schilla trogh dy Fejntun mej hjarre Wyuen in Fammen formoälke woarda mey [mit] hoerna inda mit

XIX (MS. XXI). It is kesta, dat di huisloed mit hijora Wijfven tojenst dine oarde jelta dine tredde snein neij sinte Laurentius truch dim graewa bæn woarde oppa iht mhiel tjenst tijen whr for noen ende æck omma reking dei toe haadden.

XXI (MS. XXII). Asse di knechts bahre hadde, jelden si da beta neyschelta briefe oppa dim böhm fin iht vet.

XXII (MS. XXIV). hweerso da beta jelda is binne alle ontancka forjown.

XXIII (MS. XV). Iht is kesta, dat dissa ende di orhe, hwase di schelta barhe haet, ney da reking truch di knechts enda

XXIII. item. Dio Graewa schal dy huwslloed toa mhiel bidde, toa dim oarddin jelta dim tredde snein ney *Sint Laurens*, twos uwren foor noen, mey jolda; dio ne seyt, schikket yen oar, by beta fen yen tonne bjeat.

XXIV. item. Oppe Reckendeij forskrieun schaltre alle beta, wha dy Schelta barra het, troag dy feyntin mey hare wyuen in fammin formoälke wurdde mey hoarna inde mey drechts toa dy hecken an binne.

moalcke woarda mithoerna,
inda mit dregta, toa di
heckin oanbinne.

drechta toa dij hecken oan
binne, in dear neij bottje
neij bottje.

XXVI. Dissa law schil
hoalda woarda, toa de
Hwoanne yn it Gea creat.
it noalc kit uis.

Dizze Laow schil halda
woarda, toa de hwanne yn it
Gea creat; it noalc ket uwz
alleza.

hijare Wijfen ende meed-
gen woarden forgærgjefta,
mit hoerns enda mit dregta,
toe di haecken oan binne.

alter MS. XXVI. Item,
dizsa in de oara beta, dij
de schelte barra haat,
woardda troagh de feintin
mey hijare wijfen en fam-
men formolcke in forgar-
jifte mey hoernen in mey
drechta, toa de heackin oan
binne; di bosket, krigget da
hoen toa sein.

Mannen, whi schalle da
laow haodde toe di hwanne
krat.

So aeghen si dim aesga
keren, dwaen nimen laed,
iht issa enda naet oas.

Whi haodde it for zidse
(w. g.) Claas Ymti zoon
in margine stond

ita placitum est
(w. g.) Johannes Wesseling
pastor.

Disse laow schal hoaddin wirdde
toa Achelim, toa dy hoarne yn
het Gea kreat. Whanto it nol-
cket uws.

Deze wetten en gewoonten door Edelen, Eigenerfden en Boeren ondertekend met verschillende handen, kruisen, grijpen en tekenen, de meeste bykans onleesbaar, edoch anderen als van Tjerk Walta, Jetze van Offinga en Symen Lieuwes Soon van Teetlum zeer fray geschreven en zyn alzoo op dien dag door Sjoed van Beijm, en Orick van Doijm aan louw fan e Wiske, de Overgrootvader van Klaas Yntes zyn vader, voor hem en zijne nakomelingen overgegeven

Deze wetten en gewoonten waren geteekend door Edelen, Eigenerfden, en Huismanne Staat van Achlum en omliggende Plaatzten met namen en handmerken, waarvan velen onleesbaar, edoch die van Tjerk Walta, Sjoerd fen Offenga, en L. I. van Teetlum fray geschreven met haelen en togen.

(De wet is zonder dag- en plaatssteekening; maar er stonden vele namen en merken onder, meerendeels onleesbaar, behalve die van Tjerk Walta, Sjoerd Offinga, Lieuwe van Teetlum en anderen.

Hier onder is nog, met eene andere hand, geschreven:)

Ney it sissen fen Tjerk Walta, Hadling te Achelim, schalder yen Tesokgeane weasse, to it lock for dy steuwn is, en dy sinne blicket.

XXIV. GELOK-WENSCHING.

Uit: Gelok-wensching oer de Boosck fin zyn Trogloftige Hægheid Willem, Karel Hindrik Friso . . . mey Har Keuninklyke Hægheid Anna, Kroon Prinsesse fin Græt-Brittanje . . . Liouwert. 1734. Ook in: J. Althuysens Friesche Rymlary p. 37; onderteekend met S. A. (Althuysen's vader), zie Forreden V. in medio. De variante spelling in de noten.

Steck nou piktonnen oon, en lit de klokken klinke;
 Sjet, dattet daverd; slag op trommen, lijts en græt!
 Blies op trompetten; lit Oranje-findels blinke,
 In Frieslân wier me noijt in socken blijeden stæt
 As nou; tis nou de tijed, Prins Fryso fin Oranjen 5
 Dij brauwe jonge Spruyt het Hem trog boosck forboun
 Mej Anna, Kroon-prinses fint Keuninckrijk Brittanjen;
 Mij tinckt, Zijn Hægheid het it der moij tiggge foun.
 Koe ick de Wetter God Neptuijn in d'aeren knette,
 As Willem mej sijn Brejld oer 't Noorder pijckel-schom 10
 Mot farre, dat hy dan de Waij-God mogt belette
 En riarre net te hurd dat sâte wetter om.
 Dat soe dat jonge Pær forsijker net swiet smetse
 As 't wetter finne Zee sa bærde tjenne stjoun
 Dan koe'n de jonge Ljeu ligt oon et korjen reijtse, 15
 Je hebbet farren dogs net folle ounderfoun:
 O, woe dat wijntje dan neij har belæven draeye
 En bliese seftjes in de zeijlen fin har schip,
 Dat Willem mej Zijn Pop heel macklick oer mogt waeije!

 (Meijts hijnst en weijnen klær, in tjoegge Har te miette;) 20
 Wes nou net sloug of loij, stan net as wiete wânten,

1. dy klokken. — 2. in græt. — 4. min noyt. — 5. As nuw. nuw dy tyed. —
 6. Him. forboun. — 8. tyge fuwn. — 9. ik dy. Goad. — 11. dy Way-Goad. —
 12. net toa. — 14. tjenne stjoun. — 15. dy jonge. — 16. Joa hebbet. uunder-
 fuwn. — 20. toa miette. — 21. Wæs nuw net sloug. — 22. Kom. — 23. Oppe

Komt, frisselje mej mij Oranje krânsen gær,
 En setse oppe kroun fin disse twa Parsoonen,
 Uyt hæge Housen teijn, der elts mej lof fin sprekt;
 25 Je bennet wurdig om te fieren Keunings Kroonen;
 God jou dat disse Boosck ous Lân toa forndel strekt.

kruwn. — 24. Uwt. Huwsen. eltz. — 25. Joa bin it. om toa. — 26. Goad. uwz
 Lân. — *Overal ij = y (in de Rymlrye).*

XXV. „HARMSER YES-NYES”.

IEN FRIESCK RYMKE OER IT NYES, DAT IK SYOEN HAB BUWTEN HAENS
 OPPE ZEE, YNT JYER SANTIEN HONDERT FIRTIG. DY NOGT OON
 SJONGEN HET, DY KIN IT ÆK OP NÆUNTJE; IT GIET NEY DY WYEZE,
 FINNE TUWR FIN BABEL, IN ÆK NEY POLIFERNIS OON DY STRÄNNEN.

Uit: Friesche Rymlery yn twaa Dielen bystânde, yn Forjyerings Rymmen,
 Brullofts Rymmen, Forstærrings Rymmen, in Mingel Rymmen; It Oorde Diel
 bystiet uwt dy 150 Psalmen fin David mey dy oore Lôfzangen, for ien diel by
 ien forsammele, in for ien diel byrymme trog Jan Althuysen, Jinwurdig Pastoor
 op dy Lytze Jouwer. Toa Liouwerd, by Wyger Wygers, Boekedrukker, Bynder
 in Forkæper oppe Kelders, it Fyourde Huwz fin dy Kuwrmeysers Pyep, der dy
 Rotterdamse Erasmus uwt-hingget. 1755.

Fromme Fryesen, lit uwz syonge,
 âd in jonge,
 Oer it wonder fin uwz wrâd,
 Jannum santien hondert firtig
 5 Foel fortrirtig
 For dy ærme lieuw: 't wier kâd.
 't Barde yn forlynnne wykke,
 't Hie nin lykke,
 Hoa dat ik my makke ree.
 10 Op twaa houten burden flæg ik,
 In zoa tæg ik
 Mey myn makkers æk ney Zee.

- 'k Kaam it Zuwddeer hooft lâns rinnen,
 (By myn zinnen
 Wier ik wol, doa ik it zæg,) 15
 Honderden fin minsche buwnnen,
 Dy der ruwnnen
 Oppe Zee; ik togt, myn æg
- Is forbieustre, hoa mey 't wæzze,
 Wa zoe 't læzze, 20
 As dy Zee zoa guwlt, in bærd,
 In næt spyet as schom, in wyette;
 Togt ik jyette,
 Is 'er nuw yn lân forkærd.
- 't Wyedde wetter wier byferssen, 25
 Kruwd, nog gærsen
 Woegsen ærnse yn it ruwn.
 Bulten Yes zoa græt as Schippen,
 Dy as klippen
 Wierne tyen eltzoor opschuwn. 30
- Harnser Borgers zæg min stræuwen,
 Hannen wæuwen
 Mey ien nye grienne weyn.
 Kæpman Reyers mey ien tromme
 Zæg ik komme 35
 Ryden mey zyn Harlekeyn.
- Jyet ien mey ien modderkarre,
 As ien narre
 Jagge mey ien flag om hæg
 Lâns dy wyedde wetter wæggen; 40
 Wertme zæggen,
 't Wier ien wonder for it æg.
- Jiffers mey har wyedde pelsen
 Glæd as elsen

45

Zæg ik rinnen op it Yes.
 Heeren mey har græte proekken,
 Lytze broeken,
 Æk Pastoren, âd in wyez.

50

'k Wit dy Tinten næt toa næmmen,
 Dy as kræmmen
 Op dat barske wetter stoen.
 Grætte flaggen zæg ik waeyen,
 In æk drayen
 't Slingerschip, of 't wier getyoen.

55

'k Kaam for d' aleereerste tinte,
 Der ien printe
 Fin Zyn Hægheyt boppe stie,
 Der zoa rekke ik oon 't ytten,
 Koekebyttten,
 Wel, ik togt, hyer is nin rie.

60

Jinder by dy grætte troppen,
 Hærdme roppen:
 Huwzman, Borger, Boere zoon,
 Hyer is Barndewyn, Genever,
 Kuwt in lewer
 Kryet m'er fin, kom lis mar oon.

65

'k Sæg æk Thee in Coffie drinken,
 In ynschinken;
 Suwkker Kandel, dy stoe klær.
 Grætte onbyschofte slônsen,
 Dy der dônsen
 For ien Feeltje, pær in pær.

70

ðlykoeken farsk as mólke
 Op dy Kolke,
 Allis krygge min for jyeld,
 Koekke, Nuyten, in Karstânjen.

75

Malle rânjen

Pligge min der op dat fyeld.

Kristiaan dy grætte sleeper, (Læuw it seeper)	80
Rôp tyen Borger, in tyen Boer: Stap mar op, wa wol mey rydde, 't Is nin Slydde, Mantje, dy jout mar ien stoer.	85
'k Sæg æk yn ien Kakstoel zitten, Wol toa witten Ien lyts Bærntje, zoan bystek, Togt ik better, wier soan Berntje Yn ien herntje Fin dy hurd, 't wier mal in gek.	90
'k Sæg 'er æk ien perk ôfmeytzen Om toa reytzen Oon it Kætzen op ien prik, In joa rôppen for uwz æggen, Wylt wy 't sæggen: Sægs om twa, dat spul win ik.	95
Swewel prikken koe min krye, 'k Kin 't næt swye, Krekt ôft wier as ynne juwn. Mar it wier dy dey næt tyeuster, In næt byeuster Doa ik oppe Zee omruwn.	100
Der mey ruwn dy tyed fæst hinne, In dy sinne Kruwp al swietjes neye gruwn. Doa kaam ik myn makkers riedde: Lit uwz schiedde Gedde Zee, it wurt hâst juwn.	105

110 Mar ien goede Frieon op 't læste
 Spriek toa bæste:
 Eerst by my ien byttie yn;
 Der wy uwz mey Thee verkwikten,
 In æk likten
 Ien farsk glæs fol Barndewyn.

115 Doa ney huwz op houten burden,
 Dy kort schurden
 Fin dat mâl in simpel flæn;
 Doa wy tigt oon Fræntjer wieren
 Naam ik gieren,
 120 Der ik foel, in kryeg myn læn.

Dat wy uwz zoa mal næt tyerje,
 't Kin oors wyerje,
 O! dan stiet it zommis slieugt,
 As dy Zee faak styoers, in byeuster
 125 Nagts yn 't tyeuster
 Hymmel hæg oer Dyken flieugt.

 'k Door wol zisse: folle zille
 Zokkin wille
 Næt wer hadde, der misschien
 130 Menning dan al is forgotten.
 In bysletten
 Yn it Græf. nuw meyts ik dien.

S. A.

XXVI. „GYSBERT JAPIKS ZOON.”

't Wier Gysbert, Japiks Zoon, yn 't Friesche rymjen furdig,
 Dy eltz ien lóf moat jaan, hy is it duwbbeld wurdig,
 Dy rymme ien menning fin dy Psalmen my foor wey.
 Dit dræuw my oon om him der yn toa folgjen ney;
 In derrom gyng ik æk reys nuw in dan stil zitten, 5
 In makke zoa fort klær, dy hy my hie oerlitten.
 Læz, Lânslieuw, læzzes trog, in ôndersiekes fry,
 Mar wæz dôgs næt forôf ôfginstig niæunke my.
 Dog wol him immen om myn wurk toa lækjen flye,
 Dy dog it mey forstân, dan mey ik it jern lye; 10
 Mar brauwe Friesen, gæn hyer yn, dit is myn rie,
 Næt (zoa 't my al is bard) toa wurk mey onbyschie.

J. Althuysen.

XXVII. DY NIEOGENTIENDE PSALME.

1.

Dy Hymmels hel in klær
 Fortelle 's Hægstens ær,
 In kræft, in wyezheyte græt;
 't Uwtspansel fin om hæg
 Toont Goads wurk hyer om læg 5
 Heel iepenbier, in blæt.
 Dy dey bringt oon dy dey
 Oerfloedig sprake mey
 Fin 's Hægstens grætte dieden;
 Dy nagt jout oon dy nagt 10
 Zyn wittenschip, in magt
 Uwz klær toa onderschieden.

2.

Ynt heelle wraadsche ruwn
 Wurt wurd, nog sprake fuwn,
 15 Hoa fræmd it oors æk is,
 Der næt wurt hærd har luwd,
 Ja dyer, in blom, in kruwd
 Jaan æk getyuwggenis;
 Har hymmelsche rieugtsnoer
 20 Dat giet dy ierde oer
 Ney 't Noord, Zuwd, Æst in Wæsten;
 Der het dy Zinne bly
 Ien tinte, wier uwt hy
 Opstiet, in wer giet ræsten.

3.

25 In dy is forre hân
 Allyk ien Breegeman,
 Dy uwt zyn sliepzæl komt,
 Allyk ien fyeugter blied
 Rint zy æk trogge tyed
 30 Har paad oon 's Hymmels romt.
 Fint iene Hymmels eyn
 Toa 't oorre, fier in heyn,
 Lit joa har strielen syette;
 Joa het ruwnom har rin
 35 Dy wrâd oer, in nêts kin
 Him bergje for har hyette.

4.

Folmakke is Gods Wet,
 Dy hyer zyn hart opset,
 Dy wurt 'er trog bykeerd.
 40 Uwz Goads getyuwggenis
 Is zykker fæst in wis,
 In makket ien geleerd.
 Zyn wetten binne rieugt,

Wierj uwt min blyedschip tyeugt,
 In dy it hart formeytze; 45
 Trog zyn gebodt wurt 't æg
 Oplitzen ney om hæg,
 Hyer kin min wyez trog reytze.

5.

Dy freese Goads is reyn,
 Bystænde zonder eyn, 50
 In zil æk noyt forgæn.
 Zyn rieugt is klær in wier,
 Dat mist æk, næt ien hyer,
 In zil æk altydt stæn.
 Joa binne for 't gemoedt 55
 Byjærlyk meer as goedt,
 Of goud, hæg toa wirdærjen;
 Al het yn Goadts wurd stiet,
 Is for nin huyning swiet
 For immen toa byjærjen. 60

6.

Jou feynt wurt meer in meer
 Hyer trog formoanne klær,
 Om 't deugden paad toa gæn.
 Dat minze hâdt, in dogt
 Is næt allinne nogt, 65
 Mar jout æk grætte læn.
 Wier stiet of giet of zit
 Ien dy zyn zuwnnen wit;
 Wa kinze al trogklurkje:
 Meytz my 'er zuyver fin, 70
 Lit jou gæst op myn zin,
 In harte stadig wurkje.

7.

Had æck jou feynt toa bek,
 Dat grætschheyt kwæ, in gek

75 Nin oerhân het oer my ;
 Dan zil ik wæzze wis
 Trog-lottre reyn in fris,
 Fin alle zuwnnen fry.
 Lit, het myn muwle zeyt,
 80 In het myn hart oerleyt,
 For jou byhæglyk wæzze;
 O! Hær, myn rotz yn næd
 Myn helper uwt it kwæd,
 Jou kinne my genæzze.

J. Althuysen.

BIJWIRDEN.

73. Men hout ien baem, so lang datter om faalt.
74. Men bynt wol secken, al binnense naet fol.
75. Men ken nin huws mej lājtzen ophaade.
76. Men recket wol oan ien lam hijnst, al kaepetme him naet.
77. Men mot ijte, al wieren alle baemen galgen.
78. Mennich sorget voor ien heel braed, ende hat noach oan ien stick.
79. Men schil het aad boerd naet uwt de waan schurre, eerme ien nij ijne plaets het.
80. Men trapet de pod soo lang, datter ten lesten borst.
81. Men schoe him wol ien luws oppe buwck knippe.
82. Men ken quaelck mej bee foeten ijn ien schoegh.
83. Muwsen, dir so ier pijpie, dir wol oppen deij de kat iern mej weij.
84. Maale lioe is nin tingh tieriger dan wijsheit.
85. Men' wijt naet wier zyn dorren keere.
86. Nij is nioe.
87. Nije biesmen feije schien.
88. Nimmen wit wier ien de schoegh twinght dan deerse oan hat.

XXVIII. HERDERSLIET.

Uit: Epithalamia latina et belgica, Huwelyks-zangen voor Everwyn Drabbe, Bibliothekaris der Friesche Hoogeschoole, en Joanna Cornelia Vriemoet xxi van Lentemaand. By Jacob Brouwer, te Franeker. 1756. p. 32. (Prov. B.).

1. 't Wier juwn, de Sinne wier al djiep yn see del duwcke,
De Fuwggels song'ne swiet, in soele weste wyn
Forfrische Minsche' in Djier, in dauw, fjild, gers, in blommen.
De brauwe Damon hie syn Schiep ney stâl toa brogt,
2. In gyng op 't kântje fen in rinnend wetter sitten: 5
Der lache him alles toa; mar Damon wier bedruwckt,
In klagge: o! Phyllis! konste soa myn Min foragtje!
Hat al myn kleyen dan nin klim op dyn gemoet?!
3. O! Ljeave Faam! hab ik dy nêet genog betjoegge
d'Oprjuechtheit fen myn Ljeafd, ja meyer died betoond, 10
Dat 't my om dy te dwaan wier! biste schouw fen 't booskjen?
Besjog de Fuwggels mar, dy booskje Pear oon Pear.
4. O. Famke, 't is soa swiet yn Lok, yn freugd, yn lyen
In Makker, dy uws riedt, te hebben, dy yn naed
Uwz bystiet, dy in swiet in bitter mey uwz smakket. 15
O! Phyllis! Ljeave Bout! 'k mat stearre, soa 'k dy mis!
5. Fen fierren heart de Faam har fryer Damon kleyen,
Syn Ruwnheit, syn oprjuechte Ljeafde nimt har yn;
»Nou sjog ik Damon!» roptse, »dat dyn Min oprjuecht is
In dyn betjoeggen wier; dou winstet, ik jouw 't oer. 20
6. Soe ik dy, brauwe Feint, soe ik dy stearre litte!
Nie, Damon! had mar moed, dyn kleyen is forheard".
Doa naam de blyde Feint syn Phyllis yn syn earmen,
In patte har tuwzen reis: Damætas, Damons maat,
7. Seag 't Ljeave Pear soa blyd; hy koe him nêet betwingje 25
Mar rôp: »Myn wirdde Frjuen! ik winsk dy alle lok
Mey dyn Blier-eage Breed; dat rest, nog swiet fornoegjen
Jimme ooit bejouw, dat nin onienigheid of twist
8. Ooit mey in hinderpeal tjin jimme Ljiefde wezze.
De Hymmel jouw syn Seyn, dat winsk ik, oer dizz' Boosk, 30
Dat Heyt in Mim har Bern mey freugd yn Deugd opbringe,
In ney dizz' tyd forhuwgje yn 't yvig Hymel Ryk. A. 4. M. 3.

XXIX. DE BOERKERY OF IT BOERE BEDRIEF.

Verdeeld yn fjouwer tiden fin it jier.... Verhandele as ien Bliedspul.... by eltjoor brogt trog ien boere zoon. — Min ken it te keep krije oer-al yn Frieslân; dogs uit de eerste hân te Dokkum, bij F. van der Ploeg en H. Groenja. 1774.

IT FORJIER.

- Boer.* (p. 5) It wut nou haast wer tied, it zimmerzied
 Te bringen ynne grôn. 't Mât al op 't pas;
 Den ken men hoopje op ien goed gewas.....
 Nim eerst it grippeldollen bij de hân;
 5 Dan rint it wetter tydig fin it lân.
 De mûl- en schytbult mât hett' fier fin ien,
 For dat it gês uitspruit, en 't lân wurd grien:
 De bâemmen snoeid, for dat ien knopke spruit,
 De tuin omhakke, en 't onkroed mât er uit:
 10 De Romsche bæne mâtte æk ynne grôn,
 De druifbaem snoeid, en oon de latten bôn;
 De dong en ierde nettjes oer de greid,
 En dan ta vyilde mei de ploeg en eid
 (p. 6) It libben vee bringt æk zyn drokte mei,
 15 De gies, de hin, en de einnen ziekje 't nest,
 It schiep krijt lammen, en it kæl mat mest,
 De merje smyt ien fool, de kouw wurd melk
 De mot krijt biggen; sjug, wat wurk het elk!
 Dan mat men sels ris sjen, wer dat de béen,
 20 En op het stik de eerte past te stéen;
 Op *dit* stik jouwwer, en op *dat* it koon;
 En *dit* mat braake, of it wurd verdoon
Dochter. Komt Heit hast yn? strak slag't de klok sâ'n oer!
 De bisten stéene en wagtje nei meer voer,
 25 De tienne mat (zeit Mem) æk oonne gong,
 Uis Feint, dy schept de groppe leeg fin dong
Boer. Ik mat yn hoes, en nei myn wurk ta géen *)

*) Druk: geén (steén).

- Uis Zoon en ik de bisten yten jaan,
 Wyls dat myn Wyf en Faam it melken dwaan.
- (*De boer* Meits gaauw de tjénne kléer, de vetten schien; 30
ynne hoës) De kjellen, biggen, baarg mat zoepe hà,
 Ik wol uis vee graag oppe tied hett' ta (p. 8)
- (*Hir rint* Kom, Feint! kom, Zoon, uis hynzers vor de ploeg.
ien dei It waar stiet goed, it bouwlân is mooi droeg.
menning En ploej en eidje ta, bereidje it lân; 35
tusken Dan wurd uis bouw za mooi en kléer as zân;
beiden). Dan smyte wij it zimmerzied 'er yn,
 As 't komme ken, bij kléere sinneschyn;
 Want as it zied za droeg komt ynne grôn,
 Dat is for beide, zied en lân, gezôn. 40
 (p. 10)
- Sjug, Wyf, uis hée begint' nei 't ein ta géen,
 Ik mât ris sjen hoe dat uis lannen stéen,
 Het stik dit jier nou best ta mieden vlijt;
 En hoe de klaver, 't gæs en 't noot al dijt —
 Kom, Feint en Zoon, de hikken oppe daam, 45
 De graan en greide stéene heel bekwaam.
 Wy bringe moon de melke kij yn 't lân;
 It boethoes schien, it tjiesgoed bij der hân.
 As 't boethoes schien is, dan de Feint yn 't hôf,
 En méen de nettels omme baemmen ôf. 50
 De Faam en Ben, yn 't middelschoft oer dei,
 De tuin ris joede (!), it onkroed mât mar wei ...
- (*Boer, tjin* Jou jimme moon de hynzers tygge voer!
zoon in De iedwâl is nou nodig oer de braak,
knecht). It ploegen, eidjen, komt net ligt te faak: 55
 Der is wol wurk, ien wyke twaa oon ien;
 De braak is nodig for it onleeg dien,
 Wij mâtte dan nog wol ris oppe wei,
 En slugtje dy: za lesten *Grytman* zei;
 De Slatters binne nodig ynne sléet 60
 Te slatten, of it lân leit al te bléet
 For vremde bisten; en uis eigen goed

Giet altyd æk net even stil en vroed —
 65 Kom, Faam, wij scharre fin uis schiep de wol,
 Uis Feint en Zoon ha der de hannen fol
 Géen nei de Schoettemakker, Feint, en helje tar,
 En meits it goed dan tygge schien; en smar
 De wein, de ploeg en eide, trôgge en kret,
 70 De préem en hikken, stekken, gled en vet.

DE ZIMMER.

.
Boer. (p. 13) Uis hée is ryp, de loft stiet mooi en kléer.
 (De boer Kom, Feint, en Zoon, wij taaste uis hée mar oon,
ynne hoes) En keeret om; de Zwylgers komme moon,
 De tiemme en 't hynzer kléer, nim alles mei,
 75 't Is Joed ien alderbeste zwylgers dei
 Uis Zoon for uit', en tiesje 't hée van ien,
 Wij krije joed it zwyljen ligt wol dien.

(p. 15) wij helje nou it hée mar yn,
 De loft is stief, mij vreest for hudde wyn,
 80 En waait it hud, dat is net héel za goed,
 En ynne schurre, dan is 't uitte noed.
 Dan nei uis hôf, joed wortels, eerte en béen,
 It onkroed mât 'er uit, 't mât zinlyk stéen.

Wij hakje gauw ien plak mei alle man
 85 Ta knollen, kool, ta winterkost, en dan
 De kij ta nijgês, en de dong oer 't lân,
 It kolzied del, de rogge ynne bân,
 De bolle oon 't ketting of ien keppelstok,
 It kolzied teskje, dan uis baarg op 't hok.

(p. 17) Slag moon de hynzers mar for ploeg en eid,
 90 Uis bouwlân het nou gans te droegjen leid,
 Ploei dat nou rieuget, en eidje sliugt en fyn,
 My tinkt, it kolzied mei 'er za wol yn,
 En dol dan, Feint, mei *Jan* de forgen uit,

* Za gauw as 't ken, for dat it kolzied spruit,
 Dan leit it goed; mei gauwens wut it grien;
 Nou ha wij dan yn 't kort uis onleeg dien.

DE HERST.

As 't Herstmis wakkre wiet en reinig is,
 Dan rint it mei de bouw al gauw wat mis;
 Dan bliuwt it noot op 't vield, en boeten hoes, 100
 It lijd za'n schée fin foegels, rôten moes!
 't Bart æk wol, dat it yn de stoekken spruit,
 Dan jouwt it net; it smyt nin lippens uit.....
 (p. 19) Kom *Klaas* en *Jan*, lit uis nei 't lân ta géen,
 Wij sjugge ris, hoe dat de stoekken stéen, 105
 It noot wier gans beslingre fin de rein,
 Dog nouw is 't al mooi droeg, krij gauw de wein,.....
 As 't mooi waar bliuwt ien dei twa trije, dan
 Ken wij uis noot wol tuis, mei alle man.
 Ris twa nei 't lân, en loei de weiden vol; 110
 As *Jan* dan rydt, za géen ik zels yn 't gol.
 Uis *Antje* stek de weiden leeg: Bij mij
 Op 't gol mât *Iryn*, dan bliuwt jim Mem just vrij.

.....
 (p. 22) Uis Teskers, *Jan*, dy teskje joed of moon,
 Ta ziednoot ris wat rogge, weet en koon. 115
 De loft wut kléer, de wolken druiwe wei,
 Ligt schynt de Sinne moon de heele dei.
 Uis eerte mât æk yn, de bjennen bôn,
 En ploeg en eide is nodig ynne grôn.
 En is het méeste wurk dan dien op 't lân, 120
 Dan nimt men gaauf hett' oos wer bij de hân;
 Is 't ploegen, eidjen, ziedjen rônom dien;
 Dan is de wintervrucht mei korten grien.

Boerinne. As 't moon mooi waar wier, woe 'k mei 't volk yn 't hôf,
 En schodje uis aappels fin de bjemmen ôf, 125
 Ærdaappels en de wortels uit de grôn,
 De knollen æk.

Boer.

De bolle mât æk bôn;

- De foole mât æk yn; it slagtee dée,
 130 De bargaen mei de kou. — Wij ha wol hée,
 De kij mar moon op stâl, it jong-goed æk
 Ynne oore wyke; dat het nog nen brek,
 Dij fyne hir en der nog wol ien spruit,
 Dogs langer as ien wyke, zil 't net uit.
 135 *Zoon.* Wij helje joed it jong-goed mar op stâl,
 It lân wut wéek, de préem mat oonne wâl.
Boer. It ryden oppe klaai (myn Zoon) is dien,
 Meits jimme ploeg, en wein en eide schien;
 En fei dan ynne reed ien hoekje kléer,
 140 En bring dat allegjerre der wat géer.
 Uis hikken mätte joed of moon aek yn,
 Dy stéene mar forgees in rein en wyn.
 Bij all' uis houten mätte steegers stéen,
 Oos ken men wol ien ongelok begéen.
 145 Nim hikken, leidders, tou, en planke en stok,
 Meits yn dij hoeke forre schiep ien hok.

WINTER.

- (*Tjin it* (p. 29) *Nou Wyf*, uis Teskers hadde it teskjen dien,
Wyf). Je meitsje joed de leste graanen schien.
 Ik jou har jôn dan æk terstont it jield,
 150 Mei gaauwens is wer wurk for har op 't vield;
 Je hadde tiege op 't noot en allis past,
 Ferziekje har nou beide jôn te gast,
 Mei 't Wyf en lytze Ben, mei 't hoesgezin,
 It komt op ien net oon, za meer of min.
 155 *Boerinne.* Kom *Antje*, bak uis jôn ris strouw mei spek!
 Krij vlesk en brée, en mostert, (der 's nin brek,)
 En ziedje ien pôt mei vette ryzen brij,
 Der bôlle, tjies, en krintebôlle bij. —
 Schik oon mar Folkje, uis ytten is al kléer,
 160 De Faam het flesk en spek op tafel géer.
 Yt nou mar zwiet. Wa lest ien gleske bier?
 Wij dwaane jôn uis mieltyd mei plezier.

Boer. Jou uis ris bier, wij drinke ris yn 't rôn;
 Ris drinke ta it ytten is gezôn.
 Wa lest nog wat? dy krij fin dit of dat: 165
 Lest nimmen meer? dan praate wij nog wat.
 (*Nei de Mieltyd, mei it Hoesgezin en Teskers*)
Tryn, bring nou Heit ris piepen en tebak,
 En *Antje*, krij ien koer vol turf; zet strak
 Yn elke stoof ien tiege waarme test, 170
 En bier bij 't fjoer, dan trink' ris, dy wat lest.

XXX. „FOAR DE BRULLOFT”.

Uit: De Tankbre Boere Zoon, toneel-spul yn ien bedryf, of fjouwer-en-trytig tonneelen, mæst oerzet ney Engels wurkje. Ta Lieuwird. Bij Jehannis Seydel. 1778.

(p. 22) *Maayke.* Wy matte dogs iette ris sprekke oere Brulloft
 (p. 23) fin Griet en harre, dat zil ommis nou dan moon wesse:
 My togt, as wy dan joon, ien Schinke twa ynne tjetstel stiekene,
 en dan hette Krintebôllen bisteld wuddene.

Jouwerke. Wy haffe wol Boeter en Zusmis-tjes. 5

Maayke. En wy ha Lierre op 't boed: Zy matte dan Master
 freegje, of de Brulloft ynne Schoalle net wesse kin? dy zil 't net
 wegerje.

(p. 24) *Griet.* Hier haf ik het Zetel finne Brullofts-Gasten: Master
 hettet gauw schreun, ik zil 't *Frouwk* mar jaan. 10

Frouwk (lest). Byzitters twa Fammen, *Tryn* en *Sibbel*; zyn greut-
 ste Zoon *Pieter*; Pastoors Meid *Gaatsche*; *Jan Oepkes*; *Fôkele*, *Pier*,
Styn, *Marten*, *Sibbeltje*, *Klâske* en *Sjouk*. Dat is dan ien, twa,
 trije, fiouwr, vijf, zeis Zeis Fammen en zeis Feinten, dat wier
 dan Tolw; Byzitter en 't Wijf, dat is fjettien; Master en 't Wijf is 15
 zertien, jimme is agtien. *Jouwerke* kin wol by Mij Heer, dat is
 tweintig, en dy Jonge Lieuw is twa-en-tweintig Nou kin ik
 er het Guttje wol hette ney schikke.

Migchel. Matter nen Spijlman by wässe?

20 *Griet.* Zieker matte wy ien Spijlman ha, lit jer Man spijlje, uis Biesjagger, dy hettet wol ris meer dien.

(p. 25) *Migchel.* Ik zoe jer leuwer ien fin Frentjer bistelle litte, der moon ney middey kaam.... Hoite zil ligt wol kinne, dy is Belzmer en Zijlster merke aloon te Rie; der haffe Heit en harre ek
25 kunde oon.

Maayke. Twa-en-tweintig Minsken, dat is ek de heele wrâd net.... As er dan fîf-en-tweintig Krintebollen binne, hoandert Twubbakken, tweintig Wiggen, njeugin haelstikken Boetir, twa pôn Zoekir, trije pôn Koffybæene, ien hael pôn Tee, fjouwir pôn Resijnen, trije
30 pôn Stroyzoeker, mey ien kwartje wijtte Brandewijn — dy matte wy joon foral ha, want de Resynen matte te wæek — mey ien hael tonne zextien-goanne Bjier, en Pypen mey Tebak; dan tinkt my, sil er 't mæest wol wesse; want dy Schinken, en Lierre meitze wy sels klæer....

35 *Jouwerke.* Ha volle zoe dat nou dan omtrint kostje matte? Dy Spijlman giet ek mey ien goanne of trije binne, ik mat dat wol ris bireknje; my tinkt, der zil wol fjertig Goanne mey hiune rinne....

(p. 26) *Jop.* Zorgje der net for, dat jield zelle wy bitelje, en
40 't jield oone ærme Lieuw by 't trouwen ek, der rekinje ik ien Dikkaat for.

Trouwk. Nou, ik moest jimme allegjerre goed Dey zisse, zy haffet oonnom, terstonts as het Volk uit te Tjerke komt. *Jan Oepkes* mey *Fokele* woëne sjiette; dy haffe eltz ien Roer, ik zil er
45 Kroed mey nimme....

Migchel. Ik zorgje wakker tjenne Tjerke oon; wy matter ek kniele, en eltjoor de rjeugter hân jaan; nou, ik zil 't dan, læuw it, fest za gauw net witte, der stæne wy dan, en witte net, het dat de rjeugter hân is.

50 *Maayke.* Jimme matte forôf ien tîggje Zoep (p. 27) ha.... dat is dan nen bijt; uis Pastoor is ien maklijk minsche, hy zil 't allegjerre net uit læsse....

(p. 29) *Jop*.... Jou ris ien kóp mey Brandewijn, der Frouwk mey nomd het....

(p. 30) Dat is tiegge Brandewijn! mijn Zoons gezontheit, mey 55
trije leppelvollen; *Griet*, jimmes ek, mey trije. (De Kop giet yn
't rôn).

Migchel. Leest nimmen meer! dan tankje wij.

Allegjerre. Wol mey 't jimme bikkomme! —

XXXI. „MAYKE JAKKELIS' REYS”.

Uit: Dit zil tjiene, om de Læesser ris yn het Friesch Boers te forhellen, hette
byzonders din 28 Aug. 1777 er by het Ynheljen finne Prins, Prinsesse en Ben-
tjes, barre is. Dy het schreun het, wit wol, dat het allegjerre nen Leugins binne. —
Het komt ynne Wraad trog Jehannes Seydel, der oppe hoeke finne Keunings
striete te Lieuwerd volle Boeken drukt en forkæpet. Er komme forschate Lieu-
w yn, dy er net best of komd binne; sjug het foroon ris oon Mayke Jakkelis, dat
ien From-minsche is, as ien Foegel. Hark ta!....

Mayke Jakkelis. Dat zil my ris ny dwaan, of *Japik* en harre,
za zonder witten fut fæen binne! Ik moast trettien jonge Douw-
wen for Lânherre mey ha, en der wiene zokke flieuchtige oppe
matte, dat *Jan* er wurk mey hie, om ze te kryen; der moast ik
ney wachtje.... Moon, *Tryn*, binne *Japik* en harre al wey? 5

Tryn (Japiks wyf). Ja, *Mayke*, der jienzen zylle jæ hinne.

Mayke. Dan mat ik alleheel ney Lieuward ta rinne, zoe min er
næt oos om wudde? *Japik* wist wol dat ik mey woe; juster hette(r)
jitte ien toan by uis *Jan* te piezeljen west, en zoe my wol war-
schouwe; nou zylt er lykwols fort; dat is ienris, hy zil my za net 10
wer ha; ien koer mey douwwen.

Tryn. Het jouwt *Mayke* der om, ien koer mey douwwen, zan
jong Fromminske; ik zo er nen byt fin witte, en nou bin ik wol
tweintig jier âlder.

Mayke. 't Wier oos nen byt, mar ik hef æk wol twa honderd 15
Goune jield mey, dat zwieret æk oon, Fanke, en men kin net
witte, wat ien oerkomme kin. Der ta zil ik æk al folle ynne Stæd
omrinne, wyls de Prins mey 't Wyf en Bentjes joed inhælle wudde,
' en ik koe for ien doebelstoer mey zylle ha

*) BESCHRIEUWING FIN M. JAKKELIS.

- 20 Min wit, dat jæ te Hallim wennit; jæ is ien Dogter fin jer Moer, der trouwt west het, ynt nieugentweintigst jier, ney har ont-hâddenis, oon jer Heit, Oonbrogt Forlén hietter, fin Gaauw. Doe jæ uitte Wâdden helle is, wenne dy Lied te Gaauw, en mey de Kou-stjerte fin ien-toezen-zân-hondert-fjouwr-en-fjiettig binze ney
- 25 Hallim komt; der is jæ booske oon *Jan*, ney dat ze forôf, trye Fryjers ôfslein hie. Het is ien Fromminske, kant fin Lyf en Læe je giet mey de Toannen foruit; de Moele stiet har oppe rjeugte plæts; de Noos ynne Troonje, mey twaa pikzwarte æggen; ræ fin Wangen; twaa rjeugter Hannen hetze, as 't oon 't wurk ta komt,
- 30 jæ kin bjuster Schroorje. En asse oonklaaid is, het ze Mouwen ynne Borstroak, der ien Jak mæesttyds oerhinne; wol ris ien Kantmoetze op, dogs al folle draagt jæ Strienen. mey ien Gouden Ær-zyzer, en nen neymakke goud; het het hondert Goanne, en ien Dikketon koste. Om er net meer fin te zissen, jæ sjugter uit as
- 35 ien Bisitters of Ontfangers Wyf, der op het best fin har libben is.

„JAN IN 'T WYF”.

Maayke Jan zæg my za gaauw net, of flæeg my omme hals fin blytschip.

Jan (heste) nen ongelok hân? ik bin za onrustig west: ik koe juster joon net sliepe; dan togt ik omme Douwen, dan om

40 't Jield, dan wer om dy zels; ik bin za blied, dat ik dy sjug dat — aster oonta! patte *Jan*, Leeuwe!

Maayke. Kinste æk priuwe, dat ik mey ien Offizier ta Lieuward ynne poatte, æk patte ha?

Jan. Næ! het nou! hoe bist der ta komd? ik wist wol, daste wol

45 ris ien fiks Kjel lije mogste, mar æeng wierste fin zok Folk. Dogs as de Frou-lieuw allinne binne, binze net ien schijt bytrouwd;

*) Forreden (van het tweede gedeelte): Friundelyke Læzirs. Om al hetter pas-sierre is, byenor te haffen, het *Maayke Jakkelis* barre is, tocht ny, wier 't net kwæ as ien Fervolg er by te dwaan. hoe de Forke ynne Stalle stoe, doe jæ toes kaam. As het ien dan nou mey 't oor drukt wud, haffe de Lieuw har wurkje for Bæn en Bæns-bæn, om as ien Extorie ta forstrekken, fin het Ynhæljen sinne Prins oftet dat fin de *Eedelman* en de *Boer* wier, der Mem uis alle joannen fortelle, asse uis ynne ruften of ta bød brogt. Ofter iette Lieuw wierne, der nen genoag kunde hiene oon *Maayke Jakkelis*, haf ik for my nomd, het neyfolgende der fin te zissen:

't' wudde gau Hurren onder hânnen; mar zoe ik dat fin dy dogt
 ha, ik zoe 't net lieuwwe, as't my zeid wudden hie fin ien oor;
 en nou zeistet zels; dou schammist dy net ienris, en bister iette
 greut-hâtig onder; ik zil dy net wer allinne ney Stæd litte, 't mey 50
 dan wæsse za 't wol; wa wit, het Bysfeint dat het west is.

Maayke. Het wier ien best mijn Heer; hy hie het Hier opmakke,
 en Puyrre mey Krollen omme holle; en my togt, dou zæegstet nou
 net: ik hie (om de wierheid ta zissen) him za læef, ik woe him
 wol toezenis patte litte; Hy het makke, dat ik de Lânshier wer 55
 krygge ha.

Jan. Het Diewel nou! de Hier? het dy al fut west? kin ien
 greut Fromminske net op jield passe, dan bist onmis net ien schijt
 te betrouwen.

Maayke. De Poatte wier forre Weynen, Karren en Hynzers slet- 60
 ten, nou moestne wy trug ien lijtz doorke hinne, der stietene en
 krongenze za fel, dat ik mey Douwen en al, ondere futten rekke,
 der mey de iene oer de oore hinne, za lang, dat er ien Smous
 wier (der ien ein mey my rôn is), dy mijn pong mey jield krygge;
 ik vielde er terstonts ney, mar fut wier er al; en hie mijn Heer 65
 der net west, ik hie him nooit net wer sjoen; dogs hy woe nim-
 men trog litte, of jæ moestne eerst fisintjerre wudde, en my stjoer-
 der za lang by de Zoldaten ynne Poattekæmer; dy sjongen en
 diene net as kaat-spyljen, ik stoe er by ta schriemen, dogs de Heer
 kaam fut al mey 't jield, en hy woe er nen bijt fin ha, as hy 70
 woe wol ris pattje. Het zeiste nou, mogt ik het dan net dwaan?

Jan. As er oos net dien het, mey 't hinne bruije, mar dou biste
 dan al wonder yn omslag west; net wer allinne ney Stæd, zinteest
 net, mey jield, as er za folle Folk hinne bruyt; 't dogt my nen
 nyget, dat ik net sliepe koe; ik mey dan wol blied wæsse, dat ik 75
 dy wer ha.

XXXII. AAGTJE IN TIJS.

Uit: It Libben fen Aagtje Ysbrants, of dy Frieske Boerinne. Bij-ienbrogt 'trog ien fen Aagtjes bloedfrænen, en nou oon 't ljægt joon 'trog ien fen har goe-kunders ta tjinst fen 't jinwurdig geslagt. Dockum. H. Groenia, Steds-Drukker, Bijnder, Boek- en Papier-Vorkæper op dy hoek fen dy Wargæ- en Lytze-Breedstriette. 1779.

(p. 15) *Aagtje* Nou, der heste mei mij net oer ta kleijen; ik rijd net faak neij dij Marke ta, mei dij. Wel, dat is ein evels Folk, dat zis ik! azze elk zijnes reis jaan zoene, wa wit of Hijnzer en Karre oer bleæuw!

- 5 *Tijs*. It folle ta Marke reisgjen doog eæk net: dog az min 'er het ta dwaan, is 't hette oors; en eæk za reisget min wol reis om plisier hinne, az men jin wol oonstelt, stijkket 'er neæt ijn, ja 't ken zelv nut wesse foor jonge Minschen. Men leert 'er hette hanneljen en omgeæn meije Minschen: derom nim ik dij Jonge wol
10 reis mei.

Aagtje. Nou, ik wit oppe Wrâd net, het dij slepen ta Frouw-ljuw op zokke Fôle Marken dwane! az it jitte op ien oor Marke, of zwijpe-forrijden wier, ik woe der net fen zisse. Mij togt, je zoender nin zin oon hadde. Woe 'k net helte læver op mijn hoese-
15 hâdinge passe?!

't *Lijts Famke*. Heit, ried reis, wa hier joed west het?

Aagtje. Ha! zoeste Heit hette nijs fortelle, krauwel? ik zil dij dat praten oof lære! is dat za'n nijs? wa het hier west? Trijn Bont, héé, het wier dat? jou dij mars ta bed, of ik krij dij jitte
20 wol reis! 't is of 'er wakker hette omgiet, az Heit uit is!

Tijs. Eij! der zeitze ommers net fen! je freget nammers, of Heit wol wit, wa hier joed west het: dij Ben kenne alijt net stil wesse; het stijket der ijn? Toe, hattje, ta bed; Mem sjoegt za lilc dat; . . . oors krijggeste jitte wol ien trewinkel.

25 *Aagtje*. Douw hoegste mij dij gek net oon ta stekken, en har ta fordærren; dat forsteæn ik net, dij Ben mätte wol fordærre, want dou sterkeste ze ijn dij likens fort! je sjoeg mar handig, datze dij plunjen uit krigget! Kom hier, dou teæpet! dat-ste mar oon igge konste!

30 't *Famke*. Fij, Mem, zok knijpen, ik wol mij tanei wol stil hâde.

Aagtje. Mars, onder dij wrijn, dat ik dij net wer hær, forrep dij reis.

(p. 16) *Tijs.* Het bistij zelvvers lijk: der zitte it Ben' om slean? het hetze misdien? azze jitte zaid hie, hetste fen Trijn koft hieste. Het Mem eæk fen Trijn koft, hattje? 35

Aagtje. Ik woe, dat ze reis loed joeg! Az Heit witte wol het Mem kæpet, dan mât 'er t'huis bljuwe, het Heit eæk joed net hette koft. Wa wit, ofstou net meer uitjoon heste, az ik. Nim mij ta nei mei, allijk az ore Man-ljuw dwane! zan Wijff moeste eæk hadde; dan hieste it won! Wotte hadde, of witte het Mem joed koft het, 40 ik zil 't dij wol jaan! . . . ien Doek hab ik koft for it Famke; nou wiste 't; dij wier ze nodiger nôôg! Ik zil 't keapjen tanei wol litte; dan ken-stou it dwaan, of wij kinne neaken rinne. Krij dij Doek, hattje; en jaan him Heit.

Tijs. Het scheelt dij, Aagt? biste meije holle kweld? het bykib- 45 beste? wa zait fen dijn keapjen hette? om der fen ta praten, douw keapeste mij genôg; dat hoegt dij za nij net ienreis ta dwaan: dou heste it hoes fol allerleije wijsje-wasjes. Dou zitte eak wol meer fen Trijn koft hadde, tinz ik; dou zeiste mij 't neist altijd lang net.

Aagtje. Ik mogt dij wol ôonfleane: men zoe razen wudde; keapje 50 ik za folle malligheit? het hab ik meer az ordentlijk is? mar ik nim 't ta wagt. Der binne wol goed, dij oors hette keapje, en ta bringe, der is *Hanze Wipk*; en der is *Hepke Fet*, en jitte meer zokke; dij alle spullen mei binne, en keapje war 't ze zin ôon ha; forsleepje en forsmorgje litte; dij Manljuw onder dij noos en earen wei stelle, 55 en bij har klanten omdrage; allijk az *Fet*, dij 't Spek ney dij boeren toget: zok moeste ien ha; dan hieste it won, héé!

Tijs. Eij, haod mars op, wij kenne eltjoor wol boos prate oors, en weinig forderje. Wij sjenne mars, dat wij ta bed komme.

Aagtje. Wotte op 't bed, za brui 'er op; ik zil hier wol zitten 60 bljuwe; ik hab bij dij net ta dwaan, ik doog dogs net; men zoe jin forgrieme, dat zoe men; . . . het hab ik hier ien kruis; het mat ik al uitstean! Och, dat trouwen, dat trouwen!

Tijs. Hoe stelste dij oon? der is ommer dij neat misdien; ik bin ommers meij dij wol ta freed; ontklaai dij nammers; en gean ta 65 bed; . . . Toe, hattje, ta bed!

Aagtje. Douw hoogste net fen hattje ta praten: wier ik mar dea! it koe wesse, datste wol hast fen mij ontslein wordste. O, hee, het wud ik mislijk! gean wei; slag nin hannen ôon mij. Hattje, 70 steun Mem dij holle het; sij.... gauw, help!....

„GASTBOD“.

(p. 31) *Pijttjem.* Aagtje is schoon ijn order, Boer, en dij Lijtze dij't tijege, héé!

Tijs. Ja, dat giet, trog Gods goetheit, allerbest.

Bontje. Ja, Jongers; az 't za bijslagt, dan is 't tijege; ik hab 75 reis ien kreem haon, doe laai ik trættien wijken. Ik hab zont noit za hud net wer west. Aagtje rint 'er strak wer hinne; it is of't ze neænje west het.

Goettjemoei. Aagtje is gelokkig; mar jæ mat 'er har net ta gaauw uit jaan; men mat forzigtig wesse.

80 *Wipkjen.* Je miene ien pat, dat har nin zeil ta heeg geæn ken; 't is ofze der greæt op binne; mar it slagt har zoms danig omme eers; mar it scheæt har neæt.

Aagtje. Dat binne dan Frou-ljuw, jongers, dij wakker zinlijk binne; dij graag gaauw efter en foor wesse wolle; bijzonder Sneine 85 mōanen ta schrobjen, en bienen.

Fettje. Zokke binder zoms al.

Smidske. Dit jilt wis ien.

Aagtje. Dij dij Schoen past, dy tjenze ôon!

Pijttjem. Kom, jimme matte hier gien onder 't wetter trog jaan! 90 Wij præuwe reis om: praat læver, hoe dij Poffen smeitze! of fen jonge Wijven. Ik zil nou wol hast reis nei *Fettje* ta matte, tinkt mij; dij zil ik reis ien tijege *Jonge* bringe: wa wit, hoe ze uis dan traktærit.

Durkjen. Ne, *Pijttjemoei*, der hab y net op; hier zit ien bij 95 mij, der zil y erder hinne matte!

Teuntje. Dou hoogste 'er gien raede kleæur fen ta krijen.

Bontje. Bring 't har reis, for dij alteratje!

Pijttjem. Lit dou ze mars hinne prate; it wut har bar eæk wol reis wer. Dij 'er ien Heit ta het, hoeft 'er him net om ta schamjen. 100 Dij Wrâd mat forsterke wudde.

Fettje. Dat mat dij Faam eak togt hadde, dij Sneæn gÿssele is; dij hie ommer wol twa Ben oerwon!

(p. 32) *Wipkje.* Ja, uis *Hans* het it sjoen: it hie za'n mooi jong Minsk west, zei 'er; en je hie za ootmoedig krijten, en jammere, dat:.... en dij Jongers hiene 'er om lake. 105

Durkjen. Ja, dat giet za.

Bonttje. Nouw, dat mogt ik dan net ha; dij sloven hadde zoms nin schuld: jê wudde bijdrogen; en der za om laaitze, ik mogt it net hadde! Nouw, ik koe nin *Beul* wesse, ta minste!

Tijs. It kwæ mat dogs straft wudde! 120

Bonttje. Ja, dat *Dieven* en *Morddenders* straft wudde, der wol ik neat fen zisse; mar zokke sloven, dat is dogs (tinkt mij) ta bot.

Trijn-rap. Het zoenne dij *Hoerren* wesse! dij meije wol straft wudde; jê zoenne 't hoerkjen litte; allijk az ien oor.

Mettje. Douw biste mooi bijhendig, *Nijnke*! der binne wol meer, 125 dij it reis mist het.

Trijn-rap. Het wotte der mei zisse? mienste mij of mienste mijns gelijkens? Hab ik ooit ien Ben oerwon?

Mettje. Warum tjogste 't dij dan ôon?

Trijn. Omdat ik fiele koe, datste mij mienste. Mei ik schoon 130 Manljuw lije, douw biste 'er gien hater fen! is 't dij forgætten, za zil ik 't dij wol ijn 't zin bringe!

Pijttjem. It is ommer, of jimme zimpel binne; ha jimme oors gien onslag, en tijdkuttinge, az eltjoor liltz ta praten?

Trijn. Dan matte ze mij za net ôonkomme! Bokkens zonder 135 koppen lest ik net.

Pijttjem. Mar het zis jimme fen dij Poffen? dan mat ik reis freegje, hoe 't jimme dij leste.

Yttje Zwiet. Dat binne bazen!

Fettje. Ja, dat stekt uit. 140

Goettjemoei. Ja, Jongers: it bijslagt altijt allijk net.

.

XXXIII. FRIESKE BOERE PROGNOSTICATIE.

Uit een Alm. 16°. z. j. en pl.

....Nou Huwsmans Soon, nou swiete Faar,
 Hier, harke ta, fen Wijn en Waar.
 (p. 4) As 't Wetter ijne Zee sa beert,
 Dat min by 't moy waer ruwsjen heert,
 5 Off as de Bæmmen, ijn dijn Hoof
 By stilte, gonsje op en ooff:
 As 't Kobbelt him bejout ijn 't Laan
 En bortet oppe druwge Straan;
 As immen æck de Reeger sjucht,
 10 Dy hæger as de Wolcken fjucht;
 Off as de Styrrin, græt en gljoun,
 Vorsijete nachts, of ijne joun:
 Wanneer het twijrrit uwre Wey,
 En as de Bledden flæn oor ney:
 15 Wanneer de Plommen ijne Gref
 Sa drjuwe hinn' en wer, om kreft:
 Ast Hær dy omme Foeten rint,
 En moons of jons dijn Schoen byspint,
 Den isser sijcker Wijn ijn til,
 20 Den blieuwtet al com selde stil;
 Den mattet Ancker yne groun,
 Den mat de Kabel forre Stjoun,
 En spijsje jeru, off wirste wee
 So sou dy den doch næt te Zee.
 25 Æck, Huws man, asser ynnet Noord
 Ien grætte Blixem wirt byspoord;
 Off tongrettet gelijck ijn 't West
 En ijnet Æsten, elck om best,
 Den wirt ien Huws-mans zeyl en treyl
 30 Ja wietter as ien wiete dweyl.
 Stan nammers fest ijn Huwsmans Schoen:

De Reyn komt nimmē onforsjoen,
 Min ken altijt ien teken sjæn,
 For immen, der te bouw wol gæn:
 Dijn Kælen, off dijn jonge Djier, 35
 Dijn Hockling, off dijn Twinterrier,
 Dat tijrrit him sa wonder mal
 En steckt de honnen ijne wal,
 En haadt de snuyte rjucht om hæg,
 As oftet djier ien Onwaer sæg; 40
 Den, tjæ, dijn buwr-ljoe bollen æck,
 Mey beyde honnen ijne ræck,
 Den rint de baargh, den rint de suwg,
 En tinekt om wetter noch om druwgh,
 De Froosck (de Frieske Nachtegael) 45
 Dij sjongt om pars syn Frooske tael,
 Off fije de Swællen laanse Dijek,
 Sa leegh — sa leegh, it is nin lijck:
 Off siuchste de Pis-Æmels, mey
 Her Aeyen tooyen laanse wey; 50
 Off as de Raven, mey sijn Jong
 Dy hære lit sijn hæse tong;
 Off as dijn gies, of as dijn eyn
 Him wascht, en baeyt, en spielt sa reyn;
 Off as de duwkers, lyts en græt, 55
 Her halsen stecke uwtte Slæt:
 Tins dan fry, dattet reyne wol,
 By tobb', en aed, en amer fol.
 Ien Schutter sjucht wol oon it Wijld
 Altijd, is 't goed by stilde mield; 60
 Ien Koyker sjuchtet oon sijn koy
 En schaet het waar fen lilck en moy;
 De Fammin wittet oon het fjoer,
 En oon het uytslæn fenne Toer,
 En oon het bannen fenne Lamp, 65
 En oon het stæcken fenne Kramp,
 En oon her Wiel, en oon her Snaar,

De Fammin witte fen het waer —
 Dat wier fen Reyn, dat wier fen Wijn
 70 Nou fen moy Waer en Sinne-schijn:
 Den falter næt ien Stijr om leeg;
 De Moonne toont sa blijden eeg;
 Der fjucht nin Spinreeg omme schoen;
 Der wirt nin Kobbel heerd off sjoen;
 75 De Kælen binne stil en froed;
 De Bargaen bortje mey nin goed.
 Men sjucht dat dauw en Rijme beyd
 Oer 't hele Laan mey freugde leydt.
 Jouns as de Sinne onder giet,
 80 En 't Saan-stijr oere Tzercke stiet,
 Den trjoert de Ouwill', den sitter plat,
 En guwlt en giert ijn 't anckergat;
 Den fjucht de Wijckel om zijn aes
 En spijlet ouwre Lieurcken baes;
 85 En as de Ravens ynne joun
 Her omme Tzercke jaan yn 't boun,
 En roppe jinne Ka om strijd,
 Den komter ien gesouwne tijd;
 De loft, di klæret; en de wey,
 90 Di wirter drouwg en moudig ney.

XXXIV. HET JONGE LIEUWS BOOSK.

Plesier-spul yn fyf bydrieuwen byschreun; Mey Æste Wyn, en Bytrokken Luft,
 For de Læefhabbers fin 't Booskjen. Uit: Nieuw Harlinger Almanach voor 1780.
 Leeuw. Joh. Seydel.

Jan. Waar bliefje te eeten, hier of achter?

Steffin. Hyr mar.

(Jan smyt het Lekken oere tafel, in bringt twaa Kjessen).

Oelk. Dat Lekken komt er net op oon, wy kinne za wol ytte,
 dat gud binne wy net wind. As-te mar ien Mes hieste, dan is dat
 5 spuls genoag; ik mat foral ien of twaa mey Spek.

Steffin. Ik æk.

Jan. *Beliewe de Vrinden ook Koffy, en drinke ze metten-ander, of appàt?*

Steffin. Om uis mar meyenor.

Aalk. *Om uis æk; zot het mar ynne zottel.* 10

Jelmer. *Jimme kroepe en or za tigt oon, jimme koodne wol fon ien boed ytte.*

Aalk. *Hindrik, haffe de Hyngsten al foer hàn?*

Hindrik. *Ja, ik haf ze twaa mjette joon.*

Zymen. *Het haad dogt my misrable zeer, ik zol wol sliepe konne, al wud ik net waale; myn Hier is naat goe frussele; het zot myn Zindoek tjoe.* 15

Beitz. *Fy, het hest tou ien gebruy, Zymen, men zood dy omme lest not mey ha.*

Zymen. *Ik wood, dat yk nen Koeken kaipe hieb.* 20

Beitz. *Wol, werom hest dien?*

Zymen. *Wol, derom. Yk zol dermey ien lytz kofje mey nen moalken.*

Aalk. *Ik wood, dot wy moon terstonds op 't Kantoer ta rjeugte komme koene; dat wy formiddey er op ôf koodne; ik haf æk Brienwen for ien oor mey, en dan for uis Sem; yk mot by de twaa hon- derd Goanne barre.* 25

Jelmer. *Wy matte ta zaân oerren al fon 't bod. Yk wood, dat er joed ien Zonsbrief fon uis Lied koam, dot fortrekbrief is al trye wyke.*

Beitz. *Dou gappest al wor ney Jolle, en hy zol 't di dogs ont-lisse, meits 'k stæet, hy het mey Reiner korte-gjerre; wi ha er west ta opstekken.* 30

Steffin. *Az jæ za red net spriekene, zoe men ze wol forstæen kinne, mar nou kin ik het net forstæen; het is kortegjerren? war stecke jimme dan op?*

Aalk. *Dat kin men naat betjodde, of dou mast er sem by woasse.* 35

Hindrik. *As er twa byenor binne te kofje-kokjen, dan kom er oore, om de piep optestekken, der 't spul trog sjugge; nimme ien zoep mey, en dan gæen ze wer hinne.*

Oelk. *Dy Strouw het my tiegge smakke.*

Steffin. *My æk, 't zil wol witten moal west ha, omme Zoeker; ik haf tjien hàn.* 40

Jelmer (tjien Beitz). *Hest nen Scharren? joan my der ien fon!*

45 Beitz. (Tuske beide praate de oere æk meyenor). *Joân de bodde don oer; wolt æk ien, Aalk?*

Aalk. *Ja, Boan.*

Beitz. *Dou, Zymen?*

Zymen. *Nee; mijn haad, mijn haad!*

.

Het Trejater fortoont de Wadden mey ien greut Boero Schurre, as 't nen lieugt moanne wier, zoe 't boeten door tjuster wæsse, nou is ynne hoes het lieugt al op.

50 *Tiette* (oonne door). Is 'er wa?

Oelk. Ja, wy bint, Boer! (*tjien Steffin*) Littet Hynzer hier mar rinne ynt Hôf, 't kin næene hinne, en 't zwit æk net.

Tiette. Is 't Oelk; kom, ik zoe za ta bæd west ha (*forre door ynne lieugte moanne*) Gneun!

55 Oelk. Gneun æk.... Ik haf immen mey nomd (*jæ gæene ynne hoes*).

Tiette. Wa?

Oelk. Myn Bruggeman; 't zil ta Maye fort. Ik haf juster ta Beltzum booske; ik haf er al lang zin ta hân, en him æk oerschis wol ris sjoen, nou freger my.... Ik tink, dat het za wæesse mat-
60 ten, ik sloeg terstonds ta, en bekley 't my iette net.

Tiette. Oos zoe ik Oelk nomd ha.... dogs dat wey is, kin nen Kriæmmer forkæepje; ik wit iette wol rie....

Steffin. Het dan, Boer?

Tiette. Ik wenje hyr allinne, en Oelk is ta my wind: nou wol
65 ik der ien lytz Hoes meitzje litte, mey ien Kou-stalle for fjouwer Bisten, en der matte jimme wenje; ik wol 't moonier by de roes besteedje om ta Maye of zá klæer; Oelk mat myn Hoes-hâdden ta wagt nimme, en myn wurk dwaan as forôf, en dou mast..... myn fest Feint wæesse, dan bin wy byenor, dou komste my za mislyk
70 net for. Ik haf ien Kas fin Orre, mey ien Tafel uit 't Zimmerhoes, dy zille jimme ha, en wy zille 't wol meyenor fynne.....

(*Lykle, ta Bly*.) dat zissis, is ien best Boer, dogs 't Wyf zoe mids en beide einen wol ha wolle; wy haffe ris meyenor ynne hânling wæssen.

Steffin. Ik haf er nou ynt agtst wenne, fin Jonge ôf, dogs ik
75 haf er nen miskwamigheid oon sjoen; fin Ytten en Drinken en za, wierne ze best. De Boerinne wier wol ris steeg, dogs dat ging

gauw wer oer; Jæ zille æk mey uis ta Brulloft.... fy, het wud ik slieperig.

Oelk. Ik æk; dy Kofje is er æk uit.... Heu mat dat nou? wy byenor?.... 80

Tiette. Ja, dat kin wol; het booskjen is dogs mar forre Wråd (zei de man); in jimmis zil dogs ta Maaye fest fort gæen.... ik winskje jimme wol ta sliepen.

Oelk. Æk za.

Steffin. Æk za.... Wy wolle sjen, dot wy onder dy tetznen 85 komme.

Oelk. 't Fjoer is al wey.... kom mar, myn Pop!

Steffin. 't Koe wæesse, dat het ta Nyjier net felle fier fin ien jonge Zoon ôf wier: 't is ien wiet Forjier, dat wol wol ris ien droege Zimmer, en hette goeds jaan!.... 90

BIJWIRDEN.

89. Ont (n)Aeet komt to Aeet, zo wyt aet naet.

90. Ont mij de waal ontgiet, soo haad Ick mij oant flotgars.

91. Ontme tio zeyt, dan meentme de hinnen allegerre.

92. Op uws finne herne lisse flour klaer lotter leep aijen ien nest.

93. Quae biecht, quae absolutie!

94. Riucht en sliucht.

95. Set dijn terring neij dijn nerring.

96. Soo lang as wijn waeyt, hoane kraeyt, baem rijcket, en stoack stijcket, schil de kaep staen.

97. So opriucht as ien hoeffyser.

98. Spreck mij dat naet oan, Ick hab trije dagen ijne sted winne.

99. Spij pod fin mij, heilich krioës oan mij.

100. T'biaer en barmherticheit kamen gaer.

101. T'fel is him to naer.

102. T'faalt ien nin wiel.

103. T'flasch nest het bien smecket best.

BIJLAGE A.

ZUIDHOEKSCH FRIESCH.

I. DE HYNLEPRE SEEMANS-ALMANAK. 1679. „INLEIDING”.

Uit: *Halbertsma*. Hulde aan G. Japicx, II p. 190.

Der de see fan aalde tijden
 Het befæarn, bekruist, berijden,
 Soeden jin nin Almenak
 Hebbe tu jer yn gemak?
 5 Der de steeren, moen en sonne
 Mest gebrunke, ney 't se ronne,
 Steere yn de gratste nee
 Flooten trog de wijlde see?
 Tæen er den foral nin mekke
 10 Der Hijnlepre allonne rekke?
 Schipper, stirman en matroos
 Aaschje eolk jer yne poos.
 Hets fen luumpen Almenakken,
 Mei jin oochsten malle qwakken!
 15 Sis fan sijlen, seel oen slaan;
 Wenner dot de schijp uitgaan;
 Het de seeman al mut lyje
 Eer er ees en reis ken kryje;
 Hett er, æarm'! het uit te staan
 20 As se heerstmis reizen dwaan.
 Sint s' op see su leet se kijkje
 Hu 't mei naat en dei wol lijkje,
 Wenner dot de sonn' opgeet,
 Huttet mei de moene steet,
 25 En hu lang men feerje mutte
 Fan de raa ov op de hutte,
 En hu lang 'tet tioster bliet,

Dat m' enorm nat schaalis wrieut.
 Leet et Almenak ek wijze
 As de schjipp uyt see op rijse. 30
 Krieulen wijven aa om mææn,
 Leet se dot hir ek uyt sææn;
 En wenneer de faanen streeuwe
 Nei de haaiven, as se leeuwe
 Dott er aarns' en schuite blijnckt, 35
 Der jerm tijng fan frijren brjngt;
 Ov het goe der meer ken wezze
 Sott er der al yn tu lezzen,
 Sendei, morke, sonneschijn,
 Iertske freugde sunder pijn. 40
 Heuwe hir den tanck beginzen,
 Blijnde het en hezze finzen;
 Goedwaan ken dot tanck begaan,
 Den wol hest de wraald fergaan.

S. O. L.

II. KRIEUWELJEN FAN DE HIJNLEPRE SCHIPPERS WIJVEN YS: NOORDE WIJN, YS FOOR DE WIJN.

Ook gedrukt in: Halb. l. l. p. 232.

1. De noorde wijn, hu kaald en stoer
 En fel yn winterflaaigen,
 Al waaitse trog de lææ su soer,
 Ys mest nei uis behaaigen.
2. Al ys mijn man den oppe see, 5
 Hy sol nei huis wol drieuwe,
 En yzzer tuis, ov oppe ree,
 Su mutter tuis wol blieuwe.

EYNDE.

III. EN HIELEPPRE SAAING, OP DE FIEFSTIEGJIEERIGE
TÆENST, FAN DE EERWOARDIGE, HAAJGGELEERDE,
D. DOMINICUS GOLTZIUS, FRIJ-TÆENE PREDDECANT, ENS.

Uit: Alderlaatste dingen van D. Goltzius laatst Predikant tot Hindelopen.
Nu, Pastor Emeritus. Workum, J. C. Banning 1720. (Prov. B.). Ook in: Hulde
a. G. J. II. 234.

Woal wur om sood men den dos ujt de schriften mæene,
Dot lang op dizze wraold te libjen seegen wier:
Der w', az de læachste dej, degz ouwer al woal sæene,
Dot al dieng foal fertriet, uiz lestieg falt en swieer.

- 5 Lang libjen, iez dot nochst? der al, het wie bedrieuwe,
Nat glod for steeven geet: mar faajk tjion wiend en strooam.
Waa aa het mææjkje wooad, it mut degz al su blieuwe,
Su as 't for henne stoe; en 't geet alliek as 't kooam.

- Mar wis, lang libjen iez den woal en graate gaajve,
10 Az immen ien sien dwan het goedz te woarkjen tienckt,
En het hie driebt ov wriewt, mej ronnen en mej draajven,
Trachst altiet dot hie jern en dieng te rochste brient.

- En 't mut uiz *Preddecant* mej rochst ek trestliek wezze,
Der hie ien liev en tæenst sok haajge jieeren dræacht,
15 Dot ien sien aalde dei, mej for sien aajgen lezze,
Der hie sien folk, sien dwan, mej lust jitte ouwerwæacht.

- Der iez den 't libben sweet. En fujle deggen tolle
Het der den rochst sien kreft. Der su sien tied folbroaat,
Der jieeren tæenwar fiew, it woark folmææjkje solle,
20 Die het sien deggen den oap 't best woal ouwertooat.

't Lang libben het den kreft, dot jieeren stee te grooejen:
En baajm, der ien sien eold staaig-ooen sien forndel dwejt,
En ien sien waachsdome stee mej folle fruchst te blooejen,
Dot iez de Man, fan wam de schrift dos kreftieg sejt:

Der ien ujz Heere tooen te waachssjen wieer befoeunden, 25
 Dot hie en mææn en leeod ien 't rochste paad ienbrooat,
 Der nej it Lusthov briengt, trog wejjen woal te groeunden,
 Trog 't aalde serkepad, der meng faajk nat om tooat.

Dot kooe hie ujt Godz word mej kreft fan leerieng sizze,
 Su az hie dejz en meelz al staajg de serkeleeod, 30
 De baan nej 't hajchste pad, mej sin kooam ujt te lizzen:
 Az hie 't jerm tiegge, fest en testliek het beteood.

Woal den, Hienlepre leeod! mien aalde! jimme jooane
 De Man de rest den woal, der fest woal triettieg jieer,
 Fooarginzen het, wenner dot jimme kreftieg rooanen, 35
 Te herkjen nej sien woard, en het sien leere wieer;

En hebbe staajg al oen sien serkepad beginzen,
 Altied allieke graajg, der eolk om 't hartste rooan:
 Mej eepen moeund en aar sien woarden dos ontfinzen;
 Sol nimmen den de Man noeu ien sien eold bejooan. 40

.

Eerwoarde Man, sot jie nej restjen stol dos henne,
 En nim 't gemak ien rest, der God jie het beschaard:
 Mien aald' Hienlepre leeod, jin solle jie woal kenne,
 Su az jie ien jiez tæænst altied ontfinzen waard.

.

*Booalzert, de
 santeende fan
 de æærste moe-
 ne, ien 't jieer
 fan toezzen,
 saan-hoeundert
 en twientieg.*

JOHANNES HILARIDES
*ien 't newogen en feertiech-
 ste jieer fan sien schooele-
 tæænst.*

IV. VRYMOEDIGHEIT VAN EN HUISMAN.

Uit: Wassenbergh, Bijdragen I. p. 151.

(p. 151) Het is in 't Eerste Jier bodden, dat my van myn Vorsten het Indiaansche Ryk op dreggen wied, en dat we in de Rie sieten, dat 'er (en) eerme *Huisman* koom, dy van my Rogt hebbe woel tjen en Stadhoolder, dyt de Laandlie, dat oen de Persyaansche 5 Golf wennen, mei al te swiere oerdadige Lesten pleegden. Disse Boer wied kot van persoon; hy hie en indrukkend ansik, tjokke Lippen, holle eegnen; het Haa mei had en (p. 152) swat hier begroeid. Syn Kleen wien van Geite hier; syn schoen van en wylde Barg, en syn Goddel, dat 'er om 't lyyf hie, wied van griene 10 Wetter bleen, dat yn 't wetter groeiden.

Wy tooiten oos net, of het wied en wyld Ding, dat to de Rie-keemer yn koom, dat ynigsins nei en Mensche lyke: mar so gaauw as ik hem sprekken heerde, leeuwde ik, dat 'er en God wier, asser ynigsins Godden under de Menschen benne.

15 Wy hebbe de gewoonte by Us om de klagten van de Eermen eerst te heeren: da wunkt wen de Boer om te sessen, werom dat 'er her komd wied? Hy roon mei en wonderlyke Vrymoedygheit, nei us to, en hy hie en Ooljetakke in syn haand, en dy stiek 'er om heeg, en hy sei:

20 (p. 164) Sjee her en elendige Boer vor jemme Rogtbank steen. Hy bit en smeekt om rogt, en schreeut uit, dat hem en syn Volk het gretste ungelyk ter wraald oendiend wot! Mar het ist? Jold het er net om e wei te schynken, en nen goolne oolje om jemme roofsjeeken haanden te salfen, nog ek nen wyn om gulsige op- 25 sloekende beelgen te versaadigjen. Herom benk verplicht, om mei en bleeten klaank, sunder sin, en losse wodden jemme te paajen. Het weinig, dat ik mei nomd heb op reis om oore net lestig te vallen, dweit my in bitterheit vertorren, en naats ter Wraald verkrei ik, wor dat ik so ootmoedig om versiekje. Kotom, men dregge 30 her sorg, dat jen, dat om klagten te dween her komme, weer mei en hot vool droefheit nei huis keere mutte; dat se jerre ramsalige

beklaginge vervloekte mutte, en de Himmel trog verwuttingen schurre mut; so lang dat God us en us saak verveelt!

Vor dessen, wanner dat de stroom van jemme underiedsche dwyng-
laandie net spield wier op het laand, det wy, Persyaanse boeren, 35
us slogte hussen pleetsen hien, lebbenwe der in vree by de krui-
den, dat de wraald uit jerre schotte trog haanden arbeid liet op-
komme. Wy hien jette ek tyyd om mei us gedagten op desse, of
geene saak te tynken. Ja, us Geest wied seldom sunder vrolykheit
en vergenoeginge. Mar, ô Himmel! het bot er nu; wylde vrugten 40
in iensame Bosschen te siekjen, en (p. 165) naeits op hadde zedden
syn haa dol te lessen om te sliepen; in de vellen van wylde beesten
kleeid te geen, wot us as jette te vulle vergond. Jemme vervolgie
en verjaje us herom, en dat mei soken danigen hietens, dat elk syn
lebben van us vulle swirrer en soerer, as de dee solm vaalt. 45

Dit unlydlyk verriet, o stryng Indianen, het my te rie gensen
diend, om] as en unsalig mensche uit het swiet Gesolschip van
vrienden en magen nei de veste gewesten voor altyd te bejaan, op
dat ik der vor altyd het oerryge van myn dagen iendigje mei. Het
vaalt en eerlyk man swier, om altyd te wosseljen mei de tjenspoen- 50
den: mar jitte moeilyker ist, as men het kwee yn de daad viele,
unbleet blyve van midlen om het tjen te geen: dog jitte vulle lesti-
ger ist, as me sjeene, dat het unmoelyk is, dat men van us ellende
redden wodde kunne, en dat nemmen, dytet dween kun, der de
handen oen sleen wol. 55

O jemme unbarmhattige Indianen, by aldien het so is, dat myn
tunge drug wot en traag, en myn leen van en-korm wyke, en
myn eegnen bloe galle, myn Vlesch verdrugget en de kreften van
myn siel hyyl-en-dal verslapje, elonne van het bleete oertynken,
en vertollen van alle jammer, dat jemme us oendwee; sesse my 60
res, dat bid ik jemme, (p. 166) hoo soelen jemme wesse, as jemme
al desse dyngen mey jemme yne eegnen te sjeen komen, en jemme
yne eeren het heeren moosten. Mar bop alles, as jemme soks in
jemme yne lighaamen, vryheit en goed twungd wooden om het te
undervynden. Waerlyk, ik mien dat jemme hotten van droefheit 65
in twaan splitten soel, en jemme Sielen in unmagt raakje, en jemme
ingwaanden jerre natuurlyk pleets verlette soel, en dat je de him-

mel en de wraald beweege soelen, om sokken bitterens van jemme te weeren!

70 Ik ben in 't geheel net van sins om jemme Indiaanen te bidden, om myn wodden wol op te nemen; nog ik net, dat je jemme oer myn reeden argerje soelen! want by so vyyr, dat jemme Indianen [of] reedlyke menschen benne, so wol ik net twyyfelje, of jemme wutte wol, dat de moeilikheit, dyt under de menschen is, us van
75 menschen, en trog haanden van menschen diend wot, wy net neilitte kunne om het as menschen te vielen, en der trog mei rogte droefheid oen diend te wessen. Dog der is mar ien ynig dyng in de wraald, dat my hoop jout, om jette ynigsins troost te vynden in myn bittere verriet: dat is, dat ik wut, ho dat de Rogtveer-
80 dige God mennig togten het verborgen kwee openbaarlyk vor het eeg van 't hyyle menschelyk geslacht strafje sol.

Het is mooglyk bodden, dat de sunden van us Laand de oorsake benne, woram dat wy van vremde Beulen, as jemme benne, so vulle te lien hebbe. (p. 167) Mar lyk wol kun ik myn gemoed her
85 nooit in voldween, wanner dat ik sjog, hot de Himmel de sunden van en goe-eerdig mensche soo swier wegt, en jen van openbare godlose menschen oer het haa sjogt. Ja het meer is, dat se de vroomme strafje lette van sokke, dat net woddig benne, dat se jerre koppen op jerre scholders dregge. Geleeuwe my, wied er Rogt in
90 de wraald te vynden, en handelden men mei elk nei dat er woddig wier, der soelen den nen ore libje as jen, dat nu vor uitschot hoold wodde, un de hoffen van de Vorsten. Dit wol ik, ô Indiaanen, dat je jemme alle gerre uitdruklyk topasje. Want desse tyyd van vyftien dagen, dat ik my her in dit pleets ophoold heb, heb
95 ik her by grette en lytje, in burgers lussen en Rogtbanken sokke dyngen sjoend, dat, asse in de Persyaanse Laanden bodden wieden, men de Galgen mei meer Dieven prunkjen sjeen soelen, as de beste Wyn(d)roens bemmen mei wyndroen.

Ik heb nu alles seid, dat my op het hot looi. Myn gemoed is
100 nu leeg van dy dee ballast, wor under dat het trog gebrek van sprekken verstikje moest. Heb ik Jemme nu beleedgen, of (p. 168) trog myn wodden kwee makken; sy der, ik les my vor jemme op *de grunde dol*. Lette myn ungelokkige Nekke het alles boete, het

myn unbeteuglede tunge berbodden het! Ik ben naat vulle eergie-
ryg; mar ik wol lauwer trog en vrywillige oenbjeen myn libben 105
eindigje, as dat ik ('t) sunder reeden to geval van moetwillige dwyng-
laanden sunder sjold opofferje soel."

V. FRISICE HINDELOPENS DIALECTO.

Uit: Chamberlaynii Oratio Dominica, in diversas omnium fere gentium linguas
versa, 1715. (p. 69).

Oo, oejz ienne feer, der jie ienne hiemmel binne.

Liez nemme mut hall'ge wezze

Liez kooniengdom mut naaikje.

Liez woalle mut scheen, op d' erde, lieth az ienne hiemmel.

Iow aejz joea oejz deiz brra

5

Scheld oejz oejz schiolden kwiet, liek az wie oejz schioldners
kwietschelde.

Brieng oejz naat ien bekoorieng: mar los oejz fan its oeunck.

Omdat jiez iez it kooniengdom, de kreft, en de gleanz ien
iewiegheit. Ammen.

BIJLAGE B.

OOSTFRIESCH.

I. BUHSKE DI REMMER.

Uit: Memoriale Linguae Frisicae.... aufgesetzt von Johanne Cadovio Müllero,
Pastor in Stedesdorf, 1691. ed. Dr. L. Kükelhan. 1875. p. 69. Varianten uit MS.
B. p. 145, 147, (Prov. B.) en uit een Groninger MS. (Gr. U. B.).

1. Buhske di Remmer, di lohse mohn, di lohse mohn,
di frihde zyn wuff woll soggen jehre, woll soggen jehr,
uhn do di soggen jehr umme wehren, noch frihde hye,
noch frihde hye.

2. iehre. iehre. Gron. iehr. iehr. — 3. umme veren. Gron. fride. frihde.

- 5 2. Buhske di Remmer, du lohse mohn, du lohse fogs,
om dinet willet so kuhm ick hade, zo kuhm ick haade;
krieg ick van dyner hauhn trowe nat, so sterf ick doude,
zo sterf ick doude.
3. Di hahne woll oppe den ricke satt, juh krehde dehr fon:
10 Noch kuhm Buhske di Remmer, di lohse mohn, di lohse fogs,
en frihde zyn wuff woll soggen jehre met groote fiere,
met groote fiere.
4. Di oghse woll oppe die stalle staun, juh bölekde dar fon
om dynetwillen zo kuhm ick hade, zo kuhm ick hade;
15 krieg ick van dyner hauhn trowe nat, so sterf ick doude
zo sterf ick doude.
5. Di katte woll oppe di önnecke sat, ju maude der fon.
Noch quid Buhske di Remmer, di lohse mohn, die lohse fogs:
om dinetwillen so kuhm ick hade, zo kuhm ick hade.
- 20 6. Di huhne woll oppe di schinne stuntz, juh bilde der fon:
om dinetwillen zo kuhm ick hade, zo kuhm ick hade,
krieg ick van dyner hauhn trowe nat, zo sterf ick doude
zo sterf ick doude.
7. Di Duhfe woll uppe den bocke sat, ha, hu, hu, hu, ha.
25 Noch kuhm Buhske di Remmer di lohse mohn, di lohse fogs,
uhn quid: om dinet willen zo kuhm ick hade, zo kuhm ick hade.
8. Heer Buhske di Remmer, du lohse mohn, du lohse fogs,
du hast my bedroggen, du hast my vorloggen, du lohse oghs.
krieg ick van dyner hauhn trowe nat, zo sterf ick doude,
30 zo sterf ick doude.

5. B. Gron. Vogs. — 6. B. Gron. dinet willen. ik. so. Gron. haade. hade. —
7. ik. — 9. Gron. Vonn. — 10. Gron. Vogs. — 11. Gron. syn. grote. fiehre. —
13. di. Gron. ochse. de bölekde der Von. — 14. ick. ik. — 15. Gron. haun. —
17. Gron. onneke. juh moude. von. — 18. di lohse fogs. Gron. Doch. di. voghs. —
19. zo. — 20. Gron. von. — 23. Gron. so. — 24. Gron. satt. — 24. Gron. Mohn.
Mohn. — 25. Gron. dynet willen so. — 26. Gron. Vogs. — 27. Gron. du bohse. —
28. Gron. haund trowe. — 29. Gron. so.

AANTEKENINGEN.

I. Merkwaardig (met II—VII) als Bijdrage tot de Friesche taal en spelling vóór G. J. — 't Meest, misschien bijna alleen is bekend de druk van 1714, met Frieschen titel; en een herdruk hiervan in een later Almanakje. —

vs. 2. scheid men: *laefstich* van *yn* (praep.). vs. 6. *ien* (i voor g?) of *tien* (trekken). vs. 25. *Dir-in* schijnt tot de buitenstaanden, 't volgende weder tot de bruid gericht.

II. Hero à Schingen, advoc. te Leeuwarden, zie p. 36 der Catal. v. d. Stedel. Bibl. te Leeuw. Vgl. G. Japicx':

d' Æbare *trapet*, *plomp* ijn 't *gnod*,
Oer 't goe *kruwd hinne*, in *sijkt de Podd*':

Dy hier wot naet az fuwl op-sijkje,

Momme' eack, mey rjuecht, by Rea-schonck lijkje.

III. Een Ex. is o. a. op de Sted. Bibl. te L. vgl. Eekhoff. Bloemlez. uit Start.; van Vloten Starter's Friesche Lusthof 1864. Vgl. Moltzer, Stud. en Schets. (IV) p. 174.

vs. 36: „wyse lJoe habbe omme moule græte birden”, spreekw.

De in vs. 107—109 genoemde plaatsen zijn herbergen in het toenmalige Leeuwarden.

III.—V. Hollandsche vertaling in v. Vloten's ed. p. 443, 483, 142. Niet overall woordelijk, soms foutief (vgl. Bll. vs. 26 vv.) overgezet. IV. 3. „*Gabbe*” v. Vloten: = „lachebek (!) gaat het zoo aan”! *Gabbe* (n. propr.).

VI. VII. Volgens Halbertsma Nacogst I. 293 van G. J., en niet gedrukt om den inhoud, die wulpscher is dan in zijn andere verzen; aan Junius als proeve gezonden. Volgens welwillende mededeeling van den heer E. B. Nicholson, Univ.-Bibl. te Oxford, die ook voor mij de hier afgedrukte tekst n. h. HS. verbeterde, blijkt dat beide stukjes *niet*, zooals Halb. (l. l.) beweert, met „*Rjo en Sj*.” zijn onder-teekend. Wel zijn zij ingelascht onder eene collectie andere stukken van G. Jap. — Men vergel. den druk van Halb., die afwijkt van het HS. — VI. vs. 3. lees „is in...”

VII. 5. „*kæmer gæn*” vgl. Aant. bij N°. VIII.

VIII—XVIII. Gysbert Japicx, 1603—1666, zoon van den burgemeester van Bolsward, was schoolmeester aldaar. Zie voornamelijk: Halbertsma, Hulde aan G. J. II. en I. Over zijn verkeer met Franc. Junius: J. W. de Crane orat. d. Vossiorum Juniorumque fam., Gron. 1821, p. 79; en Werken v. h. Fr. Gen. (1853) p. 87; Wassenbergh. Taalk. Bijdragen (I) p. 173. R. Koopmans Redevoering over G. J. — G. Jap. I. druk 1668 (Bolsward), II. 1681 Leeuw. en IIa te Franeker 1684. Alleen v. d. II. door „andere ingeplakte titels onderscheiden”. III. Epkema. complete ed. in 1821 met uitgebreid woordenboek (1824), *genormaliseerde* tekst. Achter den tekst vele Aant. over de ontleening der stukken aan andere schrijvers. — IV. Waling Dijkstra, editie met Inleiding en Aanteek. — Een complete vertaling in h. Hollandsch door P. C. Scheltema is in de U. B. te Leiden MS. 106 aanwezig.

G. Japicx' stijl is vaak gewrongen. Samenstellingen, vooral in latere stukken, veelvuldig gebruikt. Ellips dikwijls aangewend. In zijn taal soms Zuid-hoeksche invloed.

Omtrent zijn spelling, in den II. druk toegepast, welke ook zonder de vele drukfeilen, in de I. gevolgd was, vindt men in den II. dr. een bericht voor den „Nauwkeurigen Nederlander”, van G. J. zelve:

„In de Spellinge van 'et ver-euwde Friesch, (een praal-bloeme aan uw al-gemeene eeren-krans) in 't stellen van 'et by anderen, ja, dat meer ende seldsaem is, by de Friezen selver, wonderlijke woord-boek-stavinge der Friesche moeder-tale (waer van ick noodzakelijckx yets moet gewagen) moet insonderheyd gelet werden (immers soo ick 't Schrijve) op d' eerste en vijfde klinck-aerd. d'Eerste naamelijck (A) moet men uyt een wijde keele halen, de mond een weynigh meerder, om des sels wille, openende als de Hoogduytschen in 't uytteren van dien doen, doch niet so O-achtigh als sy lieden; maar liever gelijk de Schierkraey 's winters sneeuw ende ys-vorst-kille uytkleelt, met een Friesch woord: *Kād*, *Kād*. i. e. koud, koud (Recht of onze Lānd-tale so oud ware van dien tijd af dat de beesten spraecken, waer van her den voornoemden Kraey dit woord noch schijnt behouden te hebben). 't Zelve gekroch dient men oock te volgen in deze en dezer-gelijke woord-uyttingen: *ād*: oud. *Fād*: vouwe ofte voogd. *Hād*: houd. *Sāt*: sout. *Māt*: mout. *Kāt*: kout. *Kājen*: kouten. *Sājen*: souten. *Wād*: woud. *Wrād*: wereld. enz. In welke, ende meer andere dezer-gelijke woorden, ick hem, op sijn wijd keel-gat, met een dackjen, aldus (*ā*) decke *).

Den vijftden klanck-luyder klinckt seer na by, doch niet volkomen, als *ou*, niet so de Seeuwschen, ende andere, in de woorden *Houck*, *Douck*, *Bouck*, (die men elders, als oock by ons, *Hoeck*, *Doeck*, *Boeck*-staaft) doen: maer gelijk-men uytgalmt: *Tou*, *Trouwe*, *Vrouwe*. enz. Edoch vermits dit 'et niet ten nauwsten uyt-druckt, was 't nut dat den sinnelijken Lezer de middel klanck uyt vorschte tusschen *ou* en *oe*, dat is tusschen *brouw* ende *broe*, *Schouw* ende *Schoe*, ende segt dan *uone*: oven. *Gruone*: grond. *Juone*: avond. als oock, *uwz huwz-muwz*: onze huys-muys, niet *uos huws* met een *s*. om dat hy het te hort afbijtet, maer met een *z*, die wat langer zuyzet. Dan siet men oock dagh-licht, hoe noodzakelijck sich de *z* moet plaetsen in deze Friesche woorden; *Bliezen*, *wezzen*, *lizzen*, *sizzen* enz. Daer ik *éa*: oyt. *Bréa*: brood. *Réa*: rood. *Quéa*: quaed. *Schéa*: schade. *Déa*: is dood. *Déad*: de dood. *Bléa*: bloede. *Móar*: moeder. *Bróar*: broeder. *Snóar*: snaer of swager in schrijve, wilde ick datmen in deze een-silbige woorden des voor-staenden galmer het groote woord, (om so te spreken) liet voeren, den anderen sich 'er een weynigh onder mengende.

De *æ* gebruyck ick in *Bæ*. *Tæ*. mans-ende *Græts*, *Tæts*-vrouwe-namen, ende noch *ægen*: oogen. *Wetter-wægen*: water-baren. *Plægen*: plagen. *æack*: oock. *æf*: af ende of. *Græf*: graf. *thæf*: kaf. *læf*: laef. In deze vier laaste voldoet my de *F* niet, die te scherp is, ende echter qualijck in stomme *U* (mijns oordeels goed) kan verwisseld worden. Om de lange Y-igheyt van de woorden, *Rijck*; roock. *Sijck*; soeck. it *Brijck*; het brack. uyt te beelden, neeme ick soo veele *Y-en*; *iji*. ofte *yy*. in een silb, tot naarder verbeteringe. Oock stelle ick *in* voor 'et koppel-woordtjen *ende*. als mede *ijn* voor *in*. om datse my soo in de oren klincken. Noch handel ick de *O*. of sonder of met een circumflexje na my de woorden voor-koomen, als by exempel: *Hol*; helle. *Hól*; hol. *Dol*; dul. *Dól*; del, of beneden. *Holle*; hooft. *Hólle-wægen*; holle-golven. Maer eenmaal genoegh mijn hooft met Soilus oundanck gebroocken.

Seytmen my, de oude Friezen hebben uwe Spellinge niet gebruyckt ende waaromme een vergrijsde tael met nieuwe snof van letter-versetting door-gehee-

*) In den tekst evenwel met ' aangegeven. Zoo ook in dezen druk.

keld? De Friezen zijn (met ootmoedigen verlof-smeking van onse vaderen) eer-tijds, gelijk alle Nêerlandsehe Provinciën, wat ruwelijck ende wan-schickelijck in 't stellen der letteren vervallen geweest, dat haddense met anderen gemeen: my belangende, soeck mijn grijze moeder-ja beste-moeder-tael in sodanige letter-beelden te bekleeden en beklemmen, datse een letterkundigen on-Frieze sal kon-nen (soo waen ick) lezen. Ja! daer na heb ick geploeght ende gepooght als Icarus na 't wieck-wispelen ende Phaëton na 't karre-mennen. O bescheydenste Friezen! ende, onder alle mijn letter-louterende Lands-lieden, ghy hoogh-abel en edel-bewetenschappen, SIMON ABBES GABBEMA be-aengenaemt ende behelpe-lijck in dezen uwer aller mede in-geboorteling, ende ootmoedigsten Dienaer

*Bolsward dezen iv. in Hoy-
maent. CIOIOCLV.*

G. JACOBZ."

Meermalen dient ' tot het verbinden van sylben: „Dát ick áz Kaepmómme' omról", of tot het weglaten daarvan, alsook van letters: „d' Heag-moed'ge in all' herr' dwaen".

VIII. Holl. vertaling, en Aanteek. in Halb. Naoogst I. 124. 222. — „*Sint Eal*", 12 Juni, zomerkermis te Bolsward. „*Sneyns to keamer*", de gewoonte in dien tijd, en nog later, om met verschillende paren zich op een bovenzaal der dorpskerk met elkaar te vermaken; vele vrijages en huwelijken waren het gevolg. — Vgl. N°. XX.

IX. Evenzoo Halb. a. w. p. 229. 250. — „*St. Lamerts merck*", eene der twee jaar-markten van Bolsward, toen op 17 Sept.

X. Halb. a. w. p. 239. 270. Ook in den Vrije Fries III. 194. — „*Feynte' in Famne buun*" = gezelschap vroolijke knapen en meisjes, die samen 's avonds joelende langs den weg naar huis togen. „*da 'k dy 't jild ta treaw*" — „de knotte jaen" = onderpand van trouw met het meisje wisselen. Vgl. vooral, ook de afbeelding van de knotte in Naoogst I. 178. 181. 196. — de Vries Hooft's Warenar p. 46. 196. 311.

XI. Vgl. Roemer Visscher, Quicken. 2e Schok. N°. 30:

„Meisjen, als ick u mach wesen ontrent,
Al stonden de sterren aen het firmament,
Soo is als dagh, den Hemel klaer.
Maer als ick van u moet zijn absent;
Al scheen de zon nog soo excellent,
Soo is het nacht voor mijn eenpaar;
Wat baet mij dan der sonnen kracht,
Als ghij mij maekt dagh ende nacht?"

XIII. Vgl. den inhoud met *Duikerius*, Voorbeeldsels der Oude Wyzen (Amst. 1693; p. 311—315).

Monse-yem; Friesche mansnaam „om de gelijkkluidendheid met het lat. woord mons gegeven".

XIV. Holl. vertal. door Bilderdijk (ed. Da Costa XIII. 161): *Grootmoeders klacht*. Beter in Fr. Volksalm. 1841. p. 71. Onnauwkeurig in: Bowring, Brieven, geschreven o. e. reis door Holland enz. (Leeuw. 1830). Vgl. Wal. Dijkstra's G. Japicx. p. 279.

„*Læffert*" = Lafaard als eigennaam. „*Greate Pier wier*" † 1520, zie Fr. Volksalm. 1885, 86, 87: hij wierp zijne, en Frieslands vijanden overboord: „spijlle se de foetten". Vgl. Wagenaar, Vad. Hist. VI. 355. XI. 161. „*Doeynkerkers*", beruchte zeeroovers in die dagen. — „*Plommen waye*", pluimmuts draaien,

- als officier(?) — „*Spek-Jan*”, scheldnaam der Spaansche matrozen. — „*oppe hage wier*”, het „Reade klif” bij Stavoren „stecke doe folle fjinder yn sea op; men koene ien oarloeschep uwt Inkhuzen gean sjen”. vgl. nog: Fr. Volksalm. 1863. p. 17.
- XV. 52. lees: „*So 's...*”
- XVII. Wegens het zeer zelden voorkomen van den Fransche grondtekst deze ter verduidelijking en vergelijking afgedrukt. Eene Holl. vertal. uit het Fransch in 1728 bij J. Tirion, Amsterdam.
- XVIII. „*Unicum*” (Halb.) gevonden in een schoorsteen te Makkum bemetseld.
vs. 3 te verstaan: „*æck (het) ven...*” vs. 19–22, Bisschop van Munster, in verbond met Lodewijk XIV, en den *Keur*-(vorst van) *Keulen*. vs. 29 = werden onze vervolgers bang.
- XIX. Personagien: 1. Gribbert de Boer. 2. Sibbel zijn Wif. 3. Waatze, haer Soon. 4. Gaatze Binnes, Gribberts Buyrman.... 6. Wobbel (syn) Dochter. 7. Bartholomeus, een Schryver. — I. druk z. pl. en drukker. Vierkant vignet: een fontein (kom op voetstuk) in 't midden van een vierkanten vergaarbak; in een der uitlopende waterstralen wascht rechts een kluizenaar met langen baard zijn handen; links een zelfde persoon zijne voeten op den rand van den bak in bukkende houding. II. dr. Wassenbergh in zijne uitgave (Aant.) zegt: „De oude of oorspronkelijke uitgave.... midden ynne Wraad, Gedruwkt voor de Ljæfhabbers.... 1712. III. dr. midden ynne Wraad, 1733. Ovaal vignet: saamgevouwen handen onder een vlamme hart; omgeven door het randschrift: Ghetrou in alles. IV. dr. bij P. L. Idema, z. j.; Idema drukte eind der XVIII. eeuw (vgl. Cat. Sted. Bibl. Leeuw. 445). V. dr. bij fen Altena, Liauwert 1820. VI dr. bij Suringar, 1840.
Vgl. Leeuw. Cour. 19 Mei 1820. — Voorrede en Aanteek. van E. Wassenbergh in V. en VI. Vgl. het spreekw. „*Egum is mids ynne wrâd*”?
vs. 10. „*Soup en Way*”: oolijke vloek. vs. 13. „*Kuus-Jieren*”, schijnt o. m. een niet-Fries als vervaardiger aan te wijzen. jier = annum. jaar (= jadder) = *vaccas uber*.
Waatze trok van Marsum, langs het Galgeveld naar Leeuw. om een *Publi*-(Supli)-*catie* van een Prokureur te halen, „in dat mey (de) Pistoer den reys fenne Stoel oof lesse”. vs. 39. „*Kykes-Kaeckes*” = „Dryakel”. vs. 44. „*zwyns feeren*”.... iets natuurlijks. vs. 121. te lezen: „soe besprieck-er her heyte Gaatze....”? vs. 125. „*Soetschalbin*” = Soldaten. vs. 145. „*by pers*” = „in overvloed, opgehoopt, zoodat het een, als het ware, het ander perste” (Wass.) vgl. XXXIII, vs. 46. — Waarschijnlijk bestaat er nog een oudere druk, een Kamerspel, met slechts *vijf* Uytkomsten. Het 5^e Tooneel toch eindigt: Nu, ick taanck jimme, mijn lieave ljoec, dat jimme hier alle so by eltjoor west hadde.... Nu, faar wol, in wes from, in yte hette faack, dat jimme langh sterck blieuwe”. (vgl. vs. 189: eind v. d. 8ste Uyt.) — Wassenbergh vermoedde reeds, dat de „*Togift*” van elders er aan was toegevoegd. 't Schijnt een volksliedje.
De cijfers na 15 zijn onjuist.
- XX. XXI. Twee straatliedjes, bij een lied op den dood van Willem III (1702) ingenaaid, en volgens Halb., wien ze behoorden, uit dit jaar (vgl. Cat. v. d. Prov. Bibl. I. 372 en Lex. i. v. fadde.)
- XX. vs. 23. „*bringet dy*” = iem. toedrinken. vs. 27. *Boetter-laad*’, als hakkebord.
vs. 25 vv. vindt men gewijzigd in den „Jonker Boer” (Halb. Rimen en Teltsjes' p. 384). Uit dit zijn boekje van 1702 overgenomen; of nog later een door hem opgeteekend friesch volksliedje?
- Zie over volksliedjes: Bijlage B, en Friesche Volksalm. 1887.
- XXI. vs. 27. „*Het Sellim*”, bastard-vloek.
- XXII. Zie Bijlage A. 5. aant.

XXIII. Vier teksten. A. B. C. en *b*. (naar Scheltema's Mengelw.)¹⁾. Er bestaat nog één druk (Halb. Hulde a. G. J. II. 253²⁾) opgebouwd uit C.) en verschillende HSS. Alle heeten letterlijke afschriften van het origineel! Hier de voorname afwijkende afgedrukt.

Deze Dorschwet c. a. *niet* uit de XVI^{de} eeuw waarschijnlijk uit het begin der XVIII^{de}. Redenen, waarom, wegens plaatsgebrek later uitvoeriger elders. — Een mij nog onbekend MS. bevat de lezing van p. 55 art. XXVI³⁾. Halb. heeft dit aangeteekend. Wie weet mij daaraan te helpen?

XXIV—XXVII. Over Simon en Jan Althuysen (1715—1763) vooral: Friesche Volksalm. 1853.

Lytse Jouwer = Hiaure in Westdongeradeel! vgl. Biogr. Wrdbn.!

XXIV. De tweede lezing (noten) in de spelling v. G. J. — evenals de volgende Nos. XXV. Titel, lees: „Harnser . . .” vs. 23. vgl. XIV. 100.

XXIX. De tooneelaanwijzing is *hier* en *vervolgens* cursief tusschen haakjes aangegeven. *Boerkery* sluit met: „De Boers namme is *Ulbe Jans*. Boerinnen: *Simentje Franzen*. — Zoons: *Jan Ulbes*. Dochters: *Tryn Ulbes*. Feints: *Klaas Toek*. Faams: *Antje Ruurds*. Teskers binne: *Tjerk en Pier*”. — Wie was de schrijver? Niet Eelke Meinderts (vgl. Ottema. Fr. Volksalm. 1844 en Dijkstra's Voorrede in N°. XXXII).

XXX. 't Stuk slechts gedeeltelijk Friesch. De dankbare Zoon spreekt Holl. De *tekst* met oud-holl. letter, uitgezonderd eenige namen in gewonen druk; in deze laatste *hael*, *baene* enz.; daarentegen dezelfde æ-klank met gewone letter a e in den *tekst* aangeduid, door mij veranderd. Tekst vs. 11. *īaest*. 19. *Waeſſe*. 33. *Maest*. 34. *hīaest*. 40. *aetm*. 47. *īaetm*. 48. *ſtaet*. 52. *īaest*. — vgl. 31. *wæſe*.

XXX. vs. 5. „Zusmis-tjes” = zoetemelksche kaas. vs. 38. onder te verstaan: „te zullen komen”.

XXXI. „een allerlieft stukje van wijlen den Eerw. *Feike van der Ploeg*, in leven predikant bij de Doopsgezinden te Hindelopen, is door denzelfden schrijver in het Almanak van Joh. Seydel voor 1779 te Leeuw., vermeerderd met een vervolg, en een koddigen weervoorspeller in den trant van Don Antonio de Magino” (Halb. Naoogst II. 265). vs. 54. „Krullen met poeder”!

Het tweede gedeelte ook herdrukt(?) in: Fries Boers, bestaende yn Vertellingen. 16°. (Prov. B.). Het laatste gedeelte is daar verkort.

XXXII. II. druk. Snits en Ljouwert, 1808. III. Snits, 1827. IV. Liouerd, 1861, útjown fen Waling Dykstra.

„Het dij spelling oongiet, wy habbe uis der ijn nei 't gemak feune Lesser schikt. Op 't aodwraodsch Friesk for 't Algemen ta schriuwen is za folle, az foor Dowen ta Preekjen. Derom habbe wij za schreæun, dat eltz 't Lesse ken, dij net keælagtige dom is”. (Oon dy Lesser. I. dr.).

Vervaardiger: Eelke Meinderts († 1807) onder Kollum; zie: In wirdtsje foarof fen I. R. Dykstra, in de 4° dr.

Vgl. dit Gasthod met Bloeml. dl. III. „De Krjemmesite” van Halbertsma.

XXXIII. Onzeker waar dit N°. chronologisch hoort.

XXXIV. Personen: 1. *Steffin* fin der Bly, Wessels Zoon, ien Feint. 2. *Oelk*, ien tjenstfaam uitte Wadden . . . 4. *Lijkle Hanzen*, ien boer ta Bly . . . 16. *Jan*, knegt . . . 18. *Aalk en Zijnen*, twa Hynlipper Fammen. 19. *Beitz en Jelmer*, twa Hynlipper Frouw-lieuw . . . 22. *Tiette*, ien Boer, der Widner is zonder Ben, ijne Wadden. (Alleen de namen der personen, die in het fragment voorkomen, overgenomen).

1) Met vele aantek. en eene vertaling.

2) In Von Richthofen's Fries. Richtsq. afgedrukt; zoo ook *b*.

3) Een HS. van ten Broecke Hoekstra misschien?

„Jan” spreekt stadsch-Hollandsch. Het ander cursief gedrukte, is *Hindelopensch*. 2^e dr. Leenw. 1830.

vgl. over het Hindelopensch en de gewoonten aldaar: Roosjes (en and.), Merkwaardigheden van Hindeloopen, enz. — Zie ook Bloemlezing dl. III.

De bladvulling (*Bijwirden*) is uit het MS. van Burmania van 1614. Enkele zijn minder goed Friesch (vgl. n°. 5°) o. a.); het gedeelte spreekwoorden telt 74 bladen, met enkele blanco.

Hiervan zal eene volledige uitgave verschijnen.

Vele dezer Bijwirden zijn, anders gespeld en met andere redactie in een MS. 214, geschreven door J. A. de Chalmot (vgl. Wassenbergh, die het gebruikte, in Taalk. Bijdr. t. d. Friesch. Tongval II. Voorr. III). Het HS. van 1614 schijnt of een afschrift van een ouder, of uit oude aantekeningen verzameld, blijkens de spelling.

BIJLAGEN.

A. I. II. Deze Almanak vervaardigd door den S(tirman) O(en) I(aand) Johannes Hilarides (1643—1725); zie over hem de Jager, Nieuw Archief v. Taalkunde p. 397. vgl. Vrije Fries VI. 357, 387. Aant. 54. — Hij vertaalde het „Onze Vader in het Hindeloopensch”. dit werd opgezonden naar Engeland (Vr. Fr. VI. 358); was hij „amicus quidam”? vgl. hieronder Aant. V.

Een gedeelte dezer Alm. waaruit II, is in de Prov. B.; een compleet ex. behoorde aan Mevr. de Wed. Ruitinga te Utrecht in 1855, en thans?

I. II. Vertaling in Halb. Hulde. II. 191. 233.

I. vs. 42. — de blinde heeft een haas gevangen!! vgl. Hulde II. p. 193. — Zie N°. XXXIV.

III. Vertaling in Hulde II. 235.

IV. Vgl. Voorbeeldsels d. Oude Wijzen. (1693 p. 669, 686 v.).

Wassenb. Bijdr. p. 138 zegt het verschuldigd te zijn aan Bijzitter *Douwe Fekkes Rinia*. De vertaler is onbekend. Het stuk was „reeds zeer oud. Dit (wees) het uiterlijk aanzien volkoomen uit; inzonderheid ook de verbleekte, geel gewordene inkt”. Bestaan deze papieren nog? en waar? —

V. Dit Hindelopensch, en het in N°. XXI afgedrukte „amicus quidam Friscus Ampl. Dno Chamberlaynio misit”; zooals D. Wilkens in gemelde editie (1715) aan den lezer meedeelt.

Voor bladvulling hier geplaatst; chronol. hoort het tusschen II en III.

B. Cad. Muller (1650—1725), geen Oostfries, heeft zooveel hij kon, den klank der woorden teruggegeven. Miaschien zich wel eens vergist. Dit is het eenige lied, dat hij te weten kon komen. De ouderdom er van niet optegeven; er zullen meer strophen toe behoord hebben, niemand wist het hem echter vollediger aan te geven. 't Was een danslied. — De wijze, vierstemmig, in Kukelhahn's editie, door J. K. Richter gezet naar de oude melodie, ook aldaar te vinden. 't Gron. MS. onbekend aan den uitgever. Zie *Kukelhahn*, *Inleid.*; in plaats van *utitur* (ald. p. 7) Gron. MS.: *utuntur*! — „Cap. XVII Vocabulars” in h. Gron. zeer verkort! — *fitt* (ald. p. 9) Gron. MS. onduidelijk; ook heeft dit „frit, hermelein” (ald. p. 9).

1) MS. 214. heeft: *pattjen*.

INHOUD.

	Bladz
Een woord vooraf.....	VII.
I. „Ien Brulloft”.....	1.
II. „Ad Lectorem”.....	2.
III. Vermaecklyk sotte-clucht van een Advocaet ende een Boer.....	3.
IV. „Gabbe”.....	8.
V. Friesch Pastorel.....	8.
VI. „Ien sankje”.....	10.
VII. „Tjomme in Wemel”.....	10.
VIII. Tjerne sjongt.....	11.
IX. „In nochlick liet”.....	13.
X. „Sjolle Kreamer, in Tetje”.....	15.
XI. Minne-sinne.....	16.
XII. „Forschaet aerd”.....	17.
XIII. Muwze-booste.....	18.
XIV. Tjesck-Moars See-Ængste.....	21.
XV. Agurs bea.....	26.
XVI. Dy lof-sangh Mariæ.....	28.
XVII. Feu libbjen in fen stearen.....	30.
XVIII. „Histoarje”.....	34.
XIX. Waatze Gribberts Bruyloft.....	35.
XX. Ien aad Friesk deuntje.....	42.
XXI. Noch ien plat fries deuntje.....	43.
XXII. Oratio Dominica Frisice.....	46.
XXIII. De Teschlaow.....	47.
XXIV. Gelok-wensching.....	57.
XXV. „Harnser Yes-nyes”.....	58.
XXVI. „Gysbert Japiks zoon”.....	63.
XXVII. Dy nieogentiende Psalme.....	63.
XXVIII. Herdersliet.....	67.
XXIX. De Boerkery of it Boere Bedrief.....	68.
XXX. „Foar de Brulloft”.....	73.
XXXI. „Mayke Jakkelis’ Reys”.....	75.
XXXII. „Angtje in Tys”.....	78.
XXXIII. Frieske Boere Prognosticatie.....	82.
XXXIV. Het jonge lieuus Boosk.....	84.
Bijwirden.....	7, 9, 25, 29, 41, 46, 66, 87.

BIJLAGE A. ZUIDHOEKSCH FRIESCH.

	Bladz.
I. De Hynlepre Seemans-Almanak 1679. „Inleiding”.....	88.
II. Krieuweljen fan de Hynlepre schippers wyven.....	89.
III. En Hienleppre Saaing.....	90.
IV. Vrymoedigheit van en huisman.....	92.
V. Frisice Hindelopensi dialecto.....	95.

BIJLAGE B. OOSTFRIESCH.

Buhske di Remmer.....	95.
AANTEKENINGEN.....	97.

PF
1513
B8
v.2

**Stanford University Libraries
Stanford, California**

Return this book on or before date due.

MAR 1 1994

123

